112

LEMBAGA KEBUDAJAAN
INDONESIA

VI-87 H 1/

105 Kd

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI-87 h 7

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Induk : 657/Pnf-Museum/2010
BIB-ID : 0010-35992560
ITEM-ID : 0909111041
Asal : Museum Pusat

ORDERS

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST

N°. 1 t/m N°. 72.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

B967.

ORDERS

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST

N°. 1 t/m N°. 72.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

BATAVIA
LANDSDRUKKERIJ
1909.

HAKUBUTSUKAN
DJAKARTA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

N°.	Omschrijving.	Bladzijde.
1	Schoenen aan inlandsche militairen. Over de verstrekking van — op geneeskundig certificaat.	3
2	Plaatsing in de 2e klasse van Militaire Discipline. Voorschrift betreffende de — van het tot den hospitaaldienst behoorende personeel.....	3
3	Nadere indeeling van de officieren van den geneeskundigen dienst bij de hospitalen en den garnizoensdienst.....	4
4	Voorschriften betreffende de afkeuring van Amboineesche en Inlandsche recruten die lijden aan beri-beri.....	4
5	Vervallen.....	5
6	Geneeskundige certificaten voor overplaatsing van noncombattanten van de wapens der Artillerie en Genie.....	5
7	Vervallen.....	6
8	Vervallen.....	6
9	Vervallen.....	6
10	Wetenschappelijke arbeid der officieren van den geneeskundigen dienst. Militaire geneeskundige bibliotheek.....	6
11	Ambulance materieel voor militaire paardenartsen.....	7
12	Zakinstrumenten der militaire paardenartsen...	10
13	Vervallen.....	11
14	Vervallen.....	11
15	Vervallen.....	12
16	Vervallen.....	12
17	Visum Repertum. Leidraad tot het opmaken van een —	12
18	Militair geneeskundig jaarverslag. Over het opmaken en indienen van, en verzamelen van bouwstoffen voor het —	16
19	Militaire geneeskundige bibliotheek. Driemaandelijksche opgaven van boekwerken voor de —.	18
20	Vervallen.....	19
21	Schrijverspersoneel. Driemaandelijksche sterktestaat en halfjaarlijksche nominatieve opgave van het —	19
22	Militaire apothekersbedienden. Gedragstaten der —	20
23	Overgeven en overnemen van den dienst. Opmaken en indienen van het procesverbaal bij het —	22

PERPUSTAKAAN NASIONAL

N°.	Omschrijving.	Bladzijde.
24	Vervallen	24
25	Melden. Verplichting der officieren van den geneeskundigen dienst, om zich bij aankomst en vertrek bij de hoogste ter plaatse aanwezige militair geneeskundige autoriteit te —	25
26	Vervallen	25
27	Zakinstrumenten der officieren van gezondheid.	25
28	Materieel voor den geneeskundigen dienst te velde	25
29	Materieel voor den veterinairen dienst te velde. Tasch voor militaire paardenartsen	25
30	Archieven. Aanhouden van agenda, klapper en index in vaste bundels	26
31	Leidraad tot het opmaken van processenverbaal van gerechtelijk scheikundige onderzoekingen.	27
32	Vereeniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in Nederlandsch-Indië. Uitnoodiging tot medewerking aan de —	29
33	Geneeskundige certificaten en adviezen. Over het afgeven van —	29
34	Geneesmiddelen. Paarden. Verstrekking van geneeskundige behoeften voor de rijkspaarden benoodigd, op plaatsen waar geen militair paardenarts aanwezig is:	30
35	Drinkwater. Regelen voor het onderzoek en het beoordeelen van —	30
36	Keuring van mindere militairen	32
37	Vervallen	33
38	Vervallen	33
39	Vervallen	33
40	Ziektegeschiedenissen. Voorschrift voor het inschrijven en behandelen der —. Afzonderlijke boeken voor de recepten	33
41	Vervallen:	37
42	Cholera. Leidraad bij het nemen van maatregelen tegen het optreden of de uitbreiding van — in de militaire kampementen	37
43	Vervallen	41
44	Tijdelijke ongeschiktheid voor den dienst te velde. Voorschriften omtrent aan te houden en in te dienen staten	42
45	Militaire paardenartsen. Aanhouden van een register betreffende de voor het Leger goedgekeurde paarden	43
46	Kaartentasch, Veldtasch, Vaststelling van modellen	44
47	Vervallen	45

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

N°.	Omschrijving.	Bladzijde.
48	Pharmaceutischen dienst in Nederlandsch-Indië. Huishoudelijk voorschrift voor den —	46
49	Vervallen.....	47
50	Vervallen.....	47
51	Vervallen.....	47
52	Besmettelijke veeziekten. Hondsdolheid. Militaire paardenartsen. Verplichting o. m. van de militaire paardenartsen tot aangifte van door hen geconstateerde of vermoede gevallen van besmettelijke veeziekten of hondsdolheid.	47
53	Vervallen.....	48
54	Maandelijksche, jaarlijksche en tusschen tijdsche ziekenrapporten. Over het opmaken en indienen van —	48
55	Ziektestaten. Voorschrift omtrent de invulling van —	52
56	Herkenningskaarten in oorlogstijd. Niet uit te wasschen schrijfinkt voor —	53
57	Vervallen.....	53
58	Extraverstrekkingen van jenever.....	53
59	Inenten. Voorschriften omtrent de wijze van —	54
60	Keuringen bij engagementen.....	54
61	Vervallen.....	55
62	Vervallen.....	55
63	Inspectiën over de militaire hospitalen door de gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid. Nadere regeling der —	55
64	Vervallen.....	55
65	Vervallen.....	55
66	Emplacementstaat der officieren van den geneeskundigen dienst en der apothekersbedienden. Sterktestaat van het hospitaalpersoneel.	55
67	Periodieke stukken. Indienen van —	61
68	Genees- en verbandmiddelen; Veterinaire dienst. Verstrekking van — ten behoeve van den militairen Veterinairen Dienst.....	61
69	Vervallen.....	61
70	Geneeskundig onderzoek. Maandelijksch meer uitgebreid —	61
71	Verloven. Kennisgave van aan officieren van den geneeskundigen dienst en aan onderluitenantsapothekersbedienden verleende — wegens ziekte.....	62
72	Vervallen.....	62

ORDERS

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

Met intrekking van de nog van kracht zijnde Orders voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 1 t/m N°. 72 wordt uitgegeven de navolgende gewijzigde herdruk, bevattende de Orders voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 1 t/m N°. 72.

BATAVIA, den 22^{en} Juli 1909.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDERS

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 1. SCHOENEN AAN INLANDSCHE MILITAIREN.

Over de verstrekking van —— op geneeskundig certificaat.

De verstrekking op geneeskundig certificaat in vredes garnizoenen van schoenen aan Inlandsche militairen heeft ten doel om geschikte goed geoefende Inlandsche militairen, die aan geneeselijke gebreken der voetzolen lijden, daarvan te genezen en voor den militairen dienst te behouden.

Zoodra de betrokken militairen zonder schoeisel weer goed kunnen marcheeren, moet de verdere verstrekking van schoenen ophouden.

Inlandsche militairen die in de 2e klasse van militaire discipline zijn geplaatst of pas aangeworven soldaten die aan gebreken der voetzolen lijden en van wie te verwachten is dat zij gedurende hun geheelen diensttijd schoenen zullen moeten dragen, zijn van bovengenoemden maatregel uitgesloten, terwijl personen, die zich voor den militairen dienst aanmelden, wanneer zij met gebreken der voetzolen behept zijn, onvoorwaardelijk moeten worden afgewezen.

De Officieren van Gezondheid worden uitgenoodigd rekening te houden met het bovenstaande.

No. 2. PLAATSING IN DE 2e KLASSE VAN MILITAIRE DISCIPLINE.

Voorschrift betreffende de —— van het tot den hospitaaldienst behoorende personeel.

Bij plaatsingen in de 2e klasse van militaire discipline moeten steeds worden betracht de beginselen te dier zake

PERPUSTAKAAN NASIONAL

neergelegd in artikel 31 van het Reglement van Krijgstucht voor het krijgsvolk te lande.

Tot die plaatsingen zijn alleen bevoegd de Korpscommandanten — gewestelijk eerstaanwezende Officieren van Gezondheid —, bij aldien het overtredingen betreft in dienst van het korps begaan, zijnde evenwel bij artikel 43 van evengemeld reglement die bevoegdheid uitgestrekt tot de commandanten van onderdeelen van zoodanige korpsen die in verschillende gedeelten gesplitst zijn, in casu de plaatselijk eerstaanwezende Officieren van Gezondheid en chefs van hospitalen.

De plaatselijke en militaire commandanten bezitten diezelfde bevoegdheid, wanneer het overtredingen betreft buiten het korps begaan, doch alleen voor het geval dat zij hooger dan wel ouder in rang zijn dan de betrokken korpscommandanten.

No. 3. NADERE INDEELING VAN DE OFFICIEREN VAN DEN GENEESKUNDIGEN DIENST BIJ DE HOSPITALEN EN DEN GARNIZOENSDIENST.

De nadere indeeling van de Officieren van den geneeskundigen dienst bij het hospitaal en den garnizoensdienst ter plaatse wordt overgelaten aan de plaatselijk eerstaanwezende Officieren van Gezondheid, indien ter zake geen beschikking genomen is door den Chef over den geneeskundigen dienst.

No. 4. VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE AFKEURING VAN AMBOINEESCHE EN INLANDSCHE RECRUTEN DIE LIJDEN AAN BERI-BERI.

Wanneer bij een rekruut door een Officier van gezondheid duidelijke verschijnselen van beri-beri worden geconstateerd, zal hiervan aanteekening worden gehouden en kennis gegeven aan den betrokken korpscommandant.

Blijken bij een drie maanden later in te stellen onderzoek nog symptomen dier ziekte te bestaan dan wordt dit den korpscommandant weder medegedeeld, die zorg draagt dat de bedoelde recruut met de vereischte toelichtingen van den Officier van gezondheid die het onderzoek verrichte, ter definitieve afkeuring naar de geneeskundige commissie wordt opgezonden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De afkeuring geschiedt derhalve geheel onafhankelijk van de in bijzonder geval te stellen prognose.

Voor het geval de verschijnselen van beri-beri voor het eerst waargenomen worden bij recruten, die wegens eene andere ziekte in de ziekeninrichting verpleegd worden, zal de termijn van drie maanden observatie beginnen te rekenen van af het tijdstip waarop zij de ziekeninrichting verlaten.

Onafhankelijk van de toepassing van het bovenstaande kunnen beri-berilijders, wanneer dit noodig geoordeeld wordt, ten allen tijde voor den militairen dienst afgekeurd worden.

No. 5. Vervallen.

No. 6. GENEESKUNDIGE CERTIFICATEN VOOR OVERPLAATSING VAN NONCOMBATTANTEN VAN DE WAPENS DER ARTILLERIE EN GENIE.

Bij het afgeven van geneeskundige certificaten ten behoeve van bovenbedoelde categorie van militairen behoort het volgende tot leidraad te strekken:

a. aan den adjudanten-onderofficier meester geweermaker en aan de élèves geweer- en lademaker kan geen andere standplaats (garnizoen) worden aangewezen dan Meester-Cornelis;

b. aan de lademakers kan slechts bij uitzondering een andere standplaats (garnizoen) dan Meester-Cornelis worden aangewezen;

c. aan slechts enkele artillerie-werklieden, smid, zadelmaker, wagenmaker en timmerman, alsook aan enkele conducteurs der artillerie en geweermakers kan een bepaald klimaat aangewezen worden;

d. voor de artillerie-werklieden, metaaldraaier, ijzergieter, koper- en blikslager, kuiper en verver kan geen plaatsing elders dan bij den artillerieconstructiewinkel worden voorgesteld, terwijl ook voor het minder militair personeel van de Pyrotechnische werkplaats te Soerabaja en van den buskruitmolen te Ngawi, geen andere plaatsing dan in genoemde garnizoenen mogelijk is;

e. magazijnmeesters 4e klasse der artillerie kunnen niet in aanmerking komen voor eene plaatsing in een koel- of in een strandklimaat;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

f. de sergeanten-majoor- of sergeanten vuurwerker kunnen niet in aanmerking komen voor een plaatsing in een warm- of in een strandklimaat en bij uitzondering voor een plaatsing in een koel klimaat;

g. magazijnmeesters der 4e klasse der genie kunnen slechts bij uitzondering en conducteurs bij dat wapen in het geheel niet in aanmerking komen voor een plaatsing in een koel klimaat.

No. 7. Vervallen.

No. 8. Vervallen.

No. 9. Vervallen.

No. 10. WETENSCHAPPELIJKE ARBEID DER OFFICIEREN VAN DEN GENEESKUNDIGEN DIENST.

Militaire Geneeskundige Bibliotheek.

1. De Chefs der ziekeninrichtingen dienen maandelijks aan hun gewestelijken dienstchef een verslag in, waarin datgene, wat uit een wetenschappelijk oogpunt vermelding verdient behoort te worden opgenomen.

De gewestelijke dienstchef zendt dat verslag aan den Chef over den geneeskundigen dienst, na het van zijn visem en c. q. van zijn beschouwingen te hebben voorzien.

2. Het is niet de bedoeling dat verslagen worden ingediend wanneer niets te vermelden valt, noch dat men zich bepaalt tot het mededeelen van statistische gegevens; er wordt verwacht, dat daarin zullen worden opgenomen uitgewerkte ziekte geschiedenissen met beschouwingen, beschrijvingen van belangrijke operaties, mededeelingen van algemeenen aard, hygienische onderzoekingen, belangrijke sectieverslagen, scheikundige en botanische onderzoekingen, en dergelijke.

3. De Chefs der hospitalen zullen te dien einde aan hunne ondergeschikte Officieren de noodige opdrachten geven. Zij zelven zullen door het uitwerken van wetenschappelijke bijdragen met een goed voorbeeld voorgaan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

4. Het spreekt van zelf, dat voor het uitwerken van opdrachten van grooteren omvang langere termijnen kunnen worden gesteld dan één maand.

5. De bij mij ingekomen verslagen zullen in handen worden gesteld van de redactie van het geneeskundig tijdschrift voor Nederlandsch-Indië. Die stukken, welke ter redactie daartoe genoegzaam belangrijk voorkomen, zullen, met goedvinden van den schrijver, in genoemd tijdschrift worden opgenomen.

6. Om de Officieren van den Geneeskundigen dienst tegemoet te komen in het raadplegen van die hulpbronnen, die zij voor hunne studiën noodig achten, en die zij zich uit eigen middelen niet kunnen aanschaffen, is de bibliotheek van den militairen geneeskundigen dienst, opgeslagen in het militair hospitaal te Weltevreden, ook opengesteld voor officieren van den geneeskundigen dienst buiten Batavia.

7. Tot het verkrijgen van boekwerken wenden zij, die zich buiten Batavia bevinden, zich schriftelijk tot den gewestelijk eerstaanwezenden officier van gezondheid, welke laatste onverwijld de toezending der verlangde boekwerken onder opgave van de namen der aanvragers, provoceert bij den gewestelijk eerstaanwezenden officier van gezondheid in de 1e Militaire Afdeeling op Java, en ze bij ontvangst dadelijk aan de aanvragers voortschikt en na gemaakt gebruik terugzendt.

8. De verzending van uit Weltevreden geschiedt door den gewestelijk eerstaanwezenden officier van gezondheid aldaar, die daarvan in het expeditieboek van zijn bureau nauwkeurig aanteekening doet houden.

9. In geval van beschadiging of het te zoek geraken van eenig werk door toedoen van hen, die de boeken in bruikleen hebben ontvangen, worden de betrokken officieren op de gebruikelijke wijze met de gedeeltelijke of wel algeheele vergoeding van het beschadigde of te zoek geraakte werk belast.

No. 11. AMBULANCE-MATERIEEL VOOR MILITAIRE PAARDENARTSEN.

Het ambulance-materieel voor paardenartsen, zooals het is vastgesteld bij A. O. 1896, No. 41 zal op de navolgende wijze zijn ingericht.

Iedere veldmedicijnkist moet bevatten:

Zes groote, vierkante wijdmondsstopflesschen van den inhoud van 500 c.c.M. gevuld met:

PERPUSTAKAAN NASIONAL

a. Salicyl. natricus ..... 250 gr. (50 c.c.M. = 20 gram).
b. Acidum boricum ..... 300 grammen.
c. Jodoformum ..... 1000 grammen.
d. Pilulae extr. aloës aquos à 15 gram. 10 stuks.
e. Sapo viridis ..... 450 grammen.
f. Sulfas natricus ..... 400 grammen.

Zes groote vierkante nauwmondsstopflesschen van den inhoud van 500 c.c.M. gevuld met:

a. Spiritus oryzae ..... 500 c.c.M.
b. Ammonia liquida ..... 500 c.c.M.
c. Aqua destillata ..... 500 c.c.M.
d. Oleum Terebinthinae ..... 500 c.c.M.
e. Chloroformum ..... 500 c.c.M.
f. Solutio acetatis plumbici bas. ..... 500 c.c.M.

Dertien kleine vierkante wijdmondsstopflesschen, inhoudende 100 c.c.M. gevuld met:

a. Unguentum acidi borici ..... 100 grammen.
b. Pulveres hydrochloratis morphini à 0.5 gr. 5 stuks.
c. Etiquetten + doodskoppen..... 25 stuks van ieder.
d. Nitras argenticus fusus ..... 50 grammen.
e. Vaselinum album ..... 100 grammen.
f. Sulfas cupricus ..... 150 grammen.
g. Jodetum hydrargyricum ..... 60 grammen.
h. Pulveres sulfatis atropini ..... à 0.5 gr. 5 stuks.
i. Pix liquida ..... 155 grammen.
k. Hechtnaalden in vaseline ..... 6 stuks.
l. Sulfas eserini in glazen buisjes à 0.1 gram één gram.
m. Hydrochloras pilocarpini in glazen buisjes ..... à 0.1 gram één gram.
n. Hydrochloras cocaini ..... 2 grammen.

Vijftien kleine vierkante nauwmondsstopflesschen, inhoudende 100 c.c.M. gevuld met:

a. Oleum cajuputi ..... 100 c.c.M.
b. Phenolum 4 flesschen à ..... 100 c.c.M.
c. Tinctura Jodii..... 100 c.c.M.
d. Solutio chloreti hydrargyrici (50%) ..... 100 c.c.M.
e. Solutio nitratis argentici (2%) ..... 100 c.c.M.
f. Aether ..... 100 c.c.M.
g. Vinum opii aromatici ..... 100 c.c.M.
h. Solutio chloreti ferrici ..... 100 c.c.M.
i. Solutio sulfatis cuprici (0.5%) ..... 100 c.c.M.
k. Tinctura andol andol ..... 100 c.c.M.
l. Oleum menthae piperitae ..... 20 c.c.M.
m. Glycerinum ..... 100 c.c.M.

Een zinken doosje met sluiting gevuld met:

PERPUSTAKAAN NASIONAL

a. Pulveres calomel ..... à 4 grammen 10 stuks.
Een zalfpotje met houten deksel, gevuld met:
a. Unguentum hydrargyrici ..... 130 grammen.
Een zinken doos, verdeeld in vier afdeelingen *a*, *b*, *c* en *d*, volgens bijgaand model, inhoudende:

Vak A.

a. Zeven stuks linnen windsels, lang 5½ M., breed 8 c.M.
b. Een halve meter Engelsch pluksel.
c. Een meter jodoformgaas.
d. Een jodoform spray.
e. Twee Amerikaansche kogeltangen.
f. Een maximaal thermometer.
g. Troiquarts in etui, één stel.
h. Een bolle scalpel V. D.
i. Een rechte scalpel.
k. Een rechte schaar.
l. Een kromme schaar.

Vak B.

a. Een mondspiegel van „Bayer".
b. Een hoef visiteertang.
c. Een caoutchouc-buis, lang 2½ Meter.
d. Een nagelborstel.
e. Een spuitje met caoutchouc bol.
f. Een scheermes van „Lecoultre" (een stel).

Vak C.

a. Een subcutaan injectiespuitje.
b. Een maatglas van 50 c.c.M. inhoud.
c. Drie klossen antiseptische zijde N°. III.
d. Een streng bindtouw.
e. Drie stuks penseelen haren.
f. Een spatel van nieuw zilver.
g. Twee pincetten van Péan.
h. Een poederlepeltje van been.
i. Een meter Mackintosh.
k. Een boek spelden.
l. Een koorntang met sluiting en een tang uterus polyp Mayer met sluiting.
m. Een meter draineerbuis (in een doosje).

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Vak D.

a. Een Esmarch's apparaat compleet.
In het deksel van de veldmedicijnkist:
a. Drie pakken carbolwatten.
b. Drie strengen vlas.
c. Een half stuk verbandkatoen.
d. Een pak jodoformgaas.
e. Twee meter Engelsch pluksel.
f. Een reflector V. D.
g. Een praam.
Iedere veldverbandkist moet bevatten:

Vak A.

Een stuk verbandkatoen.
Een irigator van geëmailleerd ijzer met toebehooren.
Een klein verbandbakje van geëmailleerd ijzer.
Drie lederen oogkappen.
Vier strengen vlas.

Vak B.

Twee lederen schoenen tot hoefverband.
Vier zalfpotjes met houten deksel.
Een kleine trechter van geëmailleerd ijzer.
Een kleine saniteits mortier met stamper.
Vier handdoeken.

Vak C.

Een stel voetkluisters.
Twee medicijnfleschjes à 120 c.c.M.

In het deksel van de veldverbandkist:
Een meter hydrophile gaas.
Twee pakken carbolwatten.
Vijftien stuks kleine kurken.
Tien stuks groote kurken.
Twee medicijnfleschjes à 120 c.c.M.

No. 12. ZAKINSTRUMENTEN DER MILITAIRE PAARDENARTSEN.

Ieder militair paardenartsen gebruikt te velde, op marsch,

PERPUSTAKAAN ANGKATAN DARAT
DJAKARTA

bij manoeuvres en dergelijke diensten zijne eigene zakinstrumenten mede te voeren.

De gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid der afdeelingen of commandementen van waar uit militaire paardenartsen te velde trekken, zullen zich tijdig er van overtuigen, dat ieder hunner van een voldoende hoeveelheid, in goeden staat verkeerende, zakinstrumenten is voorzien.

Het minimum waarmede kan worden volstaan, is het volgende:

A. Een trousse voor chirurgicale instrumenten inhoudende:
Een rechte scalpel;
Een bolle scalpel;
Een anatomisch pincet;
Een arterie pincet;
Een rechte schaar;
Een kromme schaar;
Een lange, metalen sonde;
Een sleufsonde;
Een scherpe lepel;
Een koorntang;
Een hechtnaald (model Gerlach);
½ boek hechtspelden;
Een strengetje hechtzijde;
Zes stuks hechtnaalden.

B. Een trousse voor hoefinstrumenten, inhoudende:
Een paar renetten, middensoort;
Een paar saliebladen, idem;
Een kleine metalen sonde;
Een anatomisch pincet.

Beide troussen zullen te velde enz. door de paardenartsen worden medegevoerd in een lederen tasch, rechts achter aan het zadel bevestigd, op de wijze als en de plaats waarop door bereden officieren de kaartentasch wordt vast gemaakt.

No. 13. Vervallen.

No. 14. Vervallen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

No. 15. Vervallen.

No. 16. Vervallen.

No. 17. VISUM REPERTUM.

Leidraad tot het opmaken van een ——.

De officier van gezondheid, wien door de bevoegde autoriteit wordt opgedragen, te onderzoeken of een gewelddadigen dood of eene verwonding, vergiftiging als anderszins heeft plaats gehad zal van zijne bevindingen een visum repertum opmaken. Ook zonder eene opdracht, als bovenbedoeld, te hebben ontvangen, zal hij van elke lijkschouwing, waarbij hij sporen eener misdaad vermeent te hebben ontdekt en omtrent het onderzoek van elken patiënt, wiens lijden mogelijk aan misdadige handelingen is toe te schrijven, de noodige aanteekeningen maken, opdat hij ten allen tijde in de gelegenheid zij, hieruit desverlangd een visum repertum samen te stellen. Dit laatste behoort een volledig, nauwkeurig en duidelijk relaas te zijn van al hetgeen aan het lijk of den lijder is waargenomen; het moet m. a. w. niet anders wezen dan eene afbeelding in woorden van het gevondene, zonder te vervallen in overbodige uitvoerigheid of wetenschappelijke bespiegelingen.

Uitdrukkingen als: „normaal", „gezond", „gewoon", enz., welke niet zoo zeer eene beschrijving van, als wel een oordeel over het waargenomene in zich sluiten, dienen zooveel mogelijk achterwege te worden gelaten.

De taal, waarin het visum repertum wordt gesteld, moet algemeen verstaanbaar en eenvoudig zijn; kunsttermen en vreemde woorden moeten worden vermeden; daar, waar zij ter wille der duidelijkheid van uitdrukking niet kunnen worden gemist, behoort de Nederlandsche vertaling of omschrijving er naast te worden gezet. Getallen behooren in letters uitgedrukt te worden.

Bij het opmaken van een visum repertum moeten zekere vormen en regelen worden in acht genomen. Aan het hoofd worden de uitdrukkingen „Pro Justitia" en „Visum repertum" geschreven en in den aanhef worde vermeld van welke autoriteit de officier van gezondheid zijne opdracht heeft ontvangen, en waar, op welken datum, welk uur, c. q. in tegenwoordigheid van welke autoriteiten de schouwing of het onderzoek heeft

PERPUSTAKAAN NASIONAL

plaats gehad. Voorts worden, zoo mogelijk, naam, onderdom, beroep en woonplaats van den lijder of overledene opgegeven, en wordt in het kort verhaald, wat uit de mededeelingen van den patiënt zelven of van anderen omtrent den aard van de misdaad en de omstandigheden waaronder deze is gepleegd, valt op te maken.

Wanneer de schouwing of het onderzoek in loco plaats heeft, komen nu allereerst de volgende punten voor beschrijving in aanmerking:

1°. De plaats, waar het lijk of de lijder is gevonden en de onmiddellijke omgeving hiervan.

2°. Houding, ligging of plaatsing van het lichaam: hangend, staand, op den buik, met gebalde vuisten, krampachtig gekromde vingers, opgetrokken beenen, enz.

3°. Voorwerpen in de omgeving van het lijk of den patiënt, met nauwkeurige beschrijving van wapens; of zij puntig, scherp, stomp, roestig of bebloed zijn en casu quo naar den vorm overeenkomen met de wond; van geweren, hoe de ligging en richting van de tromp en hoe de verhouding van den kogel tot de ingangsopening van het wondkanaal is; bij het vinden van een' strop, op te geven de dikte en de lengte, de stof waaruit hij is vervaardigd, vorm en plaats van knoop of lis, de hoogte van het ophangpunt, enz.

4°. Bij opgraving van een lijk: de kist, de matten, doeken of andere stoffen, waarin dit is omsloten, de diepte, waarop het is begraven, en de gesteldheid van den grond, waarin het graf is gedolven.

5°. De kleedingstukken, uit welke stof zij zijn vervaardigd, of zij vast of los aansluiten, of zij bebloed, bevuild, verbrand of verscheurd zijn, of er eigene of vreemde haren aankleven, of de zakken leeg zijn enz.

Ook wanneer de schouwing niet in loco plaats heeft, behooren omtrent het sub 5 hierboven genoemde punt nauwkeurige aanteekeningen te worden gemaakt, terwijl in dit geval verder zal moeten worden medegedeeld, op welke wijze en onder welke omstandigheden de lijder of het lijk is vervoerd.

De eigenlijke lijkschouwing wordt in twee onderdeelen gesplitst nl. de uitwendige schouwing (inspectie) en de inwendige (sectie), welke in het visum repertum door de hoofdletters A en B worden aangegeven.

Bij de uitwendige schouwing dient in de eerste plaats de toestand van het lichaam in het algemeen, en in de tweede plaats die van de afzonderlijke deelen te worden onderzocht.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Wat den algemeenen toestand betreft, behoort o. a. te worden gelet op de volgende zaken:

a. de temperatuur van het lijk;

b. sporen van bloed, drek, modder enz.;

c. ouderdom, geslacht, lengte, lichaamsbouw, huidskleur, voedingstoestand, overblijfselen of teekenen van bepaalde ziekte (b. v. huidziekte, syphilis), bijzondere kentteekenen (littteekens, moedervlekken, wratten, tatoeëeringen, misvormingen, lichaamsgebreken enz.);

d. de teekenen van den dood en der eventueel ingetreden ontbinding (lijkstijfheid), verkleuring van de huid, lijkvlekken, rottingsverschijnselen.

Van de verschillende lichaamsdeelen valt het onder meer volgende vast te stellen:

1°. Bij lijken van onbekende personen: kleur en verdere eigenaardigheden van het haar, kleur van de oogen, al of niet voorhanden zijn van het praeputium.

2°. Het al of niet aanwezig zijn van vreemde voorwerpen in de natuurlijke openingen van het hoofd en van subconjunctivale bloedingen, het al of niet uitpuilen der oogen, de wijdte der pupillen, de toestand van het gebit, ligging en gesteldheid van de tong.

3°. Toestand van hals, borst, buik, rug, anus, uitwendige geslachtsdeelen en ledematen.

Wordt hier of daar eene wonde aangetroffen, dan worden vorm, ligging, richting, lengte en breedte, alsmede de toestand der wondranden, van den bodem en de omgeving der wonde nauwkeurig opgegeven, en vermeld welke deelen in de diepte zijn getroffen.

Ook al worden geene sporen van uitwendig geweld gevonden, mag de inwendige schouwing niet worden achterwege gelaten, en moeten in den regel achtereenvolgens de schedel-, borst- en buikholte, soms ook de ruggemergsholte en eene of meerdere gewrichtsholten worden opengelegd, terwijl in bepaalde omstandigheden zelfs de ontleding der extremiteiten noodzakelijk kan zijn. Bestaat er een gegrond vermoeden omtrent de doodsoorzaak, dan begint men met het onderzoek van die holte, waarin men de belangrijkste afwijkingen mag verwachten. Na opening der holten moeten de ligging, en de kleur en geaardheid der oppervlakte van de daarin besloten organen worden nagegaan, en worden gelet op het al of niet aanwezig zijn van vreemde lichamen, gas, bloed en andere vloeistof, of stolsels, terwijl ten slotte elk orgaan afzonderlijk uit- en inwendig moeten worden onderzocht.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zelfs dan wanneer de gerechtelijke geneeskundige in eene der holten de causa mortis meent te hebben gevonden, is het toch zaak met de sectie voort te gaan, omdat men niet vooruit kan weten, of de uitkomsten van een verder onderzoek op het vellen van het oordeel geen wezenlijken invloed kan hebben.

In geval van vermoedelijke vergiftiging of bij het voorhanden zijn, dan wel bij de lijkopening vinden van verdachte zelfstandigheden moeten deze met de uitwerpselen, de contenta van maag- en darmkanaal, zoomede deze ingewanden zelve, stukken van lever, milt en nieren, en eventueel ook een gedeelte van het bloed (vergiftiging met blauwzuur, kooloxydgas, chloras kalcus) scheikundig worden onderzocht; indien zulks ter plaatse onmogelijk is, wordt dit alles in zuivere potten of flesschen, c. q. onder alcohol, jenever of arak, zorgvuldig afgesloten en verzegeld, en met een eveneens verzegeld monster der conserveeringsvloeistof aan de bevoegde autoriteit afgegeven of toegezonden. Op de potten of flesschen moet de inhoud en herkomst worden vermeld; zij moeten alle genummerd en door de handteekening van den gerechtelijken geneesheer worden gewaarmerkt. Bovenbeschreven maatregelen worden eveneens genomen ten opzichte van alle overblijfselen van voedsel of dranken, en van verdere verdachte zelfstandigheden, die in de woning of in de nabijheid daarvan in potten, pannen of andere utensiliën worden aangetroffen.

Geldt het de obductie van een pasgeboren kind, dan dient in de eerste plaats te worden uitgemaakt, of het tijdperk van ontwikkeling, hetwelk dit heeft bereikt, levensvatbaarheid al dan niet buitensluit; in het ontkennend geval moet nog worden vastgesteld of het kind bij of na de geboorte heeft geademd, m. a. w. heeft geleefd.

Uit de bouwstoffen in het visum repertum verzameld en gerangschikt, moet de gerechtelijke geneeskundige ten slotte eene oordeelkundige conclusie opmaken, door elk waargenomen verschijnsel zoo streng mogelijk aan wetenschap en ervaring te toetsen, vrij van alle oppervlakkigheid, dubbelzinnigheid en hypothetische beschouwingen. Terwijl aan den eenen kant overdreven angstvalligheid en het opwerpen van allerlei denkbare doch minder waarschijnlijke mogelijkheden bij het trekken der conclusie moeten worden vermeden, is het aan den anderen kant zaak niets te beweren, wat met de in het voorafgaande neergelegde feiten ook maar eenigszins in strijd is.

Na de conclusie volgt de aanteekening dat het visum reper-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

tum is opgemaakt naar waarheid en op den eed (de belofte) aan den lande gedaan, op plaats en datum als boven vermeld, om te dienen waar zulks behoort.

Het bovenstaande geeft slechts in korte trekken weer, wat een visum repertum behoort te behelzen. Het is duidelijk, dat aan de samenstelling hiervan steeds de grootste zorg moet worden besteed, daar het resultaat van schouwing of onderzoek den rechter of tot het doen van verdere nasporingen kan opwekken, of ter beoordeeling van de al of niet strafbaarheid van aangeklaagde personen belangrijke gegevens kan aanbieden.

Daar de instructie van strafzaken geheim is, moeten ook de visa reperta als geheime stukken beschouwd worden.

No. 18. MILITAIR GENEESKUNDIG JAARVERSLAG.

Over het opmaken en indienen van, en verzamelen van bouwstoffen voor het ——.

In verband met artikel 13 van het Reglement voor den militair geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië — Algemeene order N°. 48 van 1909 — wordt door mij het volgende bepaald:

Jaarlijks vóór of op den 15^{en} Januari wordt door de Chefs der ziekeninrichtingen en de officieren van gezondheid, belast met den garnizoensdienst, aan de gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid een militair geneeskundig jaarverslag in simplo ingediend. Dit verslag moet een duidelijk en zoo volledig mogelijk overzicht behelzen van het klimaat, de hygienische verhoudingen, den algemeenen gezondheidstoestand en de meest belangrijke ziektevormen in het ressort van den verslaggever, zooals die in het voorafgaande jaar zijn waargenomen, en van de wetenschappelijke bemoeiingen van het geneeskundig personeel over ditzelfde tijdvak.

Valt er te wijzen op antihygienische toestanden, gebreken in de huisvesting, voeding, kleeding, verpleging, enz. der militairen, zoo mag dit nimmer worden nagelaten.

Indien zulks geschiedt, moeten steeds de middelen om die gebreken weg te nemen of te verbeteren, voorzoover zij uitvoerbaar zijn, tevens worden aangegeven; of, zoo dit onverhoopt niet mogelijk is, worden opgemerkt, dat, alhoewel het bestaande niet aan te stellen eischen voldoet, de verslaggever

PERPUSTAKAAN NASIONAL

niet in staat is op te geven, op welke wijze verbetering zou kunnen worden aangebracht.

Met het oog op het omschreven doel van het verslag zullen de volgende onderwerpen o. a. hierin niet mogen ontbreken:

A. Militair geneeskundig jaarverslag van het garnizoen:

1°. Algemeene topografische en geologische gesteldheid der plaats. Meteorologische verschijnselen. Klimaat.

2°. Huisvesting der troepen, in verband met de sterkte hiervan volgens den landaard, luchtverversching, licht, afwatering, afvoer van faecaalstoffen enz., zindelijkheid en omgeving.

3°. Inrichting van militaire gevangenissen, provoost- en arrestlokalen.

4°. Voeding, drink-, kook- en badwater. Overige dranken. Alcoholmisbruik.

5°. Kleeding en uitrusting.

6°. Diensten, gelegenheid en middelen tot uitspanning.

7°. Algemeene gezondheidstoestand in verband met het voorafgaande.

8°. De meest belangrijke ziektevormen, met daaraan vast te knoopen beschouwingen.

9°. Wetenschappelijke bemoeiingen van het geneeskundig personeel.

B. Militair geneeskundig jaarverslag der ziekeninrichting:

1°. Beschrijving (zoo mogelijk met platte grond-teekening) van de ziekeninrichting, of van de verbeteringen, belangrijke herstellingen, vernieuwingen, veranderingen of bijbouwingen, welke gedurende het afgeloopen jaar zijn aangebracht.

2°. Huisvesting van het hospitaalpersoneel, in verband met de sterkte hiervan volgens den landaard, enz. (als boven sub A 2°).

3°. Inrichting van provoost- en arrestlokalen.

4°. Voeding van zieken en hospitaalpersoneel. Drink-, kook- en badwater. Overige dranken. Alcoholmisbruik onder het hospitaalpersoneel.

5°. Kleeding en uitrusting van zieken en hospitaalpersoneel.

6°. Opleiding van het hospitaalpersoneel.

7°. Dienst van het hospitaalpersoneel. Gelegenheid en middelen tot uitspanning voor zieken en hospitaalpersoneel.

8°. Meest belangrijke ziektevormen, en daaraan vast te knoopen beschouwingen.

9°. Wetenschappelijke bemoeiingen van het geneeskundig personeel.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zijn een of meer der opgegeven punten, waaraan naar verkiezing uitbreiding kan worden gegeven, in een vorig verslag of vorige verslagen, of bij andere bescheiden, hetzij geheel of gedeeltelijk, reeds uitvoerig behandeld, dan kan met eene eenvoudige verwijzing worden volstaan. Nooit mag evenwel worden verzuimd op eene vroeger gemaakte vergissing opmerkzaam te maken, of een voorgaand verslag aan te vullen of te verduidelijken, waar zulks noodig mocht zijn. Zijn de functiën van Chef der ziekeninrichting en officier van gezondheid belast met den garnizoensdienst, in eene hand vereenigd, of bedraagt het aantal officieren van gezondheid in eenig garnizoen slechts twee, dan kan worden volstaan met het indienen van één gecombineerd jaarverslag.

Daar, waar meerdere officieren van gezondheid met den garnizoensdienst belast zijn, zal de oudste in rang het verslag opmaken, terwijl de andere(n) hem daartoe de noodige gegevens verstrekt (verstrekken).

De militair geneeskundige jaarverslagen worden door de gewestelijke eerstaanwezende officieren van gezondheid in behandeling genomen en, waar noodig, toegelicht. Z'j teekenen in margine aan, wat naar aanleiding daarvan door hen is verricht of wordt noodig geacht en zenden de verslagen, aldus aangevuld en voor gezien geteekend, zoo spoedig mogelijk aan den Chef over den geneeskundigen dienst.

Met het oog op de te stellen aanteekeningen worden de verslagen op half blad geschreven.

Om aan de hiervóór gegeven voorschriften te kunnen voldoen, zal in de eerste plaats door de betrokken officieren van gezondheid van hunne verslagen een ligger worden aangehouden, terwijl verder gedurende het geheele jaar door hen nauwkeurig aanteekening zal moeten worden gehouden van alles, wat bij de samenstelling van het verslag als bouwstof hiervoor zal kunnen dienen. Bij eventueele vervanging zullen zij deze nota's van aanteekeningen afgeteekend aan hunne opvolgers overgeven, opdat hij, die een militair geneeskundig jaarverslag moet opmaken, ten allen tijde in het bezit zij van de daarvoor noodige gegevens.

No. 19. MILITAIRE GENEESKUNDIGE BIBLIOTHEEK.

Driemaandelijksche opgaven van boekwerken voor de ——.

Bij artikel XIV van het Reglement voor de militaire

geneeskundige bibliotheek te Weltevreden, afgedrukt in den catalogus dier boekerij van het jaar 1908, is bepaald, dat ieder officier van den geneeskundigen dienst het recht heeft om door tusschenkomst van zijn directen chef aan den Chef over den geneeskundigen dienst een voorstel te doen tot aankoop van een of meer boekwerken.

Ten einde meer regelmaat te verkrijgen in de toezending dezer voorstellen, wordt door mij vastgesteld, dat zij voortaan driemaandelijks, en wel op 1 Januari, 1 April, 1 Juli en 1 October door tusschenkomst van de gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid aan mij zullen worden ingediend.

Uit den aard der zaak zal bij de opgaven der verlangde boekwerken, enz., rekening moeten worden gehouden met den bovengenoemden catalogus en de sedert verschenen aanvullingen daarvan.

No. 20. Vervallen.

No. 21. SCHRIJVERSPERSONEEL.

Driemaandelijksche sterktestaat en halfjaarlijksche nominatieve opgave van het ——.

In verband met het bepaalde bij de §§ 20 en 21 der Algemeene order N°. 25 van 1903 moet door de betrokken gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid driemaandelijks, zoo spoedig mogelijk, aan mij worden ingediend een sterktestaat betreffende het hun ondergeschikt schrijverspersoneel, volgens het bij die order aangegeven model letter B, en bovendien op 1e Januari en 1 Juli, zoowel door hen als door den Administrateur van 's Rijks magazijn van geneesmiddelen, eene nominatieve opgave van dit personeel, volgens model letter C.

Bij de invulling der rubrieken „gedrag", „ijver" en „geschiktheid" (1) van de halfjaarlijksche opgaven mag slechts gebruik worden gemaakt respectievelijk van de aanduidingen:

„gunstig", „berispelijk", —
„veel", „weinig", —
„ja", „neen",.

(1) Hieronder te verstaan geschiktheid voor de tegenwoordige betrekking.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zoo noodig kunnen daarbij in de laatste rubriek der staten nog de gewenscht geachte toelichtingen worden verstrekt.

Wat betreft ijver en geschiktheid voor bevordering behooren strenge eischen gesteld te worden.

Bij plaats gehad hebbende roijeering (ingevolge § 13) uit de, in § 12 van bovengenoemde Algemeene order bedoelde candidatenregisters, behoort tot aan de wederopneming daarin de rubriek „al dan niet voldaan aan het examen voor den hoogeren graad" te worden ingevuld met „neen".

Ten aanzien van de soldaten-schrijvers en de burgerlijke-schrijvers der 5e klasse, die niet voor bevordering in aanmerking komen, behoort in de rubriek „Toelichtingen" van de betrekkelijke dispositiën melding te worden gemaakt.

No. 22. MILITAIRE APOTHEKERSBEDIENDEN.

Gedragstaten der ——.

Ten einde te kunnen beoordeelen, in hoeverre militaire apothekersbedienden zich onderscheiden door geschiktheid, dienstijver en goed gedrag om eventueel voor bevordering in aanmerking te komen, worden de Administrateur van 's Rijks magazijn van geneesmiddelen en de betrokken gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid uitgenoodigd op den eersten van ieder kwartaal aan mij in te dienen een staat volgens achterstaand model.

De gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid ontvangen de gegevens voor de invulling hiervan bij staten van overeenkomstigen vorm, welke hun door de onmiddellijke dienstchefs der apothekersbedienden, langs den hierarchieken weg, worden toegezonden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MILITAIR GENEESKUNDIGE DIENST.

Algemeene Magazijn van Geneesmiddelen. ..... kwartaal 19 .

Afdeeling of Gewest.

GEDRAGSTAAT der Militaire Apothekersbedienden

Algemeen stamboek nummer.	Namen en voornamen.	Graden.	Sedert wanneer		Datum van emplacement.	Geschiktheid.	Dienstijver.	Gedrag.	Verdient bevordering.	Aanmerkingen.
			in dienst.	in zijn tegenwoordigen graad.						

..... den 1sten .... 19 .

De.....

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

No. 23. OVERGEVEN EN OVERNEMEN VAN DEN DIENST.

Opmaken en indienen van het proces-verbaal bij het ——.

Het overgeven en overnemen van eenen dienst geschiedt bij proces-verbaal van het volgend model:

PROCES-VERBAAL

van overgave en overname van den militair geneeskundigen dienst te ..... (plaats of gewest).

Op heden den ..... (in letters) 1900 en .....(in letters) hebben wij ondergeteekenden ..... (namen, voorletters en rangen) ingevolge last van ..... bij missive dd°. ..... N°. .....

Overgegeven en overgenomen:

I. Militair geneeskundige dienst.

1°. Het hospitaal (de ziekenzaal) met ..... zieken.

2°. De apotheek met:

a. artikelen tot verbruik, volgens de restanten;

b. inventarisgoederen volgens de laatste verantwoording, verminderd en vermeerderd met de sedert, blijkens de aanwezige bewijzen, afgeschreven en ontvangen goederen.

3°. Het bureau-meubilair volgens de laatste verantwoording, verminderd en vermeerderd met de sedert, blijkens de aanwezige bewijzen, afgeschreven en ontvangen goederen.

4°. Het archief, conform het laatstvoorgaande proces-verbaal van overgave en overname dd°. ..... verminderd met het sedert bij proces-verbaal dd°. ..... afgeschrevene en vermeerderd met het navolgende:

a. Ingekomen stukken, van ..... t/m heden in ..... bundels, te zamen bevattende ..... stukken, met agenda (..... bladzijden), klapper en index.

b. Uitgegane stukken, van ..... t/m heden, in ..... bundels, te zamen bevattende ..... stukken (of: in brievenboek, ... bldz.) met agenda (..... bldz.), klapper en index.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

c. Expeditieboek ..... bldz.
d. Orders voor den militair geneeskundigen dienst, van ..... t/m heden.
e. Algemeene orders en dagorders van ..... t/m heden.
f. Jaar- en maandrapporten, van ..... t/m heden ..... stuks.
g. Wetenschappelijke verslagen en militair geneeskundige jaarverslagen, van ..... t/m heden ..... stuks.
h. Aanteekeningen ten gehoeve van het militair geneeskundig jaarverslag, bijgehouden tot op heden.
i. Verantwoordingen van inventarisgoederen, restantstaten, enz. van ..... t/m heden ..... stuks.
j. Inspectierapporten, ... stuks.
k. Processen-verbaal, ... stuks.
l. Geneeskundige certificaten ..... stuks.
m. Visa reperta, ... stuks.
n. Ziekte geschiedenissen ..... stuks.
o. Wachtregister van het hospitaal (de ziekenzaal) ..... bldz.
p. Ziekenregister van het garnizoen, ... bldz.
q. Keuringsregister ..... bldz.
r. Register van gedane lijkopeningen ..... bldz.
s. Prijslijsten, reglementen, instructiën, boekwerken, kaarten, enz. (gespecificeerd).

Geheim archief.

t. Ingekomen stukken ..... (zie boven)
u. Uitgegane stukken ..... (id.).
v. Liggers-beoordeelingslijsten met bijbehoorende nota's, ... stuks enz.

5°. Den regenmeter.

II. Hospitaaldienst.

Het archief, enz. — als sub I.

Voor de overgave: Voor de overname:

Toelichting.

Worden de inventarisgoederen, het archief, de regenmeter,

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

enz. in goeden staat aangetroffen, dan wordt aan het slot boven de handteekeningen gesteld: „Alles in goeden staat"; is dit niet het geval, of worden er verschillen gevonden met het laatstvoorgaande proces-verbaal, die niet het gevolg zijn van eenige vermindering door afschrijving of vermeerdering door ontvangst, dan behoort hij, die den dienst overgeeft, eene nota van toelichting over te leggen.

De opmaking van het proces-verbaal geschiedt door den laatstgenoemde, met inachtneming van het voorgeschrevene bij § 1 der Algemeene order N°. 14 van 1879. De overnemer behoort zich te overtuigen, dat dit werkelijk is geschied.

De inzending geschiedt door den overnemer op de wijze, als bij § 2 van bovengenoemde order is bevolen, derhalve in duplo aan den gewestelijk eerstaanwezenden officier van gezondheid of aan den Chef over den geneeskundigen dienst, al naarmate een plaatselijke of een gewestelijke dienst is overgenomen, terwijl in den geleidebrief steeds de missive waarbij het laatstvoorgaande proces-verbaal van gelijksoortigen aard is aangeboden moet worden aangehaald.

De gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid zendt het duplicaat voor „gezien en in orde bevonden" terug, evenwel niet, dan na zich vooraf overtuigd te hebben, dat de gegeven voorschriften zijn opgevolgd, en in geval van verschillen, niet dan na eerst den betrokken overgever te hebben gehoord.

Processen-verbaal van overgave en overname van een archief van eenigen garnizoensdienst worden op dezelfde wijze behandeld; die van overgave en overname van eenigen pharmaceutischen dienst worden opgemaakt met inachtneming van het voorgeschrevene bij de Regelen voor het beheer van het materieel bij het Departement van Oorlog.

No. 24. Vervallen.

No. 25. MELDEN.

Verplichting der officieren van den geneeskundigen dienst, om zich bij aankomst en vertrek bij de hoogste ter plaatse aanwezige militair geneeskundige autoriteit te ——.

Alle officieren van den geneeskundigen dienst zijn verplicht, zich bij aankomst op en vertrek van plaatsen, waar zij

langer dan 24 uren vertoeven, te melden bij den eerstaanwezenden officier van gezondheid. Indien de laatste lager in de ranglijst staat, of bij ongesteldheid, kan de melding schriftelijk geschieden.

Bij aankomst te of vertrek van Batavia melden zij zich bovendien bij den Chef over den geneeskundigen dienst. Ingeval van verhindering, geven zij den Chef schriftelijk kennis, onder opgave der redenen.

Duurt het verblijf in eenig garnizoen slechts 8 dagen, of korter, dan kan met eene enkele melding bij aankomst worden volstaan.

No. 26. Vervallen.

No. 27. ZAKINSTRUMENTEN DER OFFICIEREN VAN GEZONDHEID.

Ieder officier van gezondheid is gehouden te velde, op marsch, bij manoeuvres en dergelijke diensten zijne eigene zakinstrumenten mede te voeren.

De gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid der afdeelingen of gewesten, van waaruit de officieren van gezondheid te velde trekken, zullen zich tijdig ervan overtuigen, dat ieder hunner van eene voldoende hoeveelheid in goeden staat verkeerende zakinstrumenten is voorzien.

No. 28. MATERIEEL VOOR DEN GENEESKUNDIGEN DIENST TE VELDE.

wordt weldra gewijzigd uitgegeven.

No. 29. MATERIEEL VOOR DEN VETERINAIREN DIENST TE VELDE. TASCH VOOR MILITAIRE PAARDENARTSEN.

Bij kabinetsdispositie van 21 Maart 1900 is het materieel voor den veterinairen dienst te velde, vastgesteld bij de Algemeene order 1896 N°. 41, en onder de benaming „Ambulancematerieel voor militaire paardenartsen" opgenomen in de Order voor den militair geneeskundigen dienst N°. 11, aangevuld met eene tasch voor militaire paardenartsen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Deze tasch bestaat uit eene openslaande kleedingtasch, met hangslot en twee sleutels, en dient, volgens voorschrift gevuld, te bevatten:

1°. eene zinken doos, lang 36.5 c.M., breed en hoog 12 c.M., inhoudende:
   a. 20 stuks katoenen zwachtels, elk lang 5.5 M. en breed 8 c.M., en
   b. 20 rollen ontvette watten (iedere rol weegt 15 gram);
2°. drie pakjes ontvette watten, elk van 100 gram;
3°. drie pakjes jodoformgaas, elk inhoudende 1 Meter;
4°. zes driehoekige verbanddoeken, lang 1.25 M., hoog 0.6 M.;
5°. eene buis van caoutchouc van 2.5 M. lengte en 1 c.M. diameter;
6°. twintig veiligheidsspelden in een doosje;
7°. dertig stuks chinosoltabletten, elk van 1 gram, in twee glazen buisjes;
8°. een fleschje met 60 gram jodoform-collodium (1 : 10);
9°. twee haren penseelen.

De overblijvende ruimte in de tasch wordt door den paardenarts zelf uit den voorraad der veldverband- en veldmedicijnkist naar verkiezing aangevuld.

Het is aan te bevelen, om op excursiën, enz. behalve de zakinstrumenten nog minstens mede te nemen:

twee pincetten, Pean,
eene Amerikaansche kogeltang,
een scheermes, Lecoultre,
een klosje hechtzijde, en
een nagelborstel.

No. 30. ARCHIEVEN. AANHOUDEN VAN AGENDA, KLAPPER EN INDEX, EN VASTE BUNDELS.

Van alle inkomende en uitgaande stukken behoort nauwkeurig aanteekening gehouden te worden in een agenda.

In de archieven der gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid van hospitalen der 1e, 2e en 3e klasse behooren bij deze agenda:

a. Een index met vaste hoofden, b. v. „overplaatsingen", „verloven", „huwelijken", enz., deze dient voor zaken.
b. Een klapper voor de namen der personen, plaatsen, en voorwerpen, enz. Beide in alphabetische volgorde.

Alle binnenkomende of uitgaande stukken behooren dadelijk in de agenda ingeschreven te worden; op de ontvangen stukken wordt de datum van ontvangst aangeteekend en

verder op alle stukken, inkomende en uitgaande, het nummer, waaronder zij in de agenda zijn ingeschreven.

Bovendien moet de verwijzing in de agenda zelf naar latere of vroegere agenda-nummers met stiptheid en volledigheid geschieden, opdat het raadplegen van alle over een en dezelfde zaak handelende stukken ten alle tijde gemakkelijk, spoedig en volledig kunne geschieden.

Inkomende stukken, uitgaande stukken, alsmede geneeskundige certificaten, visa reperta, processen-verbaal, rapporten en verslagen, enz., worden gemakshalve in afzonderlijke bundels bewaard.

Alle inkomende circulaires moeten in één afzonderlijken bundel worden bewaard.

Netheid en nauwkeurig beheer van archieven wordt een ieder aanbevolen.

No. 31. LEIDRAAD TOT HET OPMAKEN VAN PROCESSEN-VERBAAL VAN GERECHTELIJK SCHEIKUNDIGE ONDERZOEKINGEN.

De deskundige, door de bevoegde autoriteit gerequireerd tot het instellen van een gerechtelijk scheikundig onderzoek, moet hiervan een proces-verbaal opmaken. Dit proces-verbaal hetwelk als een geheim stuk moet worden beschouwd (order militair geneeskundigen dienst N°. 17) behoort te bevatten een getrouwe en nauwkeurige beschrijving van al de te onderzoeken stoffen, benevens van het onderzoek zelf zonder te vervallen in onnoodige uitvoerigheid of wetenschappelijke bespiegelingen.

Bij het opmaken moeten zekere vormen en regelen worden in acht genomen.

Aan het hoofd wordt vermeld door welke autoriteit de deskundige is gerequireerd, met opgave van den datum van de mondelinge of schriftelijke opdracht, den datum van de ontvangst der te onderzoeken stoffen, en dien, waarop het onderzoek een aanvang heeft genomen. Daarop volgt eene nauwkeurige beschrijving van de wijze, waarop de stoffen zijn ingepakt en verzonden, met vermelding van den uitwendigen toestand der inpakkingsmiddelen, en van al de bijzonderheden, die dienen kunnen en wellicht later noodig zijn, om hare identiteit te bewijzen, en verder van de hoeveelheid, den aard en den toestand der corpora delicti, waarop het scheikundig onderzoek moet worden in het werk gesteld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Daarna gaat men over tot de beschrijving van het eigenlijk onderzoek.

Dit onderzoek kan geweest zijn van verschillenden aard, en wel: op lijkdeelen en hun inhoud, of uitwerpselen, gedurende het leven verzameld; — op levensmiddelen, waarbij dikwijls vervalschingen voorkomen, die, zooal niet doodelijk, doch zeer nadeelig op het menschelijk lichaam werken, of handelswaren in het algemeen, welke door vervalschingen hare waarde geheel of gedeeltelijk verliezen; op vlekken, welke aan verschillende oorzaken haar ontstaan kunnen te danken hebben, doch waaronder de voornaamste plaats bekleedt een onderzoek op bloedvlekken; — op vervalschingen in geschriften, enz.

Het eigenlijk scheikundig onderzoek dient zooveel mogelijk voorafgegaan te worden door een mechanische en mikroskopisch, welke beide laatste in de meeste gevallen reeds een middel aan de hand kunnen doen tot afzondering en herkenning van vele inmengselen, en daardoor het scheikundig onderzoek vereenvoudigen en bespoedigen. Bij het onderzoek op vlekken is zelfs het mikroskopische van overwegende beteekenis, daar nooit de aanwezigheid van bloedvlekken met zekerheid kan worden geconstateerd, dan door het ontstaan en aantoonen der Teichmann'sche haemine-kristallen, of door de aanwijzing van bloedlichaampjes, terwijl men bij andere vlekken den loop van het gewoon scheikundig onderzoek dient te volgen.

Dit alles moet nauwkeurig worden beschreven met logische opeenvolging der feiten en uiteenzetting der verschijnselen en bijzonderheden, welke zich bij het onderzoek hebben voorgedaan, beknopt en zakelijk, zonder overbodige uitvoerigheid; echter met voldoende juistheid, opdat niet al te groote beknoptheid aanleiding geve tot verkeerd begrip of onjuiste gevolgtrekking.

Het spreekt van zelf, dat de wijze van onderzoek in sommige opzichten kan verschillen bij verschillende deskundigen; doch evenzeer is het een vereischte dat ieder onderzoek beruste op algemeen erkende wetenschappelijke gronden.

Eindelijk beschrijft men de conclusie, waartoe men gekomen is door de verkregen resultaten, welke die conclusie zeker of althans waarschijnlijk maken. Hierbij worden geconstateerd: de al of niet aanwezigheid, de aard en de hoeveelheid der gevondene vergiftige zelfstandigheden, benevens hare dosis toxica, — de al of niet aanwezigheid, de aard en de hoeveelheid der stoffen, welke tot vervalsching hebben gediend, — de al of niet aanwezigheid van bloedvlekken, — de al of niet vervalsching van geschriften enz.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Aan het slot wordt nog vermeld, dat men zich door nauwkeurig onderzoek overtuigd heeft van de zuiverheid van alle gebruikte instrumenten, utensiliën en reagentia; — dat het onderzoek van het begin tot het einde is verricht in een goed te sluiten vertrek, dat bij afwezigheid van den deskundige, wien het onderzoek is opgedragen, van niemand anders toegankelijk was; — en dat het proces-verbaal is opgemaakt naar waarheid, en op den eed, aan den lande gedaan.

No. 32. VEREENIGING TOT BEVORDERING DER GENEESKUNDIGE WETENSCHAPPEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Uitnoodiging tot medewerking aan de ——.

Van de officieren van den geneeskundigen dienst wordt verlangd en verwacht, dat zij krachtig zullen medewerken tot den bloei der „Vereeniging tot bevordering der geneeskundige wetenschappen in Nederlandsch-Indië", vooral wijl door deze vereeniging een tijdschrift wordt uitgegeven, waarin, in verband met de Order voor den militair geneeskundigen dienst N°. 10, die wetenschappelijke verslagen van onzen dienst worden opgenomen, waarvan de publicatie van wezenlijk nut mag worden geacht.

Ik vertrouw dat een enkel woord van aanbeveling, om allen tezamen het onze bij te brengen tot bevordering der geneeskundige wetenschappen, voldoende zal zijn om tot krachtige medewerking aan te sporen.

No. 33. GENEESKUNDIGE CERTIFICATEN EN ADVIEZEN.

Over het afgeven van ——.

Wanneer door een hoogere geneeskundige autoriteit een beslissing, verlof, evacuatie e. d. g. omtrent een militair of ambtenaar moet worden genomen behooren de officieren van gezondheid behandelende geneesheeren zich te onthouden van het mondeling of schriftelijk mededeelen van hun persoonlijke meening ter zake aan de patiënten.

In het algemeen mogen geene verklaringen o. a. aan de patiënten worden afgegeven op hun verzoek; de officieren

PERPUSTAKAAN NASIONAL

van gezondheid geven die verklaringen alleen af aan de bevoegde autoriteit, en zulks na viseering door hun onmiddelijken medischen chef.

No. 34. GENEESMIDDELEN. PAARDEN.

Verstrekking van geneeskundige behoeften voor de rijkspaarden benoodigd, op plaatsen waar geen militair paardenarts aanwezig is.

Krachtens machtiging van den Commandant van het Leger, en Chef van het Departement van Oorlog, verleend bij missive van den Chef der IIe Afdeeling van genoemd Departement ddo. 19 November 1886, No 4, wordt bepaald:

1e. dat op plaatsen, waar geen militair paardenarts aanwezig is, de voor de rijkspaarden benoodigde utensiliën en geneesmiddelen mede uit de militaire apotheken kunnen ontvangen worden; de eerste in bruikleen, de laatste tegen betaling (zonder verhooging), te bestrijden uit de bij § 18, van tarief No 46c toegekende indemniteit;

2e. dat deze betaling behoort te geschieden op het einde der maand, waarin de geneesmiddelen ontvangen zijn, met dien verstande, dat wanneer het verschuldigde bedrag hooger is dan het totaal der indemniteit, het resteerende op de volgende maand wordt verrekend en

3e. dat alle hierboven bedoelde ontvangsten en betalingen geschieden door of van wege den betrokken batterij-, eskadrons- of detachements-commandant.

No. 35. DRINKWATER.

Regelen voor het onderzoek en het beoordeelen van ——.

Teneinde een vasten maatstaf voor de beoordeeling van drinkwater te verkrijgen, wordt bepaald, dat in de verslagen omtrent het onderzoek van dergelijk water de onderstaande punten in de aangegeven volgorde moeten worden vermeld:

1e. Smaak.

Aan te duiden in de gebruikelijke termen (hier te vermelden, indien het water in bijzondere mate lucht- of koolzuurhoudend is).

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

2e. Reuk.

Aan te duiden in de gebruikelijke termen.

3e. Kleur.

Idem. Bovendien c. q. of de bruine kleur van ijzer of humusachtige lichamen afkomstig is.

4e. Klaarheid.

Helder, opalesceerend of troebel.
Door bezinking al of niet spoedig helder wordend.
Zoo noodig den aard van 't bezinksel op te geven.

5e. Vaste bestanddeelen.

Door indamping van minstens 250 c.c.M. (zoo noodig gefiltreerd) water en droging bij 110°—120° C. te bepalen. Op te geven per liter water.

6e. Gloeiverlies.

Aan te geven het bedrag per liter water, verder in welke mate het residu bij gloeiing zwart wordt en kwalijk riekende dampen verspreidt.

7e. Ammoniak.

Colorimetrisch door Nessler's reagens in vooraf van aardalkaliën bevrijd water, en vergelijking met een zeer verdunde chloorammonium-oplossing van bekende sterkte.
Op te geven in m.gr. ammoniak per liter.
Bij benaderde bepalingen kan de kleurreactie aangeduid worden door lichtgeel, geel, lichtoranje of lichtbruinrood, welke verkleuringen respectievelijk gelijken op die, welke ongeveer 1, 4, 7 en 10 m.gr. ammoniak per liter geven.

8e. Salpeterigzuur.

Aan te wijzen door joodkalium- of joodzinkstijfsel of door metaplenyleendiamine. Te bepalen volgens Trommsdorff, of op te geven het aantal minuten binnen welke het water blauw verkleurt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

9e. Salpeterzuur.

Aan te wijzen als sub 8 na reductie met zuiver zinkvijlsel, door diplenylamine of door brucine. Zoo noodig kwantitatief te bepalen volgens Marx en op te geven de hoeveelheid in m.gr. per liter water.

10e. Inwerking van Kaliumpermanganaat.

Te volgen de methode van Kübel en op te geven de hoeveelheid kaliumpermanganaat in m.gr. benoodigd ter oxydatie van de organische stoffen in 1 liter water.

11e. Chloor.

Te bepalen door $^1/_{10}$ normaal-zilvernitraatoplossing en aan te geven als chloornatrium per liter.

12e. Hardheid.

Te bepalen volgens Clark. Op te geven het aantal Duitsche hardheidsgraden en of het water week of hard is te noemen.

13e. Alkaliën.

Blijken de vaste bestanddeelen hoofdzakelijk uit koolzure natron te bestaan (hetgeen vermelding verdient) en is het totaal bedrag der zouten belangrijk, dan kan de kwantitatieve bepaling der alkaliën gewenscht zijn.

Slotparagraaf.

Hierin wordt vermeld of het water is:
direct geschikt voor drinkwater (zie o. a. de eischen door de Nederlandsche Pharmacopee 4e uitgave onder Aqua communis gesteld);
verdacht (slechts voorwaardelijk geschikt), of
onbruikbaar (beslist ongeschikt).
In de twee laatste gevallen met omschrijving der redenen.
Vergelijk voorts de Alg. Order 1909 No. 24.

No. 36. KEURING VAN MINDERE MILITAIREN.

In de missive van het Departement van Oorlog dd°. 5 Fe-

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

bruari 1894, Ie Afdeeling No 3 komt o. a. de volgende bepaling voor:

„In de gevallen, waarin niet in de ziekeninrichtingen ver„pleegde mindere militairen geneeskundig gekeurd behooren „te worden, zal de betrokken compagnies-, (detachements-, „escadrons-) commandant op den keuringsstaat bekendstellen, „wat hem in de practijk is gebleken ten opzichte van de ge„schiktheid van den man om aan de verschillende diensten „deel te nemen; dit behoort echter slechts aangemerkt te wor„den als eene eenvoudige aanteekening, waarmede de keurende „officier van gezondheid niet meer rekening behoeft te hou„den, dan hem gewenscht voorkomt".

Daar het mij gebleken is, dat aan deze aanschrijving niet overal en altijd de hand wordt gehouden, gelast ik mits deze uitdrukkelijk, dat nimmer militairen mogen worden gekeurd, op wier keuringsstaat de bovenbedoelde aanteekening ontbreekt, ook al zoude deze eventueel moeten luiden, dat de compagnies- (detachements-, eskadrons-) commandant, bij gemis van gegevens, geene inlichtingen kan verschaffen.

No. 37. Vervallen.

No. 38. Vervallen.

No. 39. Vervallen.

No. 40. ZIEKTEGESCHIEDENISSEN.

Voorschrift voor het inschrijven en behandelen der ——.
Afzonderlijke boeken voor de recepten.

Het is gewenscht dat de aanteekeningen der officieren van gezondheid betreffende hun patiënten niet ter kennis komen van de lijders zelf of van daartoe niet bevoegde personen.

Om dit te bereiken zijn modellen ingevoerd (zie onderstaand model), uitsluitend bestemd voor het eigenhandig inschrijven der historia morbi, welke alleen in handen der geneesheeren mag komen.

De recepten worden voorgeschreven op de algemeene medicijnlijsten in boekvorm.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

I. Onmiddellijk na binnenkomst van een lijder wordt het hoofd der ziektegeschiedenis door een daarvoor door den Chef der ziekeninrichting aan te wijzen persoon zoo volledig mogelijk ingevuld, en daarbij doorgeslagen, hetgeen op den patiënt geen betrekking heeft; vervolgens wordt zij aan den sergeant-ziekenopzichter of den wachthebbenden ziekenverpleger der zaal ter hand gesteld om den behandelend officier van gezondheid of den officier van gezondheid der wacht bij het eerste ziekenbezoek aangeboden te worden.

II. De officieren van gezondheid dragen zorg, dat het ondergeschikt personeel en de patiënten geen inzage krijgen van den inhoud der verdere aanteekeningen. Zij rangschikken persoonlijk de ziektegeschiedenis volgens het kribnummer in een portefeuille, welke na afloop der visite wordt opgeborgen op een door den Chef der ziekeninrichting aan te wijzen plaats, waar zij ten allen tijde beschikbaar is voor den officier van gezondheid der wacht.

Genoemd chef regelt de behandeling en opbewaring van de ziektegeschiedenissen der aanwezige en der vroeger verpleegde lijders zoodanig, dat die van ouderen datum, ter eventueele aanhechting (met een speld vide sub V) aan een nieuw op te maken historia morbi, aan den behandelend officier van gezondheid zullen kunnen verstrekt worden, en dat verder in 't algemeen aan de bedoeling dezer order nauwkeurig wordt voldaan.

III. Elke ziektegeschiedenis moet inhouden een beknopt doch volledig verslag der ziekte in duidelijk leesbaar schrift.

Anamnese en status praesens worden zoo spoedig mogelijk na binnenkomst van den lijder ingeschreven, een diarium bijgehouden, dat inhoudt alle belangrijke wijzigingen in het ziektebeeld, alle therapeutische maatregelen (zonder dat elk recept in extenso van de medicijnlijst behoeft overgenomen te worden), de waargenomen lichaamstemperatuur, de reden van een voorgenomen evacuatie, de beslissing eener geneeskundige commissie, kortom alles wat voor den behandelend geneesheer van belang is te onthouden of voor zijn opvolger van gewicht is te weten.

IV. Voor de invulling der modellen, welke overigens uit zich zelve duidelijk is, geldt nog het volgende:

De naam (met voorletters) van den behandelend officier van gezondheid wordt aan het begin der ziektegeschiedenis steeds duidelijk bekend gesteld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Bij het verlaten der ziekeninrichting en bij overlijden wordt, ongeacht de invulling van het gedrukte hoofd, de ziektegeschiedenis door den behandelend geneesheer afgeteekend (parafeeren is onvoldoende) met een toelichting als:
hersteld, niet hersteld, op verzoek uitgeschreven, geëvacueerd, overleden, etc.
Bij overlijden wordt dag en uur van den dood door den officier van gezondheid der wacht vermeld.
De afteekening geschiedt ook met vermelding van den datum, wanneer de patiënt naar een andere zaal overgaat of de officier van gezondheid der zaal definitief wordt vervangen.
De officier van gezondheid, die de behandeling van een lijder overneemt, sluit door een horizontale lijn het relaas van zijn voorganger af.
Onmiddellijk hieronder vermeldt hij ziekeninrichting (dit geldt alleen bij evacuatie), zaal- en kribnummer, benevens zijn eigen naam als behandelend geneesheer en gaat met het diarium voort.

V. Bij evacuatie van de eene ziekeninrichting naar de andere worden de ziektegeschiedenissen der lijders tijdig verzonden aan den Chef der ziekeninrichting, waarheen de evacuatie geschiedt.
Daarbij wordt gevoegd een nominatieve staat der te evacueeren personen voor welken staat de gedrukten voor het ziekenregister (met doorhaling der kolommen 8 t/m 13) kunnen worden gebruikt.
Reizen de zieken onder geleide van een officier van gezondheid, dan wordt deze met het overbrengen der bescheiden belast.
Alvorens de verzending plaats heeft, wordt door den behandelend officier van gezondheid op de historia morbi beknopt aangeteekend, wat hem uit ziektegeschiedenissen van vroegeren datum belangrijk voorkomt.
Opdat deze vereenvoudiging niet zal kunnen leiden tot het verstrekken van onvoldoende inlichtingen bij evacuatie, overtuigt de chef der ziekeninrichting zich er tijdig van, dat de ziektegeschiedenissen der te evacueeren lijders in orde zijn.

VI. De aan de lijders voor te schrijven genees- en verbandmiddelen worden door den behandelend officier van gezondheid tijdens de visite achtereenvolgens op dato in een daarvoor bestemd, van een opschrift voorzien en gepagineerd boek

PERPUSTAKAAN NASIONAL

opgeteekend met vermelding van naam en kribnummer der lijders.

Na de visite worden de geneeskundige behoeften voor algemeen gebruik op de zaal hierin genoteerd.

Elk recept wordt door den officier van gezondheid geparafeerd en is van het daaropvolgende duidelijk afgescheiden.

In een afzonderlijke kolom, hiertoe in 't receptenboek te trekken, parafeert de receptarius voor de afgifte van het voorgeschrevene.

In spoedeischende gevallen kan een recept op een afzonderlijk stuk papier ter onmiddellijke bereiding naar de apotheek gezonden worden.

In het receptenboek wordt daarvan een aanteekening gesteld, waaruit den receptarius blijkt, dat het voorgeschrevene reeds werd afgegeven.

Aan het hoofd van dit receptenboek stelt de behandelend officier van gezondheid zijn naam evenals bij de ziektegeschiedenissen, hetgeen bij overgave van den dienst op de zaal door den vervanger op dezelfde wijze geschiedt.

De volgeschreven receptenboeken worden aan den beheerder der apotheek afgegeven, die ze overeenkomstig de wettige bepalingen opbewaart.

VII. De historiae morbi en de receptenboeken op de besmettelijke afdeeling in gebruik worden nimmer op de zalen gebracht, waar de lijders verpleegd worden, doch door den behandelend officier van gezondheid c. q. ingevuld onmiddellijk voor het verlaten dier afdeeling.

VIII. De modellen voor ziektegeschiedenissen, de portefeuilles voor de opbewaring en de boeken voor de recepten worden op de gewone wijze jaarlijks bij de gedrukten aangevraagd.

Model behoorende bij de Korpsorder N°. 40.

MILITAIRE ZIEKENINRICHTING

te ..... zaal .....
krib N°. .....

Ziektegeschiedenis van
Europ. Amb. Inl. (1) Alg. Stb. N°. ..... korps

(1) Rang, graad of betrekking.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

In dienst
In Indië
Nog te dienen
Hoe lang in het laatste garnizoen
Vorige garnizoenen (in het loopende jaar)
Ingekomen op den ..... 190....
Uitgegaan op den ..... 190....
Geëvacueerd op den ..... 190....
naar .....
Overleden op den ..... 190....
aan .....
Diagnose .....

Datum.	Behandelend officier van gezondheid.	Temperatuur.	Therapie.

No. 41. Vervallen.

No. 42. CHOLERA.

Leidraad bij het nemen van maatregelen tegen het optreden of de uitbreiding van —— in de militaire kampementen.

In tijden, waarop de cholera in naburige plaatsen is opgetreden, doch in het garnizoen zich nog geen geval heeft voorgedaan, kan volstaan worden met streng de hand te houden aan de algemeene hygiënische maatregelen als reinheid, zorg

PERPUSTAKAAN NASIONAL

voor ventilatie enz., terwijl tegen den invoer van cholera uit besmette streken gewaakt wordt, door eene observatie gedurende drie dagen (gerekend van af den dag van vertrek uit de laatst aangedane besmette plaats) van alle uit besmette garnizoenen nieuw aangekomen kampementsbewoners.

Deze observatie moet o. a. bestaan in het ondervragen c. q. onderzoeken door den garnizoensdokter op 3 achtereenvolgende ziekenrapporten.

Over het algemeen zal het aanbeveling verdienen het verkeer tusschen plaatsen, waar cholera heerscht, en cholera-vrije oorden zooveel mogelijk te beperken, dus zoo min mogelijk overplaatsingen te doen, verloven te geven enz.

De garnizoensarts draagt inmiddels zorg, dat aan de wacht aanwezig zijn:

a. de noodige medicijnen met gebruiksaanwijzing alsmede de verdere voorschriften, welke bij elk verdacht geval van buikziekte door hem persoonlijk of door den sergeant van de week dadelijk kunnen worden toegepast;

b. de noodige desinfectie-middelen;

c. de noodige lakens of spreien tot inwikkeling van besmette kleedingstukken enz. voor het vervoer.

Ook treedt hij in overleg met den Plaatselijk eerstaanwezend genie-officier, opdat zoo mogelijk ten allen tijde eenige manschappen (desinfectie-brigade) voorzien van de noodige reinigings- en ontsmettingsmiddelen gereed kunnen zijn om bij de eerste waarschuwing tot het desinfecteeren in het kampement over te gaan.

Na het eerste geval van cholera ter plaatse wordt door den eerstaanwezend officier van gezondheid aan den Plaatselijk of Plaatselijk Militairen Commandant de noodzakelijkheid van het nemen van eenige of alle hieronder te noemen maatregelen in overweging gegeven.

Deze kunnen voor zoover noodig bij garnizoensorder bekend gemaakt worden:

1e. Theorie van den garnizoensarts met de officieren, van de officieren met het kader, van het kader met de manschappen over de algemeene en persoonlijke voorbehoeding tegen cholera (geregelde leefwijze, matigheid in het gebruik van spijs en drank, vooral van alcoholica, beschutting tegen vocht en kou door behoorlijke kleeding en bedekking, ook en vooral des nachts, verbod om in de corridors of op den grond te slapen).

2e. Zorg voor zuiver drinkwater, verstrekking van thee of gekookt water.

3e. Zorg voor zuiver badwater. Zoo noodig kan het baden

PERPUSTAKAAN NASIONAL

in de rivier verboden worden, indien men ten minste meer vertrouwbaar bad- en spoelwater in voldoende hoeveelheid kan verschaffen. Zoo niet, dan bepale men zich tot het afraden van duiken, drinken, mondspoelen bij het baden in de rivier.

4e. Verbod van het gebruik van onrijpe en waterrijke vruchten (als semangka, ketimoen, ananas, belimbing), van ongekookte melk, van ijswater, limonade, stroopen en eetwaren der waronghouders en rondventers; aan laatstgenoemden worde de toegang tot het kampement en waar mogelijk ook tot de onmiddellijke omgeving verboden.

Bij voorkeur slechts gekookte spijzen en groenten te gebruiken, liefst geen garnalen of kepieting, noch sambalans uit onrijpe vruchten bereid, noch roedjak.

5e. Nauwkeurig toezicht op de zindelijkheid in en om de kampementen, speciaal der privaten, herhaaldelijk reinigen en dagelijks desinfecteeren dezer gelegenheden met eene oplossing van sapo-carbol 3%.

Begraven of verbranden van alle vuil en afval (in 't bijzonder bij keukens en stallen).

6e. Intrekking of beperking van middag- en avondpermissies. Verbod van het bezoeken van huizen of kampongs, waar cholera voorkomt.

7e. Niet voor 6½ uur uitrukken voor den morgendienst; marsch-, gevechts- en andere inspannende oefeningen niet langer dan tot 10 uur uit te strekken, bij langer durende oefeningen zorgen voor voldoende, goed geregelde rust.

8e. Het drinken van verdacht water gedurende uitrukkende diensten tegen te gaan, aan ieder militair de veldflesch gevuld met koffie, thee of gekookt water mee doen dragen, eventueel reservevoorraad in vaatjes mee doen voeren.

9e. Verscherpt toezicht van officieren en kader op de bereiding van eet- en drinkwaren, op het schoonmaken van vaatwerk, borden enz., niet alleen in de compagnies- of detachementskeuken, doch ook in de vrouwenloodsen.

10e. Toezicht van officieren en kader op den gezondheidstoestand der kampementsbewoners, opdat elk geval van buikziekte onmiddellijk worde ontdekt.

11e. Verplichting van iederen kampementsbewoner om elk geval van buikziekte in zijne omgeving (herhaaldelijk naar het privaat loopen, braken), onmiddellijk te rapporteeren, zoowel in het belang van den lijder als van het algemeen.

12e. Ieder kampementsbewoner, die verschijnselen van diarrhée en braking of een van beide vertoont moet als verdacht van cholera worden beschouwd en reeds dadelijk geïsoleerd worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Bij voorkeur laat men hiertoe het vertrek of de naburige ligplaatsen door de andere bewoners ontruimen.

Is de garnizoensarts dicht bij de hand, zoo wordt hij onmiddellijk gewaarschuwd; valt op diens spoedige komst niet te rekenen, zoo wordt de patiënt zoodra mogelijk onder de noodige voorzorgen naar de ziekeninrichting vervoerd.

In afwachting van een en ander wordt den patiënt de cholera-medicijn toegediend, welke met gebruiksaanwijzing aan de wacht aanwezig is.

13e. De ligplaats van den lijder en, naar omstandigheden, de geheele localiteit of de daaraan grenzende ligplaatsen worden voorloopig als verboden terrein beschouwd.

Waar braaksel of ontlasting is gemorst, zal door de zorgen van den sergeant van de week reeds dadelijk eene ruime hoeveelheid sapo-carboloplossing (3%) worden gegoten: het privaat, waarvan de lijder eventueel gebruik gemaakt heeft, wordt afgesloten, na daarin van diezelfde oplossing te hebben uitgestort.

14e. Ieder, die met den lijder in aanraking is geweest, dient zich te wasschen (handen c. q. voeten) met zeep en water, daarna met sublimaatoplossing $^1/_{1000}$.

Zij, die door den lijder bevuild zijn geworden, behooren zich bovendien te verkleeden; de afgelegde kleederen (ook schoenen) zijn afzonderlijk te houden en moeten gedesinfecteerd worden.

15e. Het vervoer van den lijder naar de besmettelijke afdeeling der ziekeninrichting geschiedt, onder de noodige voorzorgen tot voorkoming van besmetting, zooveel mogelijk naar de hieronder te geven regels.

Het vervoer gaat langs den kortst mogelijken weg; het vervoermiddel zij zoo ingericht, dat bevuiling van den openbaren weg door braaksel of ontlasting is uitgesloten (door middel van eene impermeabele stof als imitatieleder of zink) en grondige desinfectie gemakkelijk uitvoerbaar is. Voor het vervoer worden twee personen (geleiders) aangewezen, bij voorkeur de buurlieden van den patiënt of personen, die reeds met hem in aanraking zijn geweest. Het geschiedt onder commando van een gegradueerd hoofdgeleider, die elke aanraking met den lijder vermijdt en zorg draagt dat, mocht onverhoopt door den lijder buiten het vervoermiddel gebraakt worden, de verontreinigde plek onmiddellijk ruimschoots worde overgoten met sapo-carboloplossing (3%), welke hiertoe uit de kazerne wordt medegegeven.

Bij aankomst aan de ziekeninrichting wordt, indien zulks nog niet door den garnizoensarts is uitgemaakt, door den bij

de ziekeninrichting dienstdoenden officier van gezondheid de aard der ziekte geconstateerd. Is cholera met zekerheid of waarschijnlijkheid gediagnosticeerd, dan wordt den patiënt een ligplaats aangewezen op de besmettelijke afdeeling, terwijl voertuig en geleiders aldaar worden aangehouden ter desinfectie.

De hoofdgeleider brengt het schriftelijk bericht hiervan oogenblikkelijk over naar den hoogsten in rang of graad in het kampement op wacht zijnden militair (adjudant-onderofficier der week, of sergeant-majoor der compagnie), die onverwijld den Geniedienst verzoekt het noodige ter desinfectie van het logies te verrichten.

De goederen van den lijder en van hen, die met den zieke in aanraking zijn geweest, voor zoover zij gevaar voor besmetting zouden kunnen opleveren, als beddegoed, kleeding enz. worden in met sublimaat $^1/_{1000}$ gedrenkte natte lakens, spreien of matjes gewikkeld en met 's mans overige goederen naar de besmettelijke afdeeling nagezonden ter ontsmetting.

Voor de in de ziekeninrichting aangehouden geleiders worden andere kleêren daarheen gezonden en aan den hoofdingang afgegeven.

Zij zelven nemen een bad, wasschen handen en voeten flink met zeep en water, daarna met sublimaat $^1/_{1000}$ trekken schoone ziekenkleeding aan en begeven zich naar een der gewone ziekenzalen, waar zij de komst van andere kleeding afwachten en daarna met het inmiddels gedesinfecteerde voertuig naar het troepenlogies terugkeeren.

Evenals met de geleiders, wordt gehandeld met ieder persoon, casu quo ook met den hoofdgeleider, die verondersteld kan worden door den cholera-lijder besmet te zijn.

Wordt de hoofdgeleider om genoemde redenen in de ziekeninrichting aangehouden dan geschiedt de overbrenging der kennisgeving door een ordonnans.

16e. Eischt de cholera in het troepenlogies dagelijks slachtoffers, zoo kan de geheele ontruiming van het logies worden overwogen.

17e. Treedt cholera in een bivak op, dan zorge men voor onmiddellijk isolement der lijders en wake er in het bijzonder voor dat slechts diegenen, die ambtshalve daartoe geroepen zijn, tot de geisoleerde lijders toegang hebben.

No. 43. Vervallen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

No. 44. TIJDELIJKE ONGESCHIKTHEID VOOR DEN DIENST TE VELDE.

Voorschriften omtrent aan te houden en in te dienen staten.

Met verwijzing naar de algemeene order N°. 122 van 1902, wordt den met den garnizoensdienst belasten officieren van gezondheid opgedragen, een Nominatieven staat (volgens hierbij gevoegd model) aan te houden van alle tot hun ressort behoorende officieren (onderluitenants), die tijdelijk ongeschikt zijn verklaard voor den dienst te velde en daarop alle bijzonderheden betreffende het verloop der ziekte aan te teekenen, ten einde den Plaatselijk eerstaanwezend officier van gezondheid, dan wel de geneeskundige commissies, te allen tijde de noodig geachte inlichtingen te kunnen verstrekken.

De Gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid behooren mij telkens, wanneer een officier van den Geneeskundigen Dienst voor den dienst te velde tijdelijk ongeschikt wordt bevonden, per staat de redenen op te geven, die daartoe hebben geleid en eveneens mij per staat te berichten, wanneer een tijdelijk voor dien dienst ongeschikt officier van den Geneeskundigen Dienst weder geschikt wordt verklaard.

MODEL, behoorende bij Order Militair Geneeskundigen Dienst n° 44.

STAAT der voor den dienst te velde ongeschikte officieren (onderluitenants).

Namen en voornamen.	Rangen.	Wapen of dienst.	Ongeschikt sedert	Ziekte uithoofde waarvan,	Weder geschikt sedert	Toelichtingen.	Medische aanteekeningen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

No. 45. MILITAIRE PAARDENARTSEN.

Aanhouden van een register betreffende de voor het Leger goedgekeurde paarden.

Ten einde omtrent het gehalte van pas aangekochte paarden volledig te kunnen worden ingelicht, zijn de paardenartsen verplicht een register aan te houden, volgens bijgaand model, waarin de noodige aanteekeningen worden gesteld betreffende alle dieren, die door hen zijn goedgekeurd, zoowel wanneer zij als gevolmachtigden optreden, dan wel deel uitmaken eener commissie tot aankoop van legerpaarden.

Na afloop van elke maand wordt een afschrift van het register, over die maand loopende, door tusschenkomst van den gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid (zoo noodig ook door die van den eerstaanwezend paardenarts) bij mij ingewacht.

Militair Vétérinaire Dienst. Jaar .....

STAAT der paarden welke door den ondergeteekende, paardenarts der ..... klasse te ..... goedgekeurd zijn geworden.

Remonte nummer.	Bestemd voor: C. Cavalerie, A. Artillerie, R. Remontedepôt.	Leeftijd.	Hoogte.	Datum van aankoop.	Plaats van aankoop.	Algemeene beoordeeling.	Waargenomen fouten in den bouw, zoomede gebreken, welke geen beletsel tegen de goedkeuring hebben opgeleverd.	Aanmerkingen.

Handteekening.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

No. 46. KAARTENTASCH. VELDTASCH.

Vaststelling van modellen.

Naar aanleiding van het bepaalde in het slot van § 5 der Algemeene Order N°. 32 van 1902, worden voor de officieren van den Geneeskundigen Dienst de ondervolgende modellen van de kaartentasch en de veldtasch vastgesteld.

I. De kaartentasch (1).

De kaartentasch is een bruinlederen tasch, van het algemeen in den handel voorkomende model.

De tasch wordt, door een lederen middenschot, in twee vakken verdeeld en door een klep gesloten.

Onder die klep bevinden zich, op den voorkant der tasch, de noodige zakjes en passanten voor het opbergen van potlooden, een dubbelen decimeter en verder van die voorwerpen, waarvan het medenemen door den gebruiker wenschelijk geacht wordt.

Het aantal en de vorm der zakjes en passanten wordt aan de gebruikers overgelaten.

Op den voorkant der tasch is verder een kram bevestigd, middels een metalen plaatje.

Op de klep is, ter hoogte van die kram, een metalen plaatje met sleuf aangebracht.

Om de tasch te sluiten, wordt de kram door de sleuf gestoken en vervolgens gesloten door een zich op de klep bevindenden riem *a*.

De klep is, tegen het binnendringen van regenwater in de tasch, voorzien van twee zijstukken *d*.

De tasch wordt aan den zadel bevestigd met behulp van twee riemen *b* en *c* met knoopsluiting.

De tasch is uitwendig 29 c.M. lang en 19 c.M. breed.

De lengte der riemen *a*, *b* en *c* en de juiste plaats van de kram, met correspondeerende sleuf, kunnen door de gebruikers naar verkiezing worden vastgesteld.

De lis, die door het sluiten van den riem *b* ontstaat, moet echter minstens zoo groot zijn, dat de tasch met dien riem aan den sabelkoppel van den eigenaar kan worden opgehangen.

---

(1) Zie de bij deze order behoorende plaat.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Model van de kaartentasch

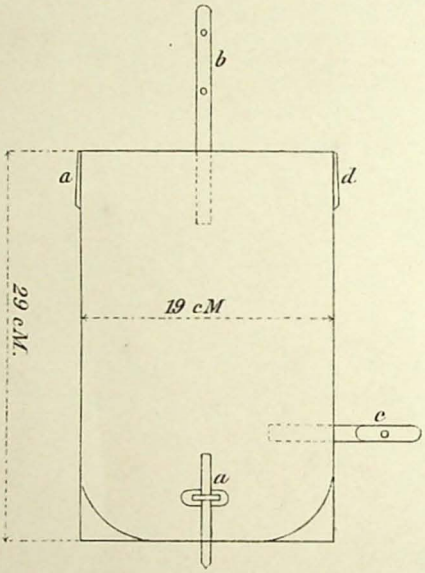

Figuratief.
zijnde 1/3 van de ware grootte.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

II. De veldtasch.

De veldtasch is van bruin waterdicht linnen (ongeveer 31 c.M. breed en 25 c.M. hoog) en komt geheel overeen met de bij het Nederlandsche Leger in gebruik zijnde musette, met dit verschil dat de klep, even als die der kaartentasch, van twee zijstukken tegen het inregenen is voorzien.

Overigens wordt verwezen naar § 6 alsmede naar den slotzin der in hoofde dezes genoemde Algemeene Order.

No. 47. Vervallen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

No. 48. PHARMACEUTISCHEN DIENST IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Huishoudelijk voorschrift voor den ——.

Met terugzicht op artikel 19 der Algemeene Order 1909 N°. 48 en in verband met het ter zake van den pharmaceutischen dienst voorgeschrevene in het Reglement voor de militaire ziekeninrichtingen in Nederlandsch-Indië, is bij kabinetsdispositie van den Commandant van het Leger dd°. 3 Augustus 1903 goedgekeurd het hieronder volgend gewijzigd huishoudelijk voorschrift voor den Pharmaceutischen Dienst in Nederlandsch-Indië.

Artikel 1. De Pharmaceutische dienst omvat:

a. Het beheer en het verstrekken van geneesmiddelen, verbandartikelen, chirurgicale en chemische instrumenten en utensiliën enz. ten dienste van het Departement van Oorlog en van de andere Departementen, voor zoover daarin niet op andere wijze is of wordt voorzien.

b. Het gereedmaken van recepten ten behoeve der militairen en der in artikel 16 van de Algemeene Order 1909 N°. 48 genoemde personen en van alle burgerpersonen rechthebbende op kostelooze verstrekking van geneesmiddelen, voor zoover daarin niet op andere wijze is of wordt voorzien.

c. Het verrichten van scheikundige onderzoekingen en keuringen ten behoeve der legerverpleging.

d. Het verrichten van scheikundige onderzoekingen en het geven van adviezen enz. ten behoeve van andere Departementen.

Artikel 2. De 1e Laborant van het scheikundig laboratorium en de administrateur van het Algemeen Magazijn van Geneesmiddelen verhouden zich rechtstreeks tot den Chef over den Geneeskundigen Dienst en adviseeren dezen in alle aangelegenheden, hunnen bijzonderen werkkring betreffende; zoo noodig handelen zij in onderling overleg. De hoogste of oudste in rang der dirigeerende apothekers dient genoemden dienstchef van advies in alle zaken betreffende den pharmaceutischen dienst in 't algemeen.

De 1e Laborant verricht scheikundige onderzoekingen en maakt geneesmiddelen aan, volgens opdracht van den Chef over den Geneeskundigen Dienst.

Hij dient jaarlijks aan den Chef over den Geneeskundigen Dienst in, een kort verslag van de gedane verrichtingen en onderzoekingen in het scheikundig Laboratorium.

Artikel 3. Ter juiste beoordeeling van de chemische kennis-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

en vaardigheid der eerstaanwezende apothekers, zullen hun door den Chef over den Geneeskundigen Dienst wetenschappelijke werkzaamheden en onderzoekingen worden opgedragen.

Deze kan zich daarbij doen voorlichten door den 1e Laborant, in wiens handen hij ook de verslagen stelt, om ze aan diens oordeel te onderwerpen.

Artikel 4. De plaatselijk eerstaanwezende militaire apothekers staan rechtstreeks onder de bevelen van de plaatselijk eerstaanwezende officieren van gezondheid.

Daar, waar de plaatselijk eerstaanwezend officier van gezondheid tevens gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid is, treedt de Chef van het hospitaal, wanneer deze hooger of ouder in rang is dan de daarin dienstdoende militair apotheker, als diens onmiddellijken chef op.

Artikel 5. Alle aangelegenheden, den dienst in de apotheek betreffende, worden geregeld in overleg met den eerstaanwezend apotheker.

No. 49. Vervallen.

No. 50. Vervallen.

No. 51. Vervallen.

No. 52. BESMETTELIJKE VEEZIEKTEN. HONDSDOLHEID. MILITAIRE PAARDENARTSEN.

Verplichting o. m. van de militaire paardenartsen tot aangifte van door hen geconstateerde of vermoede gevallen van besmettelijke veeziekten of hondsdolheid.

Bij Gouvernements besluit van 12 November 1903 No 11 (Staatsbladen nos. 384 en 385), is o. m. bepaald:

A. (1) De veeartsenijkundigen, die bij door hen waargenomen vee het bestaan ontdekken van besmettelijke veeziekte of feiten constateeren, krachtens welke dat vee als van besmettelijke ziekte verdacht moet worden beschouwd, zijn verplicht van hunne bevinding binnen 24 uren mededeeling te doen aan het Hoofd van plaatselijk bestuur.

(2) De Gouverneur-Generaal bepaalt welke veeziekten

PERPUSTAKAAN NASIONAL

voor de toepassing dezer ordonnantie als besmettelijk worden aangemerkt.

(3) Dezelfde verplichting, als omschreven bij het eerste lid van het vorig artikel, geldt mede voor de daarbij bedoelde personen, indien honden, katten of vee door hen lijdende worden bevonden aan- of verdacht worden van rabies (hondsdolheid).

(4) Voor de toepassing dezer ordonnantie worden verstaan:

1°. Onder veeartsenijkundigen: o. m. de militaire paardenartsen.

2°. Onder vee: de eenhoevige en de herkauwende dieren, zoomede de varkens.

B. Onder besmettelijke veeziekten worden gerekend te behooren:

1°. veepest bij herkauwende dieren en varkens;
2°. miltvuur bij alle vee;
3°. septichaemia epizoötica (haemorrhagica) bij herkauwers en varkens;
4°. mond- en klauwzeer bij herkauwers en varkens;
5°. malleus bij eenhoevige huisdieren;
6°. saccharomycox bij eenhoevige huisdieren;
7°. sarcoptesschurft bij paarden, schapen, geiten en bokken;
8°. surra bij alle vee;
9°. kwaadaardige dekziekte bij eenhoevige huisdieren;
10°. texaskoorts bij herkauwers;
11°. tuberculose bij alle vee.

No. 53. Vervallen.

No. 54. MAANDELIJKSCHE, JAARLIJKSCHE EN TUSSCHENTIJDSCHE ZIEKENRAPPORTEN.

Over het opmaken en indienen van ——.

Met verwijzing naar artikel 13 van het reglement op den militair geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië — Algemeene Order N°. 48 van 1909 — wordt ten opzichte van het opmaken en indienen van ziekenrapporten het volgende voorgeschreven:

De modellen van het maandelijksch en jaarlijksch ziekenrapport worden met ingang van 1 Januari 1906 vervangen door die van het maandelijksch of driemaandelijksch en jaarlijksch ziekenrapport van de ziekeninrichting en van het jaar-

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

lijksch ziekenrapport van het garnizoen, welke modellen bij beschikking van den Commandant van het Leger van 25 Augustus 1905 zijn goedgekeurd.

De maandelijksche en driemaandelijksche ziekenrapporten worden vóór of op den 5^{en} van elke maand, respectievelijk van elk kwartaal, in enkelvoud, de jaarlijksche vóór of op den 15^{en} Januari in tweevoud aan den gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid ingediend.

De liggers dier rapporten over de laatste vijf jaren moeten in de archieven der eerstaanwezende officieren van gezondheid bewaard blijven, de verouderde rapporten kunnen worden vernietigd.

Van de garnizoenen wordt alleen een jaarlijksch ziekenrapport opgemaakt, terwijl door mij zal worden bepaald van welke ziekeninrichtingen maandelijksche, driemaandelijksche dan wel jaarlijksche ziekenrapporten behooren te worden ingediend.

Ten einde het jaarrapport tijdig te kunnen opmaken, moeten van de maandrapporten verzamelstaten worden aangelegd, welke — maandelijks bijgehouden — in de eerste dagen van Januari kunnen worden getotaliseerd.

De gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid gaat alle bij hem ingekomen jaarlijksche ziekenrapporten nauwkeurig na en vergelijkt die zoo noodig met elkander.

Vóór den 15^{en} Maart zendt die autoriteit mij de rapporten, na deze voor „in orde bevonden" te hebben geteekend, per advieslijst toe.

In de garnizoens-rapporten worden alleen officieren en onderluitenants opgenomen. Van de overige in het kwartier behandelende personen behoort echter ook aanteekening in de garnizoens-ziekenregisters te worden gehouden.

Mindere militairen beneden den graad van onderluitenant, die in het garnizoen komen te overlijden worden in het rapport der ziekeninrichting vermeld als „ter begraving opgenomen" aan het slot van den staat der overledenen" (staat V).

Wordt in den loop van het verslagjaar een garnizoen opgeheven of van geneesheer ontbloot, dan moet de gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid uit de ontvangen ziekenregisters eindrapporten samenstellen en deze aan mij indienen.

Voorschriften omtrent de ziekenrapporten betreffende de op expeditie of op manoeuvre zijnde troepen zullen door mij dan wel door den betrokken gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid worden gegeven. Hierbij zal rekening

PERPUSTAKAAN NASIONAL

worden gehouden met den duur van de expeditie enz. en met de sterkte der troepenmacht.

De officieren van gezondheid, die zijn aangewezen om artillerie-afdeelingen bij het houden der schietoefeningen te vergezellen, dienen, na afloop daarvan, ziekenrapporten en een verslag in aan hun gewestelijken dienstchef. Deze autoriteit biedt mij te goeder tijd de bedoelde stukken aan.

Bij het voorkomen van epidemische of besmettelijke ziekten in eenig garnizoen, worden — bij aldien ter zake geen bepaalde voorschriften bestaan of worden gegeven — tiendaagsche rapporten, volgens het bij deze order gevoegd model, ingediend aan de gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid, door wie een afschrift dier rapporten, zoo noodig toegelicht, aan mij wordt opgezonden.

Het eerste rapport dient dan als kennisgeving.

Voorts wordt nog het volgende bepaald:

Op den staat der lijders, onder andere diagnose in het jaarrapport voorkomende, bij wie tijdens hun verblijf in de ziekeninrichting beri-beri is geconstateerd (staat VI) moeten worden vermeld:

a. de lijders onder een andere diagnose opgenomen, bij wie gedurende hun verblijf in de ziekeninrichting ter plaatse beri-beri is geconstateerd en

b. de lijders onder een andere diagnose bij evacuatie opgenomen, bij wie e l d e r s de diagnose beri-beri reeds was gesteld.

Het „overzicht der verrichte heelkundige kunstbewerkingen" (Staat X) zal worden ingeschreven als volgt:

I. Operaties aan het hoofd:

a. oogoperaties;
b. oor-, neus- en keeloperaties;
c. operaties aan den schedel en zijn inhoud;
d. operaties aan kaak, tong, mond en aangezicht;
e. overige operaties aan het hoofd.

II. Operaties aan den hals.

III. Operaties aan den romp:

a. operaties aan de borst en inhoud;
b. operaties aan de buikorganen, behalve die aan de lever en gynaecologische;
c. operaties aan de lever en galwegen;
d. operaties aan de urineorganen en urinewegen;
e. operaties aan de mannelijke geslachtsorganen;
f. operaties aan de anus en rectum;
g. gynaecologische operaties;
h. operaties van breuken;

PERPUSTAKAAN NASIONAL

i. overige operaties aan den romp.

IV. Operaties aan de ledematen:

a. operaties aan beenderen en gewrichten;

b. operaties aan spieren, peezen en zenuwen;

c. overige operaties aan de ledematen.

Ziekeninrichting en garnizoen te .....

RAPPORT der (*a*) ..... lijders van den (*b*) .....
tot en met den (*b*) ..... (*c*) ..... 19....

Korpsen, diensten enz.	Bleven onder behandeling.		Bijgekomen.		Hersteld.		Geëvacueerd.		Afgekeurd.		Overleden.		Blijven onder behandeling.		Aanmerkingen (*d*).
	Europ.	Inlanders	Europ.	Inlanders.	Europ.	Inlanders.	Europ.	Inlanders.	Europ.	Inlanders.	Europ.	Inlanders.	Europ.	Inlanders.	
Bij wijze van voorbeeld. Officieren.															
? Bataljon Infanterie. .															
? „ „ . .															
? Exadron Cavalerie. . .															
? Compagnie Artillerie.															
Subsistentenkader. . . .															
Hospitaal personeel. . .															
Provoosthuis															
Hr. Ms. Marine															
Gouvernements Marine.															
Partic. zeevarenden . .															
Militaire vrouwen . . .															
„ kinderen															
Particuliere mannen . .															
„ vrouwen. .															
„ kinderen .															
Dwangarbeiders bij de militaire ziekeninrichtingen															
Totaal.															

. . . . . den . . . . . 19 .

De Gewestelijk of Plaatselijk
Eerstaanwezend Officier van Gezondheid,

(*a*) Aard der ziekte.

(*b*) De rapporten loopen steeds van den 1sten tot en met den 10den, van den 11den tot en met den 20sten of van den 21sten tot en met den laatsten dag der maand.

(*c*) Maand.

(*d*) Mededeelen, welke lijders tijdens de verpleging wegens eene andere ziekte zijn aangetast, welke maatregelen ter bestrijding zijn genomen en c. q. of de ziekte ter plaatse epidemisch heerscht: ingeval van pokken, vermelden, wanneer de aangetasten, voor zooverre het militairen, militaire vrouwen en kinderen betreft, het laatst waren gevaccineerd of gerevaccineerd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

No. 55. ZIEKTESTATEN.

Voorschrift omtrent de invulling van ——.

Ten einde de ziektestaten, bedoeld bij A. O. 1904 N°. 44 zooveel mogelijk te doen beantwoorden aan het beoogde doel, nl. den keurenden en behandelenden officier van gezondheid een juist denkbeeld te geven van den vroegeren gezondheidstoestand der betrokken personen, wordt omtrent de invulling van kolom 5 het navolgende bepaald.

In den regel zal kunnen worden volstaan met de vermelding van de diagnose der ziekte, waarvoor de militair in de ziekeninrichting verpleegd is, welke diagnose behoort te worden aangeduid met het nummer, waaronder zij in de bijlage van de Order Militair Geneeskundigen Dienst N°. 73 voorkomt. Wordt onder de nummers, b. v. onder 19c, 59, 86 enz. een algemeene diagnose vermeld, dan moet daarachter de gespecificeerde diagnose worden aangegeven.

Blijkt het evenwel in den loop der behandeling, dat de oorspronkelijk gestelde diagnose niet juist is, dan moet het nummer der verbeterde diagnose worden vermeld.

Krijgt de betrokken militair, tijdens zijne verpleging, een andere ziekte bovendien, waarvan de kennis van belang kan zijn voor den hem later behandelenden of keurenden geneesheer, dan wordt het daarmede overeenkomende nummer achter dat, hetwelk de diagnose bij opname aangeeft, tusschen haakjes geplaatst.

Bij slepende ziekten (lues, strictura urethrae enz.) kan het van belang zijn achter het nummer der diagnose de behandeling in 't kort aan te geven.

Mocht bij een lijder een buitengewone gevoeligheid tegenover een geneesmiddel bestaan, zoo wordt daarvan ook in deze kolom melding gemaakt.

Voor de bij A. O. N°. 54 van 1908 voorgeschreven aanteekening op de ziektestaten betreffende nabehandeling met chinine van malarialijders, zie de O. M. G. D. N°. 78.

Om bij het verloren gaan van de oorspronkelijke ziektestaten de nieuwe gemakkelijk te kunnen vervolledigen, wordt ten zeerste aanbevolen om bij de eerste maal dat een militair in eene ziekeninrichting van eenig garnizoen wordt opgenomen, aan het hoofd der ziekte-geschiedenis (bedoeld bij O. M. G. D. N°. 40) alle aanteekeningen, voorkomende op den ziektestaat, over te nemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

No. 56. HERKENNINGSKAARTEN IN OORLOGSTIJD.

Niet uittewasschen schrijfinkt voor ——.

Uit de verschillende garnizoens-apotheken zal, zoo noodig, op aanvraag van daartoe bevoegde autoriteiten worden verstrekt schrijfinkt voor herkenningskaarten in oorlogstijd, volgens de bereiding zooals hieronder is aangegeven:

Neem van:

Nitras argenticus fusus,	vijf	gewichtsdeelen 5
Ammonia liquida,	tien	„ 10
Gummi arabicum pulv.,	vijf	„ 5
Carbonas natricus crist,	zeven	„ 7
Aqua destillata,	twaalf	„ 12

De nitras argenti wordt opgelost in de ammonia liquida, het gummi arabicum en de carbonas natricus in het gedestilleerde water. Beide oplossingen worden vermengd en het mengsel voorzichtig verhit tot de kleur zwart begint te worden.

No. 57. Vervallen.

No. 58. EXTRA VERSTREKKINGEN VAN JENEVER.

De bijzondere aandacht van de officieren van gezondheid wordt gevestigd op het bepaalde bij Algemeene Order 1904 N°. 80.

Al kan ook in sommige omstandigheden te velde, wanneer tengevolge van vermoeienis, van aanhoudende regens enz. de stemming onder de militairen gedrukt is, eene verstrekking van jenever, hetzij ter verwarming inwendig, of ter opwekking van het moreel, wenschelijk geacht worden, ja soms bepaald noodig zijn voor enkele Europeesche militairen, verkeert acht ik het, die verstrekking meer algemeen te doen plaats hebben, overtuigd als ik ben, dat voor menig Inlander, die van jenever een afkeer heeft, het gebruik daarvan schadelijk zou kunnen zijn.

De noodzakelijkheid van bedoelde verstrekkingen aan Europeesche militairen te velde of bij excursies, manoeuvres enz. behoort uitvoerig in de certificaten betoogd te worden, terwijl in die, welke mochten worden afgegeven ten behoeve van niet-Europeanen ook moet worden aangeteekend, dat verstrekking van een anderen verwarmenden of opwekkenden drank (o. a. koffie) onmogelijk was.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Dit laatste zal buiten beschouwing kunnen blijven, wanneer het gebruik van jenever dringend noodzakelijk wordt geacht om nadeelige weersinvloeden tegen te gaan, welke tijdens bepaald ongunstige jaargetijden en bij gebrekkig gehuisveste troepen, b. v. in tijdelijke bivaks worden gevreesd.

Alsdan zullen die omstandigheden in het eventueel door een geneesheer af te geven certificaat dienen te worden vermeld.

No. 59. INENTEN.

Voorschriften omtrent de wijze van ——.

Naar aanleiding van de Algemeene Order 1904 N°. 44, wordt bepaald, dat alle recruten, van welken landaard ook, bij aankomst in hun eerste garnizoen op den linker bovenarm zullen worden ingeënt en wel op de volgende wijze:

Bij toepassing van de streepmethode door middel van twee aan elkaar evenwijdig verloopende 3 c.M. lange streepen in dwarse richting (dus loodrecht op de lengte-as van den arm) en op 3 vingerbreedten van elkaar verwijderd.

De afstand van de bovenste streep tot den schoudertop bedrage ongeveer 3 vingerbreedten.

Bij toepassing der steekjes-methode worden de steekjes op overeenkomstige wijze in 2 rijen, ieder uit 4 steekjes bestaande, aangebracht.

No. 60. KEURINGEN BIJ ENGAGEMENTEN.

Met verwijzing naar de Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 59, wordt aan alle met de keuring voor engagement belaste officieren van gezondheid opgedragen om, indien een persoon, met de in bovengenoemde Order aangegeven inentingsteekens voorzien, ter keuring wordt gebracht, niet tot de goedkeuring over te gaan, vóórdat zij zekerheid hebben verkregen, op welke wijze de persoon het leger heeft verlaten.

Kunnen gewezen militairen het paspoort of de gagementsakte, c. q. met certificaat van goed gedrag niet overleggen, dan kan door tusschenkomst van den Plaatselijk of Plaatselijken Militairen Commandant aan het Departement van Oorlog inlichtingen worden gevraagd omtrent hun ontslag van vorigen dienst.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Blijkt uit het overgelegde ontslag-bewijs dat betrokkene wegens eenig lichaamsgebrek is ontslagen, doch overigens voor goedkeuring in aanmerking komt, zoo zullen toch op de bovenaangehaalde wijze inlichtingen worden ingewonnen, waardoor op den duur, althans zooveel mogelijk, zal worden voorkomen, dat militairen, die wegens beri-beri waren afgekeurd, wederom voor den dienst worden aangenomen.

No. 61. Vervallen.

No. 62. Vervallen.

No. 63. INSPECTIËN OVER DE MILITAIRE HOSPITALEN DOOR DE GEWESTELIJK EERSTAANWEZENDE OFFICIEREN VAN GEZONDHEID.

Nadere regeling der ——.

De gewestelijk eerstaanwezende officieren van gezondheid kunnen slechts dan inspectiën houden in den geest van het voorgeschrevene bij de A. O. 1870 N°. 88, wanneer zij zulks om bijzondere redenen noodig of nuttig achten.

Bij die inspectiereizen behoort — voor zooverre het traject per spoor of tram moet worden afgelegd — steeds met spoed te worden gereisd.

Voor die inspectiën is — door tusschenkomst van den Afdeelings of Gewestelijk Militairen Commandant te vragen — machtiging van den algemeenen dienstchef noodig, terwijl in dringende gevallen, met toestemming van den Afdeelings- of Gewestelijk Militaire Commandant, onder nadere goedkeuring kan gehandeld worden.

No. 64. Vervallen.

No. 65. Vervallen.

No. 66. EMPLACEMENTSTAAT DER OFFICIEREN VAN DEN GENEESKUNDIGEN DIENST EN DER APOTHEKERSBEDIENDEN. STERKTESTAAT VAN HET HOSPITAALPERSONEEL.

In verband met de Algemeene Order N°. 69 van 1883 wordt

PERPUSTAKAAN NASIONAL

door mij bepaald dat de maandelijks in te dienen Emplacement- en Sterktestaten moeten worden opgemaakt volgens de hierbij aangegeven modellen.

MODEL A. O. M. G. D. n°. 66.

MILITAIR GENEESKUNDIGE DIENST
te
.....

EMPLACEMENTSTAAT der officieren van den Geneeskundigen Dienst en der apothekersbedienden op den 1^en^ ..... 19....

Namen en voorletters.	Rang of graad.	Emplacement (a).	Datum van emplacement.	Aanmerkingen.

Te.....den 1^e^.....19..
De Gewestelijk of Plaatselijk
Eerstaanwezend officier van Gezondheid,

(a) In te vullen door den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

MODEL B. O. M. G. D. N°. 66.

MAANDELIJKSCHE STERKTESTAAT VAN DEN HOSPITAALDIENST (a)

..... OP DEN 1e ..... 19 .

(a) Plaats of afdeeling (Gewest).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

	Europeanen.			
	Adj o. offi. ziekenopzichter.	Sergt. maj. ziekenopzichter.	Sergeanten ziekenopzichter.	Korporaals ziekenverpleger.
Formatie				
Beschikbaar				
Niet beschikbaar				
Totaal				
Hiervan zijn:				
Gediplomeerd				
Gelijkgesteld met Europ. soldaat ziekenverpleger				
Van de niet beschikbaar zijn:				
Ter beschikking van andere autoriteiten				
Verpleegd in de ziekeninrichting, kwartierziek met binnenlandsch verlof				
Geëvacueerd				
Vermist en nog niet afgevoerd				
Voor den krijgsraad				
In afwachting van ontslag naar elders vertrokken.				
Totaal				
Kunnen wegens physieke ongeschiktheid niet te velde trekken				
Nog onvoldoende geoefend in de dienstverrichtingen, welke van hen te velde kunnen gevorderd worden				

(*b*) De Chef der ziekeninrichting of de Gewestelijk Eerstaanwezende Officier van Gezondheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Amboineezen.		Inl. soldaten ziekenverpleger.	Vrijelieden.		Ziekerverpls:		Bannelingen.	Ingehuurde koelies voor ontbrekende bannelingen.	Toelichtingen.
Korporaals ziekenverpleger.	Soldaten ziekenverpleger.		Eur. burger ziekenverpleger.	Inl. burger ziekenverpleger.	Hoofdverpleegster.	Verpleegsters.			
									Onder de Inlander zijn begrepen:
									Afrikanen .....
									Amboineezen .....
									Menadoneezen.....
									Alfoeren.....
									Javanen.....
									Soendaneezen.....
									Madoereezen.....
									Maleiers .....
									Boegineezen .....
									Timoreezen.....
									Totaal.....
									Afgekeurd voor den dienst te velde, echter geschikt voor hospitaaldienst:
									Europeanen.....
									Amboineezen .....
									Inlanders.....

Opgemaakt te ..... den .....19 .

(*b*).....

Hospitaaldienst. (*a*) .....

STAAT van aangekomen of vertrokken personeel gedurende de maand ..... 19....

Agl. stamb. n.	Namen.	Graden.	Aangekomen van:	Vertrokken naar:	Om welke reden.

..... den ..... 19 .

(*b*).....

(*a*) Plaats. Afdeeling (Gewest).
(*b*) De Chef der ziekeninrichting of Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

No. 67. PERIODIEKE STUKKEN.

Indienen van ——.

Het periodiek behoort te worden aangeboden bij advieslijst, zooals die is voorgeschreven bij A. O. N°. 78 van 1906.

Behalve in de gevallen, waarin het uitdrukkelijk is bepaald, worden geen „nihil" staten ingediend. Op de advieslijst wordt, alsdan achter den naam van den staat het woord „geene" geplaatst.

De verzending van het periodiek geschiedt op de daarvoor vastgestelde tijdstippen.

Wanneer op dien datum geen post vertrekt, geschiedt de verzending met de eerste postgelegenheid na dien datum.

Periodieke stukken, betreffende den „Hospitaaldienst" en den „Militair Geneeskundigen Dienst" worden den Chef over den Geneeskundigen Dienst afzonderlijk bij advieslijst aangeboden. Aan andere autoriteiten behooren alle periodieke stukken op één advieslijst te worden vermeld.

No. 68. GENEES- EN VERBANDMIDDELEN; VETERINAIRE DIENST.

Verstrekking van —— ten behoeve van den Militairen Veterinairen dienst.

In verband met het voorgeschrevene in artikel I, 1e lid van de Algemeene Order N°. 111 van 1905, wordt bepaald dat daar, waar geen apotheken voor den militair veterinairen dienst aanwezig zijn, de beheerders der garnizoens-apotheken gehouden zijn op voorschrift der gouvernements-veeartsen ter plaatse, genees- en verbandmiddelen ten behoeve van genoemden dienst, te verstrekken.

No. 69. Vervallen.

No. 70. GENEESKUNDIG ONDERZOEK. MAANDELIJKSCH MEER UITGEBREID.

Het maandelijksch meer uitgebreid geneeskundig onderzoek, bedoeld bij de artikelen 161 van het Reglement op den Inwendigen Dienst voor de Infanterie, 197 van de gelijk-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

namige Reglementen voor de Cavalerie en de Bereden Artillerie en 172 van het Reglement voor de Militaire Ziekeninrichtingen in Nederlandsch-Indië, zooals deze artikelen gewijzigd zijn bij de Algemeene Order N°. 8 van 1906 zal, behalve uit de tot dusverre gebruikelijke geneeskundige visitatiën, bestaan uit een geneeskundig onderzoek op aandoeningen van oogleden, mondholte, huid en voeten.

De bedoeling is een geregeld onderzoek te verrichten dat minder kwetsend is voor het zedelijkheidsgevoel van den soldaat dan het tot nu toe voorgeschreven geneeskundig onderzoek, en tevens om verschillende aandoeningen (scabies, ringworm, voetkloven enz.), waarmede de soldaat mocht zijn behept, spoedig te ontdekken en te behandelen.

Er dient voor gezorgd te worden dat telkens slechts één persoon in een daartoe ingerichte of afgesloten ruimte wordt onderzocht, terwijl voor ieder gelegenheid moet bestaan zich afzonderlijk aan- en uit te kleeden.

Daar dit meer uitgebreide onderzoek tijdroovend is, zal, om een goeden en geregelden gang van zaken te bevorderen, overleg tusschen den korps- (detachements-) commandant en den plaatselijk eerstaanwezend officier van gezondheid behooren te geschieden, zoodat bijvoorbeeld niet tegelijkertijd een te groot aantal personen ter onderzoek komt.

No. 71. VERLOVEN.

Kennisgave van aan officieren van den geneeskundigen dienst en aan onderluitenants-apothekersbedienden verleende —— wegens ziekte.

De Gewestelijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid behooren mij telkens wanneer aan een officier van den geneeskundigen dienst of aan een onderluitenant-apothekersbediende door den Afdeelings- of Gewestelijk Militairen Commandant verlof wegens ziekte verleend wordt, daarvan terstond te berichten, onder opgave der in het geneeskundig certificaat vermelde ziekte.

No. 72. Vervallen.

———

PERPUSTAKAAN NASIONAL

12967

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 73. ALPHABETISCHE LIJST VAN ZIEKTEN EN GEBREKEN. NAAMLIJST VAN ZIEKTEN. ZIEKENRAPPORTEN (wijziging van de series morborum van Staat I der —).

Vervanging van de bijlage behoorende bij de O. M. G. D. N° 55.

Bij beschikking van 21 Octboer 1907 werd door den Legercommandant goedgekeurd om Staat I van de maandelijksche of driemaandelijksche (en jaarlijksche) ziekenrapporten meer in overeenstemming te brengen met de nomenclatuur, welke gevolgd wordt bij het samenstellen van eene internationale statistiek. De nieuwe naamlijst van ziekten en gebreken is in de bijlage van deze Order onder A opgenomen. Zij voldoet nog niet aan alle desiderata, doch met zekerheid kan worden verwacht, dat in de door de Centrale Commissie voor de Statistiek gevcelde leemten en gebreken bij de eerste herziening in 1910 belangrijke verbeteringen zullen worden gebracht.

Van af 1 Januari 1908 (1) zal bij het invullen der diagnoses in de wachtregisters en op de ziekenlijsten, uitsluitend van de in A genoemde namen met de daarbij opgegeven nummers moeten worden gebruik gemaakt. Een alphabetische lijst — zie bijlage sub B — van verschillende veelvuldig voorkomende aandoeningen met verwijzingen naar de nummers van de series morborum A, zal het nauwkeurig invullen vergemakkelijken en telkens moeten worden geraadpleegd om de noodige eenheid

(1) Tijdig voor het einde van December zullen de diagnoses van in behandeling blijvende militairen moeten worden herzien om het restant met gebruikmaking van de nieuwe nomenclatuur in de nieuwe wachtregisters te kunen overnemen. In de jaarrapporten over 1907 zullen de bovenbesproken veranderingen nog niet mogen worden toegepast.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

in de Statistieken te verzekeren. De Chefs der ziekeninrichtingen en Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid controleeren de richtige invulling der diagnoses.

„Ter observatie van ziekte" komt niet meer in Staat I voor en kan gemist worden, omdat bij het volgen der nieuwe nomenclatuur zoo noodig de oorspronkelijke diagnose door toevoeging van (Simulatio) tot haren waren aard kan worden teruggebracht. Nummer 179 mag slechts worden ingevuld bij „ter begraving opgenomen", wanneer uit inlichtingen van den behandelend geneesheer of door de sectie geen (waarschijnlijkheids) diagnose kan worden gesteld.

„Ter observatie bij reëngagement" opgenomen militairen, waarbij ziekten of gebreken worden geconstateerd, welke reëngagement uitsluiten of tijdelijk tot behandeling voeren, worden onder de ware diagnose gebracht. Zij blijven echter wel numeriek meetellen in de aan den voet van Staat I afzonderlijk genoemde rubriek.

Van de nummers 19, 24, 74C, 75, 106, 107, 145E, 166 en 173A werden onderverdeelingen aangenomen om de voor Indië bij het leger belangrijke ziektevormen af te scheiden van de oorspronkelijke groepen.

Hierbij dient in het oog te worden gehouden, dat de verzamelnaam ceteri morbi ..... meermalen verband houdt niet alleen met de onder het betrokken nummer genoemde ziekten doch ook met die van daaraan voorafgaande nummers; b. v. moeten van 19*c* worden uitgezonderd, die welke genoemd zijn zoowel sub 19*a* en *b* als die onder 1 tot 18 voorkomen.

In 37 zijn door (P) en (R) de Primaire aandoeningen van Recidieven gescheiden, terwijl in 166 door (V.D.V.) de „voor den vijand" bekomen verwondingen van de overige afgezonderd worden vermeld.

Bij zelfverminking kan de toevoeging (Z.V.) achter de diagnoses in de wachtregisters het aan den voet van Staat 1 op te geven totaal gemakkelijk doen vinden.

In verband met deze Order behoort de bijlage van de O. M. G. D. N° 55 van af 1 Januari 1908 beschouwd te worden als te zijn vervangen door de thans ingevoerde naamlijst met daarbij behoorende nummering.

Batavia, den 24en October 1907.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. R. F. J. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 74. GENEESKUNDIGE CERTIFICATEN TEN BEHOEVE VAN MILITAIREN VAN HET WAPEN DER ARTILLERIE.

Afgifte van —
Intrekking van de Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 50.

Betreffende het afgeven van geneeskundige certificaten ten behoeve van militairen van het wapen der Artillerie is bij beschikking van het Departement van Oorlog van 26 Februari 1898, I^ste^ Afdeeling, N°. 14, zooals deze is gewijzigd bij kabinetsbeschikkingen van 24 September 1903 en van 5 December 1907, het navolgende vastgesteld:

1ste. Geene geneeskundige certificaten mogen worden afgegeven ten behoeve van gegradueerden der Bereden Artillerie voor overgang naar de Vesting-Artillerie;

2de. Geneeskundige certificaten voor overplaatsing van ongegradueerden der Bereden-Artillerie naar de Vesting-Artillerie kunnen, indien het bij uitzondering om geneeskundige redenen niet wel mogelijk wordt geacht hen bij de Bereden-Artillerie te laten, alleen dan worden afgegeven, wanneer de physieke toestand van den betrokkene geen beletsel oplevert tegen eene plaatsing te Batoe-Djadjar alwaar opleiding der recruten van de Vesting-Artillerie plaats vindt.

Bij de overweging van de vraag of overplaatsing naar de Vesting-Artillerie bepaald noodig wordt geacht, moet in acht genomen worden dat ingevolge het schrijven van het Departement van Oorlog van 8 November 1907, I^ste^ Afdeeling N°. 1, aan alle Afdeelings- tevens Brigade

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Commandanten, alleen de physiek geschikten mogen deelnemen aan vermoeiende oefeningen;

3de. Geene geneeskundige certificaten ten behoeve van militairen der Bereden-Artillerie voor overplaatsing naar een ander klimaat kunnen afgegeven worden dan wanneer die militairen geschikt worden geacht voor hunnen dienst te Salatiga, Batoe-Djadjar of Batavia.

Door deze Order komt de Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 50 te vervallen.

Batavia, den 14den December 1907.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 75. FORMULA INDICA (F. Ind.) BEREIDING VAN GENEESMIDDELEN.

Over de — op plaatsen waar militaire Apothekers beheerders der apotheek zijn.

Onder intrekking der Orders Militair Geneeskundigen Dienst Nos. 7 en 43 en het gedeelte van 47 met betrekking tot Cholera-essence, wordt het ondervolgende bekend gesteld.

In Indië zullen menigmaal eenige hieronder nader aangegeven samenstellingen en bereidingswijzen van geneesmiddelen in de plaats kunnen treden van die der Nederlandsche Pharmacopee IV en wel o. m. voor praeparaten, waarvan de aldaar genoemde grondstoffen niet altijd in verschen toestand voorhanden zijn of niet lang bewaard kunnen worden, dan wel reeds vroeger goed voldeden, enz:

Voor zoover noodig behooren — telkens wanneer deze surrogaten worden verlangd — door de achtervoeging van F. Ind. (Formula Indica) de van het officineele voorschrift afwijkende praeparaten duidelijk te worden gekenmerkt.

I. Aqua Cinnamomi F. Ind.

Rp.	Ol. Cinnamomi	p. 1.
	Spirit. fortior.	p. 9.
	Aquae	p. 990.
	M.	

II. Aqua Foeniculi F. Ind.

Rp.	Ol. Foeniculi	p. 2.
	Spirit. fortior.	p. 18.
	Aquae	980.
	M.	

PERPUSTAKAAN NASIONAL

III. Aqua Menthae piperitae F. Ind.

Rp. Ol. Menth. piperit. p. 1.
Spirit. fortior. p. 9.
Aquae p. 990.
M.

IV. Cholera-essence.

Rp. Tinct. Opii crocatae p. 3.
Ol. Menthae piper. p. 1.
Aether c. spiritu p. 6.
Spirit. dilut. p. 15.
M.

V. Liquor Kresoli saponatus crud. 5/8.

Rp. Sapon. kalinis p. 30.
Kresoli. crudi p. 50.
M.
(onder zachte verwarming op te lossen).

VI. Sirupus Aurantiorum F. Ind.

Rp. Tinct. Aurantior. p. 4.
Sir. simplic. p. 30.
M.

N. B. Sirup. Aurantiorum Ed. IV.
kan verkregen worden door 62 deelen van het droge praeparaat Saccharolatum Aurantiorum op te lossen in 38 deelen kokend water.

VII. Species antiaphthosae F. Ind.

Rp. Fol. Simploc. p. 2.
Fol. Abri p. 2.
Fol. Blumeae p. 2.
Fol. Hydrocotyles p. 2.
Fol. Coleï atropurpureï p. 1.
Rad. Liquiritiae p. 1.
Cort. Alyxiae p. 1.
Cort. Simarubae p. $1\frac{1}{2}$.
Fruct. Foeniculi p. 1.
M.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VIII. Spiritus Citri F. Ind.

Rp. Ol. Citri p. 1.
Spirit. fortior. p. 85.
Aquae p. 14.
M.

IX. Spiritus Lavendulae F. Ind.

Rp. Ol. Lavendulae p. 1.
Spirit. dilut. p. 99.
M.

In het belang van een geregelden dienst in de beide Magazijnen van Geneesmiddelen zullen geneesmiddelen, welke door eenvoudige vermenging, oplossing of maceratie verkregen kunnen worden — ook al staan zij in de Prijslijst vermeld — bereid worden ter plaatse waar militaire Apothekers als beheerders optreden en zoo mogelijk ook daar waar Apothekersbedienden bij de apotheken werkzaam zijn.

Behalve de gewone acida diluta en tincturae komen hiervoor in aanmerking:

Aether c. spiritu,
Cholera-essence,
Extract. Secal. corn. liq. F. I.,
Liquor arsenic. Fowl. F. I.,
Sapo aromaticus,
Solutio acetatis ammonici,
» » plumbici basici,
» ammoniae spirituosa anisata,
» camphorae spirituosa,
» chloreti ferrici,
» chlorii,
» jodii spirituosa,
» pyrophosphatis natrico-ferrici,
Spiritus dilutus,
Spiritus fortior (indien een Beindorf-apparaat beschikbaar is),
Tinctura nervina Bestuchefli,
Unguentum simplex,
Vinum Ipecacuanhae,
» stibiatum.

In de apotheken waar deplaceer-toestellen en filterzakken aanwezig zijn, kunnen ook Vinum Chinae en Tinct. Opii crocata bereid worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

De door vermenging of oplossing te verkrijgen praeparaten (sirup. simpl., ook trochisci santonini enz:) dienen ook bereid te worden in apotheken, waar een officier van Gezondheid aan het hoofd staat, en mogen dus niet voorkomen op de halfjaarlijksche aanvragen.

Batavia, den 31sten Januari 1908.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 76. AANVRAGEN VAN GENEESKUNDIGE BEHOEFTEN. LEIDRAAD VOOR DE INRICHTING, HET BEHEER EN DE INSPECTIE VAN APOTHEKEN. NEDERLANDSCHE PHARMACOPEE. ONDERHOUD VAN UTENSILIËN EN INSTRUMENTEN. REGULARISATIE. VERPAKKINGSMIDDELEN.

Het ondervolgende vervangt bij wijze van herdruk met eenige wijzigingen en aanvullingen de Orders Militair Geneeskundige Dienst N°. 24, 26, 37 en 57, welke dus vervallen.

A. De eigenlijke apotheek.

(1) De apotheek behoort te zijn ingericht in een daartoe geschikt vertrek met voldoende ruimte en licht, doch beschut tegen het directe zonlicht, vooral in de ochtenduren.

(2) Het vertrek of gebouw behoort zindelijk en behoorlijk onderhouden te zijn.

(3) De sluiting van het vertrek of gebouw behoort in goeden staat te zijn, zoodat het voldoende tegen inbraak gewaarborgd is.

(4) De opstelling der standkasten en recepteertafel behoort oordeelkundig te geschieden, zoodat de aanwezige ruimte goed benut wordt en tevens de geneesmiddelen gemakkelijk te bereiken zijn door den receptarius, terwijl plaats genoeg overblijft tusschen standkasten en recepteertafel om zich behoorlijk te kunnen bewegen. Verder behoort voldoende ruimte over te blijven voor het hulppersoneel, tot plaatsing van een distributietafel en van tafels voor waterflesschen, te reinigen utensiliën enz.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

(5) De standkasten dienen zoodanig ingericht te zijn, dat zij voldoende ruimte aanbieden tot behoorlijke en voor 't gebruik praktische opberging der geneesmiddelen, welke in de apotheek in voorraad behooren te zijn.

(6) De recepteertafel behoort ruimte aan te bieden tot plaatsing der pharmaceutische balansen en verdere benoodigdheden voor de receptuur, terwijl voor de receptarii een genoegzame ruimte dient over te blijven tot het gereedmaken der recepten en andere verrichtingen.

(7) De ruimte onder de recepteertafel kan benut worden voor fleschjes, potjes enz: bij de receptuur benoodigd, terwijl tevens in de recepteertafel zoonoodig laden kunnen aangebracht worden tot opberging van doozen, signaturen, kurken enz:.

(8) De standkasten, recepteertafel en 't overige apotheekmeubilair behooren steeds in netten en zindelijken staat te zijn.

(9) Verder dienen in de apotheek aanwezig te zijn één of meer goed sluitende kasten tot opberging van vergiften, verbandmiddelen, sterke zuren, in voorraad bereide geneesmiddelen enz. Voor de twee eerstgenoemde doeleinden kan ook een onderdeel van de standkasten benut worden.

(10) De bewaring der geneesmiddelen in de apotheken (ook bij den voorraad in het magazijn van de apotheek) behoort te geschieden volgens punt 2 der „Algemeene Regelen" en de bijzondere voorschriften, in den tekst der Nederlandsche Pharmacopee Ed IV opgenomen.

(Aanbevolen wordt groote hoeveelheden kamfer te bewaren in dichtgesoldeerde blikken doozen. Nitras argenticus *c.* nitro en nitras argenticus in bacillis worden bij ontvangst ontdaan van de semina en het papier waarin zij ter voorkoming van breken verzonden waren; zie voorts Aanhangsel).

(11) De etiquetten der flesschen, potten enz:. moeten de namen der volgens de laatste uitgave der Nederlandsche Pharmacopee bereide geneesmiddelen dragen, zooals die daarin worden genoemd. Praeparaten van andere bereidingswijze of die in de Pharmacopee niet worden genoemd, moeten duidelijk worden onderscheiden door een bijzondere benaming of door achtervoeging van het betrokken formularium b.v. Pharmacopee III, F. Ind. (Formula Indica — Zie Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 75) F. I. (Formularium Internationale) enz:.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

(12) De standflesschen en standpotten behooren zooveel mogelijk in alphabetische volgorde gerangschikt te zijn, met dien verstande, dat de vloeistoffen een afzonderlijk gedeelte vormen en eveneens die geneesmiddelen, welke in standpotten bewaard worden.

(13) De aetherische oliën kunnen een op zich zelf staand onderdeel der vloeistoffen uitmaken en in een afzonderlijke kast bewaard worden.

(14) De geneesmiddelen vermeld op de lijst van vergiften A — zie bijlage I — moeten in gesloten vergiftkasten worden bewaard en als merkteeken van een duidelijk rood kruis zijn voorzien.

(15) De lijst B. derzelfde bijlage noemt de vergiften, welke desverkiezend buiten de gesloten vergiftkasten mogen worden bewaard; zij moeten door een blauw kruis worden gekenmerkt (ook bij bewaring in een vergiftkast).

(16) Aan te bevelen is, de sterke zuren niet bij de andere vergiften te bewaren, doch afzonderlijk in gesloten kasten of bergplaatsen.

(17) De verbandmiddelen behooren bewaard te worden in laden of gesloten kasten, of in blikken doozen, voorzien van opschriften.

(18) Balansen zooals bedoeld in punt 12 der „Algemeene Regelen" van de Nederlandsche Pharmacopee moeten voldoen aan de aldaar gestelde eischen; ook de overige weegwerktuigen behooren in goeden staat en nauwkeurig te zijn (niet met harde of scherpe schuurmiddelen te poetsen).

B. Magazijn tot opberging van geneesmiddelen, verbandstoffen, utensiliën, instrumenten en materieel voor den geneeskundigen dienst te velde.

(1) Het magazijn moet voldoende ruimte aanbieden tot behoorlijke bewaring der geneesmiddelen, verbandstoffen, utensiliën, instrumenten en materieel voor den geneeskundigen dienst te velde en voldoende droog, geventileerd en verlicht zijn, doch tevens beschut tegen het directe zonlicht. Het behoort in de onmiddellijke nabijheid der apotheek

gelegen en zooveel mogelijk beveiligd te zijn tegen brandgevaar en door doelmatige sluiting tegen inbraak.

(2) Het magazijn behoort in zindelijken staat en goed onderhouden te zijn en voorts tot bewaring der geneesmiddelen en andere artikelen geschikte stellingen te bevatten, zoo noodig ook kasten en tafels tot plaatsing van balansen en gewichten, tot het aanvullen van den apotheek-voorraad en tot het afpakken van geneesmiddelen.

(3) De geneesmiddelen zullen al naar gelang van de behoefte ontpakt en doelmatig bewaard worden. Wenschelijk is het om de vloeistoffen op de stellingen bij elkaar te plaatsen en de zeer brandbare stoffen zoodanig, dat zij bij brandgevaar gemakkelijk kunnen verwijderd worden. Overigens dienen de geneesmiddelen ook hier zooveel mogelijk in alphabetische volgorde gerangschikt te zijn en moeten de flesschen, potten enz. voorzien zijn van etiquetten met duidelijke opschriften, vermeldende de namen der daarin bevatte geneesmiddelen. Zie sub. A. (11).

(4) Tot het bewaren van verbandstoffen is het wenschelijk gebruik te maken van gesloten stellingen, kasten of blikken doozen.

(5) Sterke zuren dienen van de overige artikelen gescheiden te worden opgeborgen.

C. Bergplaats voor ledige verpakkingsmiddelen en medicijnglas.

(1) De ledige potten, stop- en pakflesschen, alles goed gereinigd, en de medicijnfleschjes worden zoo mogelijk in een afzonderlijk vertrek dan wel met de sterke zuren te zamen bewaard.

(2) Ledige pakkisten en blikken doozen worden op een geschikte plaats bij elkaar bewaard. Zie voorts inlevering en verkoop van overtollige verpakkingsmiddelen bij K. III.

D. Laboratorium.

(1) Op plaatsen waar een militair apotheker beheerder der apotheek is, zal een daartoe geschikt lokaal als laboratorium voor chemische, microscopische en gerechtelijke onderzoekingen dienen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

(2) Het laboratorium behoort voldoende ruimte te hebben voor het verrichten der werkzaamheden, plaatsing van een werktafel en een of meer kasten tot opberging der benoodigde utensiliën en reagentiën.

(3) In het laboratorium moet een goed trekkende zuurkast zijn aangebracht, die voldoende ruimte aanbiedt en zoodanig geplaatst is, dat men bij de werkzaamheden niet belemmerd wordt.

(4) Onder de zuurkast kan een geventileerde bergplaats tot opberging van flesschen met te onderzoeken stoffen worden aangebracht.

(5) De zuurkast behoort evenals het geheele laboratorium door glasramen, deuren als anderszins goed verlicht te zijn, zonder overlast van het directe zonlicht.

(6) De reagentiën en utensiliën behooren ordelijk bewaard te worden in daartoe geschikte kasten, terwijl microscopen, chemische balansen e. a. waardevolle laboratoriumartikelen in een afzonderlijk lokaal worden geplaatst.

E. De kookplaats (tisanerie).

(1) Bij elke groote apotheek behoort een geschikte kookplaats aanwezig te zijn, ingericht naar de behoefte en voorzien van geschikte en goed onderhouden kook- en infundeerapparaten en zoo noodig van een verplaatsbaar destilleertoestel of van een stoom- en destilleerapparaat van Beindorff. Waar de laatstgenoemde twee toestellen aanwezig zijn, kunnen zij tevens benut worden als infundeer- en uitdampapparaten.

(2) Koperen kookketels en pannen moeten steeds behoorlijk vertind zijn, terwijl het (loodvrije) email van ijzeren ketels en pannen ongeschonden moet wezen.

F. Spoelplaats voor flesschen enz.

(1) De spoelplaats, behoorlijk overdekt in de onmiddellijke nabijheid van de apotheek en kookplaats gelegen, dient ruim te kunnen beschikken over zuiver spoel- en waschwater en zal flinke afvoergoten moeten hebben.

G. Apotheek-voorraad.

(1) In elke apotheek moeten voorhanden zijn nauwkeurige maten, gewichten en balansen, een exemplaar van de

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Nederlandsche Pharmacopee, laatste uitgave en de geneesmiddelen, welke in verband met plaatselijke toestanden — garnizoenssterkte enz. — noodig zijn, alles met inachtneming van de verplicht gestelde geneesmiddelen bij Indisch Staatsblad N°. 228 van 1907, zie bijlage II.

(2) De geneesmiddelen behooren als regel bereid te zijn naar de laatste uitgave van de Nederlandsche Pharmacopee. Zij moeten deugdelijk zijn, van goede hoedanigheid en voldoen aan de eischen in de Nederlandsche Pharmacopee gesteld, lettende op de temperatuursverschillen bij de bepaling der soortelijke gewichten. (Uit de Algemeene Magazijnen van Geneesmiddelen mag de bij het verschijnen van een nieuwe uitgave nog aanwezige voorraad worden verbruikt) zie voorts Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 75.

(3) De voorraad genees- en verbandmiddelen behoort steeds voldoende te zijn voor het loopende half jaar en geregeld halfjaarlijks, of zoo noodig eerder, aangevnld te worden middels aanvraag uit de Algemeene Magazijnen van Geneesmiddelen of andere apotheken. Zie sub K II.

(4) Indien de voorraad genees- en verbandmiddelen tusschentijds niet voldoende is, moeten deze suppletoir, met opgaaf der redenen, worden aangevraagd.

(5) De artikelen, die het langst opbewaard zijn, moeten het eerst verbruikt of verstrekt worden.

(6) Artikelen, welke plaatselijk aangekocht of van de aannemers betrokken worden, behooren in geen grootere hoeveelheden te worden aangeschaft, dan voor het gebruik noodig is.

H. Receptuur.

(1) De receptuur behoort met gepaste netheid, orde en zindelijkheid volgens de regels der kunst te worden verricht.

(2) In de eigenlijke apotheek of onder de receptuur mogen geen onderzoekingen van urine, sputa en dergelijke, verricht worden.

(3) De utensiliën, welke bij de uitoefening van de receptuur in gebruik zijn, als maatglazen, mortieren, trechters, pillenmachines, kook- en infundeerpannen, coleerdoeken, enz: moeten behoorlijk gereinigd en zuiver zijn.

(4) Omtrent de bereiding en aflevering der voorgeschreven geneesmiddelen wordt overigens verwezen naar de artikelen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

114 tot en met 118 van het Reglement voor de Militaire Ziekeninrichtingen in Nederlandsch-Indië.

(5) De recepten en receptenboeken behooren in volgorde van bereiding gedurende twintig jaren bewaard te worden.

I. Personeel.

(1) Gelet behoort o. m. te worden:

op de getalsterkte van het Europeesch en Inlandsch hulppersoneel, op hun gedrag, ijver en geschiktheid volgens de beoordeeling van den beheerder der apotheek en op de toepassing van het bepaalde bij artikel 100 van het Reglement voor de Militaire Ziekeninrichtingen in Nederlandsch-Indië.

K. Administratie.

I.

(1) Door de beheerders der militaire apotheken wordt aangehouden en jaarlijks ingediend eene verantwoording van goederen tot gebruik bestemd (artikelen B. der prijslijst en ambulancemateriëel; bureau- en apotheekmeubilair afzonderlijk).

(2) Verder wordt een staat (restantstaat) aangehouden van alle ontvangen en verstrekte genees- en verbandmiddelen en overige verbruiksartikelen, artikelen A der prijslijst, waarin c. q. de artikelen van den E. O. V. afgescheiden van den gewonen voorraad worden genoemd.

(3) In bruikleen te verstrekken artikelen worden afgegeven op ontvangstbewijzen.

(4) Verwisseling van defecte of onbruikbaar geraakte in bruikleen verstrekte artikelen, heeft plaats tegen afgifte van een bewijs, waarin vermeld behoort te worden de reden van beschadiging of onbruikbaarheid en of deze is veroorzaakt in het gebruik al of niet buiten schuld van den gebruiker. In het laatste geval behoort den gebruiker de vergoeding der geldswaarde van dit artikel opgelegd te worden (zie verder de 14de Afdeeling van de Regelen voor het Beheer van het Materieel bij het Departement van Oorlog).

(5) Voor een zuinig beheer behooren de noodige maatregelen tegen bederf of beschadiging van genees- en verbandmiddelen, utensiliën en instrumenten in acht genomen te worden en geen verstrekkingen plaats te hebben dan alleen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ten behoeve van daarop rechthebbenden (in bijzondere omstandigheden ook aan niet-rechthebbenden tegen vergoeding — zie Regularisatie sub IV).

(6) Voor bijzondere regelingen ten opzichte van ambulance-materieel en benoodigdheden voor den Geneeskundigen Dienst bij een oorlog tegen B. V. en bij expeditiën tegen een I. V., zie zevende Afdeeling van het Voorschrift Militair Geneeskundige Dienst (B. V.) en idem Handleiding Militair Geneeskundige Dienst (I. V).

II. Aanvragen van geneeskundige behoeften.

(1) Voor de nomenclatuur, de spelling en de volgorde der geneeskundige behoeften wordt in alle officiëele bescheiden, als aanvragen, restantstaten, regularisatiestaten, processenverbaal van afkeuring, enz. de laatste uitgave der prijslijst van het Algemeen Magazijn van Geneesmiddelen gevolgd, welke op hare beurt, voor zoover mogelijk, naar de laatste uitgave der Nederlandsche Pharmacopee is bewerkt.

(2) De aanvragen voor artikelen A. en B. behooren afzonderlijk te worden opgemaakt.

(3) Tenzij voor bijzondere gevallen uitdrukkelijk anders is bepaald, zenden de Plaatselijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid deze aanvragen aan den betrokken Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid, terwijl de Eerstaanwezende Apothekers de aanvragen door tusschenkomst van den betrokken Chef der ziekeninrichting aan den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid (ordonnateur) doen toekomen.

(4) *Buiten Java* zal de datum van indienen der aanvragen voor de verschillende apotheken in het gewest — uitgezonderd die ter hoofdplaats — zoodanig vervroegd dienen te worden, dat de Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid ze na behoorlijke contrôle voor »fiat verstrekken" geteekend, op den 20sten December of 20sten Juni aan den Eerstaanwezend Apotheker ter hoofdplaats van het gewest kan zenden, opdat de aanvulling voor de gewestelijke centrale apotheek, middels aanvragen dd. 1 Januari en 1 Juli d. a. v. daarnaar geregeld zal kunnen worden.

(5) Alle aanvragen voor militaire apotheken *op Java en voor gewestelijk centrale apotheken op de Buitenbezittingen,*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

worden zoo spoedig mogelijk na 1 Januari en 1 Juli door de betrokken Gewestelijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid aan mij ingediend, nadat eene zorgvuldige contrôle daarop heeft plaats gehad en het dien Gewestelijken Dienstchef gebleken is, dat de aanvragen verband houden met verbruik, restant, eventueel veranderde plaatselijke toestanden en met een noodzakelijk verloop van tijd vóórdat ontvangst der aanvulling mag verwacht worden.

(6) Voor die contrôle is het noodig, dat de aanvragers hierboven sub (4) bedoeld, gelijktijdig met de aanvragen inzenden de restantstaten van de verbruiksartikelen (A.) en dat de Gewestelijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid der buitenbezittingen daarbij ter inzage krijgen de liggers der verantwoordingen van het materieel (artikelen B.) vergezeld van alle sedert bijgekomen Processen-verbaal van (af)keuring.

(7) Bij alle aan den Chef over den Geneeskundigen Dienst in te dienen halfjaarlijksche aanvragen — dat zijn dus die voor de militaire apotheken *op Java en voor de gewestelijk centrale apotheken op de Buitenbezittingen* — moeten evenzoo de restantstaten en bovendien die nieuwe Processen-verbaal waarop nog geen machtiging tot afschrijving van materieel is gevraagd, gevoegd zijn. De liggers-verantwoording echter behoeven dan niet te worden overgelegd.

(8) De door deze stukken gewaarmerkte bekwame voorraad wordt als restant op de triplicaten der aanvragen ingevuld; dit mag nimmer worden verzuimd.

(9) De bijvoeging van een nota van toelichting zal noodig zijn voor alle gevallen, waarin door restant en verbruik alléén, de gevraagde aanvulling niet zou worden gemotiveerd en tijdelijk veranderde omstandigheden of nieuwe toestanden afwijkingen van den norm gewenscht maken; zonder die toelichting zou de verstrekking van bijzonder groote hoeveelheden of van nieuwe kostbare artikelen niet verantwoord zijn.

(10) Vooral is een juiste opgave vereischt der bekwame voorraden op 1 Juli van de artikelen B., waarvan de aanvragen uiterlijk 20 Augustus bij den Chef over den Geneeskundigen Dienst behooren te zijn ontvangen om in September d.a.v. bij het opmaken van den eisch tot aanvulling van den voorraad van het Algemeen Magazijn van Genees-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

middelen voor de volgende jaren, een behoorlijke raming op goede gronden mogelijk te maken. Daartoe en tevens tot meer gelijkmatige verdeeling der werkzaamheden bij dat magazijn over het geheele jaar, is het gewenscht *artikelen B. voornamelijk op de aanvragen voor het tweede halfjaar* te brengen, en tegen of op 1 Januari slechts de verstrekking te vragen van dringend noodig geworden artikelen B.

(11) Bij het opmaken van suppletoire aanvragen wordt (ter inzage) opzenden der restantstaten en verantwoordingen van materieel overbodig, wanneer slechts op het triplicaat der aanvraag de restanten nauwkeurig worden ingevuld en een nota van toelichting, waar mogelijk met cijfers, over verbruik en behoefte opheldering geeft.

(12) Voor apotheken wier voorraad gedeeltelijk wordt aangevuld door directen aanvoer uit Nederland — zie model 152 van de Regelen voor het Beheer van het Materieel bij het Departement van Oorlog.

III. Inlevering en verkoop van verpakkingsmiddelen.

(1) Wanneer het den beheerder eener militaire apotheek noodzakelijk voorkomt wegens plaatsgebrek, als anderszins, in zijne bewaarplaats een gedeelte der aanwezige, nog in goeden staat verkeerende, verpakkingsmiddelen op te ruimen, dan doet hij het verzoek hiertoe bij een staat van achterstaand model (bijlage III) welke op den 1sten van het kwartaal, in duplo en langs den hiërarchieken weg, aan den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid wordt aangeboden.

(2) Deze autoriteit gaat na, of er zich onder de opgebrachte artikelen ook bevinden, die in eene andere apotheek van zijne afdeeling of zijn gewest benoodigd zijn. Is dit het geval, dan geeft hij den beheerder machtiging tot inlevering bij den voorraad dier apotheek; zoo niet, dan zendt hij den staat, van zijn visum voorzien, door aan den Chef over den Geneeskundigen Dienst welke laatste in de daarvoor bestemde kolom aanteekent, of de goederen op publieke vendutie ten voordeele van den lande zullen worden verkocht, dan wel opgezonden naar het Algemeen Magazijn van Geneesmiddelen te Bandoeng of wel naar het Magazijn van Geneesmiddelen te Weltevreden. Het origineel van den staat wordt daarna,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

weder langs den hiërarchieken weg aan den beheerder teruggezonden, die naar aanleiding van de beschikking het noodige verricht.

(3) Wanneer autorisatie is ontvangen, om de overtollige artikelen ten voordeele van den lande te verkoopen, moeten de stop- en pakflesschen, Keulsche potten, enz. behoorlijk gereinigd, in kleine kavelingen worden opgeveild.

(4) In bijzondere gevallen kan bovenbedoelde staat ook tusschentijds worden ingediend, de reden voor deze afwijking van den gewonen regel moet dan in de rubriek „aanteekeningen" worden bekend gesteld.

IV. Regularisatie.

(1) Alle verstrekkingen, hoe gering ook, van geneeskundige behoeften, chemicaliën enz. uit den voorraad van het Departement van Oorlog aan andere Departementen, moeten maandelijks geregulariseerd en die aan militaire Apothekers of Officieren van Gezondheid ten behoeve hunner particuliere praktijk maandelijks verrekend worden.

(2) Bij verstrekkingen aan andere Departementen neme men allereerst het volgende in aanmerking:

a. Met het Departement van Marine worden verevend, die ten behoeve van de schepen van Hr. Ms. Marine en der Gouvernements-Marine, het marine-etablissement te Soerabaja, het loodswezen, de bebakening en kustverlichting, de marinepakhuizen en het Koninklijk magnetisch en meteorologisch laboratorium te Batavia.

b. Met het Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid worden verevend de verstrekkingen aan Officieren van Gezondheid, particuliere geneesheeren en doktersdjawa belast met den Civiel Geneeskundigen Dienst, Stadsgeneesheeren en geneesheeren der Krankzinnigengestichten, Hoofden van Bestuur, Zendelingen en Beheerders van houtvesterijen en boschinrichtingen, ten behoeve van Europeesche Ambtenaren met een traktement tot en met ƒ 150 en andere Europeanen, bedoeld in Staatsblad N°. 213 van 1906, de Inlandsche burgerlijke landsdienaren en andere Inlanders, bedoeld in Staatsblad N°. 214 van 1906, aan burgerlijke ziekengestichten en krankzinnigengestichten, voorts aan vroedvrouwen en vaccinateurs ten behoeve van het onderwijs en voor

PERPUSTAKAAN NASIONAL

eenige bijzondere inrichtingen als: het Parc-vaccinogène, het Instituut-Pasteur, het Geneeskundig Laboratorium, alle te Weltevreden.

c. Met het Departement van Justitie, die ten behoeve van dwangarbeiders (voor zoover deze niet in Gouvernements-ziekeninrichtingen te zamen met andere personen worden verpleegd of werkzaam zijn gesteld bij takken van dienst, ressorteerende onder andere Departementen), bannelingen, politioneel gestraften, burgerlijke gevangenen enz.

d. Met het Departement van Binnenlandsch-Bestuur, die ten behoeve van de gewapende politiedienaren, en de gewestelijke communicatie- en politievaartuigen en de militaire landbouwkolonie te Poespo.

e. Met het Departement van Burgerlijke Openbare Werken, die ten behoeve van de Staatsspoorwegen, den waterstaat enz.

f. Met het Departement van Financiën, die ten behoeve van den dienst der recherche, der in- en uitvoerrechten en accijnzen, de vaartuigen ter bestrijding van den opiumsluikhandel enz.

g. Met het Departement van Landbouw, die ten behoeve van de landbouw der Inlandsche bevolking, het onderwijs en practisch onderricht in land- en tuinbouw, de Gouvernements-ondernemingen van landbouw (kina-onderneming in de Preanger-Regentschappen, guttapercha onderneming), de botanische tuin te Buitenzorg c.a., de veeteelt en de paardenfokkerij, den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst; visscherij en vischteelt; de Gouvernements koffiecultuur; het boschwezen; uitroeiing van schadelijk gedierte, natuurwetenschappelijke onderzoekingen direct of indirect verbandhoudende met het hiergenoemde.

h. Met het Departement van Gouvernements-bedrijven, die ten behoeve van de brieven- en paardenposterij, telegraphie, telephonie en postspaarbank, het mijnwezen, het zout, de Landsdrukkerij en de fabriekmatige bereiding en verpakking van opium.

(3) De verstrekkingen, als bovenbedoeld, kunnen in het algemeen worden onderscheiden in die, welke op dagelijksche voorschriften van geneesheeren en die, welke in grootere

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

hoeveelheden (in massa) plaats hebben. De regularisatie, c. q. verrekening geschiedt in beide gevallen middels z. g. regularisatiestaten (model 154 der Regelen voor het Beheer van het materieel bij het Departement van Oorlog) in duplo, waarvan de duplicaten voor den 10den van de maand, zoo mogelijk volgende op die, waarin de verstrekking heeft plaats gehad, en vergezeld van z. g. aantooningstaten (model 155, Regelen Materieel Beheer) in originale, door den beheerder van den voorraad, waaruit verstrekt is aan den betrokken Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid dan wel aan den Chef over den Geneeskundigen Dienst — ordonnateur — (zie Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 67 I. E. 3, F. 1 en M 1) worden aangeboden. Ordonnateur is voor de Algemeene Magazijnen van Geneesmiddelen de Chef over den Geneeskundigen Dienst, voor de apotheken de Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid. De Gewestelijk (c. q) Plaatselijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid zendt de regularisatiebescheiden zoo spoedig mogelijk door aan den Chef over den Geneeskundigen Dienst.

(4) Omtrent de invulling der regularisatie- en aantooningstaten valt het volgende op te merken:

A. In het algemeen:

(5) Bij de invulling der aanvragen model N°. 154, wordt zooveel mogelijk de nomenclatuur en volgorde der vigeerende prijslijst van het Algemeen Magazijn van geneesmiddelen in acht genomen.

(6) Bij de berekening der geldswaarde wordt als beginsel aangenomen, dat alle onderdeelen van een cent, welke ƒ 0,0025 of minder bedragen, worden verwaarloosd; die daarboven tot en met ƒ 0.0075 gelden voor een halve cent; onderdeelen boven ƒ 0.0075 worden als één cent berekend.

(7) Wat de aantooningstaten betreft, teeken ik aan, dat in het hoofd hiervan steeds moet worden aangegeven uit welke bewaarplaats en gedurende welke maand of maanden de verstrekking heeft plaats gehad, terwijl de onderteekening geschiedt als „beheerder dier bewaarplaats".

B. Bij verstrekking aan andere Departementen:

(8) De regularisatiestaten worden voor „aanvrage" en „ontvangst" geteekend door hem, die de medicijnen enz. dagelijks of in massa aanvraagt en ontvangt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

(9) Voor „gezien" door den Chef van het Departement ten behoeve waarvan de geneesmiddelen, enz. zijn verstrekt, dan wel namens dezen door de daartoe door dien Departementschef aan te wijzen autoriteit (meestal het Hoofd van Gewestelijk of Plaatselijk bestuur).

(10) Voor „fiat verstrekken" namens den Chef van het Departement van Oorlog door den ordonnateur der bewaarplaats dan wel namens hem door den Plaatselijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid — zie Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 97 I. M. 1.

(11) De dagelijksche verstrekkingen op voorschrift van geneesheeren geschieden onder nadere goedkeuring van den ordonnateur c.q. Plaatselijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid, die daartoe op den laatsten der maand, waarin de verstrekkingen hebben plaats gehad, de vereveningsbewijzen van zijne handteekening voor „fiat verstrekken" voorziet.

Ook de dateering der »aanvrage" geschiedt in dit geval op den laatsten der maand.

(12) De ontvangst kan naar verkiezing op dienzelfden dag of op den eersten der volgende maand worden gedateerd.

(13) Bij verstrekking van artikelen, waarvan de aanschaffing in Indië heeft plaats gehad, moeten voor die goederen afzonderlijke aanvragen en aantooningen worden opgemaakt. Tot deze artikelen behooren in de eerste plaats enkele die uit den voorraad van het Departement van Oorlog verstrekt worden en in de Prijslijst met vette letter staan aangegeven en verder al die artikelen, welke plaatselijk zijn aangekocht of door een aannemer geleverd, als: arak, eieren, klapperolie, suiker, ijs, zeep, enz.

C. Bij verstrekkingen aan Militaire Apothekers of Officieren van Gezondheid ten behoeve hunner particuliere praktijk:

(14) In het hoofd der aanvragen worden achter »ten behoeve van" de woorden „het Departement van" doorgeslagen en vervangen door naam, voorletters en rang van den militairen Apotheker of Officier van Gezondheid, die met het geldswaardig bedrag moet worden belast.

(15) Het geldswaardig bedrag der verstrekte artikelen wordt met 25% verhoogd, in dien zin, dat deze berekening geschiedt voor het totaal en niet voor elk artikel afzonderlijk.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

(16) De staten model N°. 154 worden door den Eerstaanwezend Militairen Apotheker of Eerstaanwezend Officier van Gezondheid als „beheerder der militaire apotheek" voor de opmaking, en door hem die de aanvraag doet, voor de ontvangst geteekend.

(17) Het teekenen voor „gezien" is overbodig.

(18) Wat betreft het teekenen voor »fiat verstrekken" en de dateering kan worden verwezen naar het sub B. (10) en (11) bepaalde, met dien verstande, dat bij eventueele vervanging van den beheerder eener militaire apotheek in den loop eener maand, over die maand twee aantooningstaten met duplicaat-aanvragen worden ingediend, waarvan de eene wordt gedateerd op den dag der dienstovergave en de tweede als in sub B. (11) is voorgeschreven.

(19) Het opmaken van afzonderlijke staten voor in Indië aangeschafte artikelen is onnoodig.

AANHANGSEL

AANWIJZING OMTRENT HET ONDERHOUD VAN EENIGE UTENSILIËN EN INSTRUMENTEN.

1°. Artikelen, die door insecten worden bedorven, zooals breukbanden, touw, dubbelhellende vlakken, lederen etuis, kussens, rotanverbanden, houten spalken, kluisters enz. moeten van tijd tot tijd gelucht worden (altijd in de schaduw) en zijn overigens te bewaren met kamfer en naphtaline; voor lederwerk, — zie Handleiding Militair Geneeskundige Dienst (I. V.) slot van § 7.

2°. Caoutchouc artikelen, stoppen, pessaria, elastieken ballons enz. te bewaren in een vochtige ammoniakhoudende atmosfeer, b. v. in niet geheel gesloten flesschen, waarin een medicijnflesschje van 60 c.M³., inhoudende water met ongeveer $^1/_4$ ammonia liquida en gesloten met een doorboorde kurk, zoodat de ammoniakdamp zich met de lucht in de flesch kan vermengen.

Dit ammoniakwater moet van tijd tot tijd verwisseld worden. Caoutchouc artikelen, welke zich daartoe leenen, worden het best bewaard door ze b.v. één's per maand met zeepwater af te wasschen.

IJskappen, lucht- en waterkussens worden een weinig opgeblazen bewaard.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Electroden, die een elastiek omkleedsel hebben, zijn hangende in een stopflesch te bewaren, bougies — zie sub 4° hieronder — aan een plankje of stevig karton.

Elastieken snoeren worden languit bewaard; zijn ze van kettingen voorzien, dan worden deze, na goed gereinigd en droog afgewreven te zijn, met droge zuurvrije vaseline ingesmeerd en daarna in perkament- of paraffinepapier gewikkeld.

Alle knikkingen in voorwerpen van caoutchouc moeten steeds — en onderlinge aanraking moet zooveel mogelijk — vermeden worden.

3°. Guttapercha, moet in een droge atmosfeer en buiten invloed van licht bewaard worden.

Imitatieleder moet opgerold bewaard worden.

4°. Elastieken bougies en catheters.

Deze worden hangende en op een koele plaats, afgesloten bewaard.

Het eenvoudigst is hierbij een dunne plank te gebruiken, waarin openingen van de vereischte grootte en rustende op vier pooten.

5°. Bougies en stiften van laminaria.

In een droge atmosfeer en op een koele plaats te bewaren b. v. in een goed gesloten stopflesch, waarin een klein wijdmondsfleschje (pillenfleschje) met wat oxyd. calcicum; dit fleschje dichtgemaakt met zeemleder.

6°. Kleine artikelen geheel van glas, zooals dek- en voorwerpglaasjes, worden in glycerine of paraffinum liquidum 't best bewaard.

Brillenglazen, spiegels, reflectors, loupen, enz: zooals sub 5° hiervoor is aangegeven.

7°. Grootere glazen artikelen moeten, om het verweeren te voorkomen, in een droge atmosfeer bewaard en van tijd tot tijd geheel gereinigd worden.

Van glazen kranen of stoppen, zooals zich aan sommige trechters, aan hevels, droppelfleschjes, stopflesschen enz. bevinden, worden de ingeslepen vakken na droog afgewreven te zijn, met vaseline behandeld om vastklemmen te voorkomen.

8°. Capsulae gelatinosae en amylaceae moeten in goed sluitende, met paraffine afgesloten stopflesschen bewaard worden; zijn ze slap geworden, dan moeten ze in de zon gedroogd worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

9°. Reageerpapier. Blauw en rood afzonderlijk in droge stopflesschen te bewaren.

10°. Balansen moeten dagelijks met een flanellen lap droog afgewreven worden; zijn zij in glazen kast, dan zet men daarin een wijdmondsfleschje (pillenfleschje), waarin ongebluschte kalk en met zeemleder dichtgemaakt.

11°. Van de microscopen worden de oculairen, objectieven en spiegels bewaard zooals sub 5° is aangegeven.

De microscopen zelf moeten in een droge atmosfeer en tegen stof beschut bewaard worden, bij dagelijksch gebruik liefst onder een stolp.

12°. Olie-immersie-systemen moeten bewaard worden in goed sluitende stopflesschen met paraffine afgesloten; *niet op kalk*, waardoor de canadabalsem zou uitdrogen en het systeem ondoorzichtig zou worden.

13°. Koolcylinders en koolplaten worden, ter voorkoming van breken, stuk voor stuk in papier gewikkeld, opgeborgen.

14°. Losse stalen en vernikkelde instrumenten worden het best bewaard door na ze gereinigd en goed droog afgewreven te hebben, met droge en zuurvrije vaseline (1) in te smeeren en ze vervolgens in stopflesschen te doen, waarin een laag ontvette watten ter dikte van ± 4 c. M. De binnenzijde van den hals der stopflesschen is met vaseline in te smeren.

Ook kunnen deze metalen instrumenten, na te zijn ingesmeerd met vaseline, op glazen platen in een kast bewaard worden.

Het verdient aanbeveling, om instrumenten, welke uit meer dan één stuk bestaan (scharen, tangen enz.), uit elkaar genomen te bewaren, de bij elkander behoorende deelen met een draad aan elkaar gebonden.

Koperen deelen van instrumenten mogen nooit met vaseline in aanraking komen maar moeten goed droog bewaard worden.

Zilveren en nieuw zilveren instrumenten kunnen, na gereinigd en droog afgewreven te zijn, zonder meer in stopflesschen bewaard worden.

---

(1) Zuurvrije vaseline wordt verkregen door de gewone vaseline met heet water tweemaal te wasschen en dan meerdere uren op een ketel met kokend water te drogen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

15e. Instrumenten, die als stellen in doozen voorkomen, kunnen, in geval deze doozen voorzien zijn van een metalen inleg, na als vorengenoemd behandeld te zijn, in die doozen bewaard worden; zonder dien metalen inleg moeten de instrumenten echter vooraf nog in perkament- of paraffinepapier gewikkeld worden.

Ook kan men de instrumenten afzonderlijk in een stopflesch als bovenvermeld bewaren.

In geen geval mogen de instrumenten in directe aanraking komen met koper, hout, fluweel, linnen, elastiek enz.

De instrumentendoozen worden ter voorkoming van binnendringen van stof, in papier gepakt.

16e. Als algemeene regel geldt, dat geen artikelen, zoowel utensiliën en instrumenten als geneesmiddelen, aan het directe zonlicht mogen worden blootgesteld.

Overigens wordt verwezen naar Bijlage La. A. der „Regelen voor het Beheer van het materieel bij het Departement van Oorlog".

Batavia, den 19den Februari 1908.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

BIJLAGE: I.

A. LIJST VAN VERGIFTEN, DIE VOORZIEN VAN EEN DUIDELIJK ROOD KRUIS IN DE GESLOTEN VERGIFTKASTEN BEWAARD MOETEN WORDEN.

Acetum mylabridum.
Acidum arsenicosum.
» hydrocyanicum dilutum.
Arsenas natricus.
Bromoformum.
Cantharides.
Cevadinum.
Chloretum hydrargyrico-ammonicum.
» hydrargyricum.
Chloroformum.
» ad narcosin.
Codeinum.
Extractum opii.
» strychni.
Hydras chlorali.
Hydrobromas homatropini.
» scopolamini.
Hydrochloras apomorphini.
» cocaini.
» codeini.
» morphini.
Hydrochloras pilocarpini.
Iodetum hydrargyricum.
Liquor arsenicalis Fowleri.
Mylabrides.
Nitras strychini.
Oleum crotonis.
Opium.
Oxydum hydrargyricum flavum.
» » rubrum.
Pastillae chloreti hydrargyrici.
Phosphorus
Semen strophanthi.
» strychni.
Solutio nitroglycerini.
Sulfas atropini.
» physostigmini.
Tinctura cantharidum.
» opii.
» » crocata.
» strophanthi.
» strychni.

B. LIJST VAN VERGIFTEN, DIE EEN DUIDELIJK BLAUW KRUIS ALS KENMERK DRAGEN EN DESVERKIEZENDE BUITEN DE GESLOTEN VERGIFTKAST BEWAARD MOGEN WORDEN.

Acetas plumbicus.
Acetum digitalis.
» scillae.
Acidum aceticum concentratum.
» chromicum.
» hydrochloricum.
Metadioxybenzolum.
β Naphtholum.
Nitras argenticus.
» » in bacillis.
Nitris amylicus.
Oleum sinapis.
Phenolum.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Acidum nitricum.
» sulfuricum.
» trichloraceticum.
Bulbus scillae.
Carbonas plumbicus.
Chloretum ferricum.
» hydrargyrosum.
» »
ope vaporis aquae paratum.
» zincicum.
Coffeinum.
Extractum belladonnae.
» cannabis.
» colocynthidis.
» hydrastis liquidum.
» hyoscyami.
» secalis cornuti liquidum.
Folia belladonnae.
» digitalis.
» hyoscyami.
» stramonii.
Fructus bruceae.
Guaiacolum.
Herba cannabis indicae.
» lobeliae.
» sabinae.
Hydras kalicus.
» natricus
Iodetum hydrargyrosum.
Methylsulfonalum.
Phenolum liquefactum.
Pulvis opii compositus.
Pyrogallolum.
Resina podophylli.
Salicylas natricus cum theobromino-natrio.
Santoninum.
Secale cornutum.
Semen colchici.
» crotonis
» staphidis agriae.
Sirupus codeini.
» opiatus.
» papaveris.
Solutio acetatis plumbici basici.
» chloreti ferrici.
» formaldehydi.
» hydratis kalici.
» » natrici.
Sulfonalum.
Tartras kalico-stibicus.
Tinctura aconiti.
» belladonnae.
» colchici.
» digitalis.
» hyoscyami.
» lobeliae.
» opii benzoica.
» secalis cornuti.
Tubera aconiti.
Vinum colchici.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAGE: II.

LIJST van de in de IV^de uitgave der Nederlandsche Pharmacopee voorkomende geneesmiddelen, welke in elke apotheek in Nederlandsch-Indië voorhanden moeten zijn.

Acetas kalicus.
» plumbicus.
Acidum aceticum dilutum.
» arsenicosum.
» benzoicum.
» boricum.
» citricum.
» hydrochloricum dilutum.
» phosphoricum.
» salicylicum.
» sulfuricum dilutum.
» tartaricum.
Adeps lanae.
Aether.
Ammonia liquida.
Antipyrinum.
Aqua.
Aqua laurocerasi F. I.
Balsamum copaivae.
» peruvianum.
Biboras natricus.
Bicarbonas natricus.
Bolus alba.
Brometum ammonicum.
» kalicum.
» natricum.
Camphora.
Carbonas calcicus.
» kalicus.
» magnesicus.
» natricus.
Cera flava.
Chloras kalicus.
Chloretum ammonicum.
» hydrargyrico ammonicum.
» hydrargyricum.
» hydrargyrosum.
» natricum.
Chloroformum.
» ad narcosin.
Chrysarobinum.
Collodium.
Cortex chinae.
» simarubae.
Emplastrum gummosum.
» hydrargyri.
» oxydi plumbici.
Extractum aloës.
» belladonnae F. I.
» chinae liquidum.
» filicis.
» gentianae.
» hydrastis liquidum.
» liquiritae.
» opii F. I
» rhamni Purshianae liquidum.
» secalis cornuti liquidum F. I.
» strychni F. I.
Ferrum pulveratum.
Folia digitalis.
» sennae.
» uvae ursi.
Fructus anisi.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Gallas bismuthicus basicus.
Gelatina.
Glycerinum.
Gossypium cum hydrochlorate chinini.
» depuratum.
Gummi arabicum.
Hydras chlorali.
Hydrochloras apomorphini.
» chinini.
» cocaini F. I.
» codeini.
» morphini.
Iodetum hydrargyrosum.
» kalicum
» natricum.
Iodium.
Iodoformum.
Kreosotum.
Lactas ferrosus.
Liquor arsenicalis Fowleri F. I.
» kresoli saponatus.
Lycopodium.
Nitras argenticus.
» » in bacillis
» bismuthicus basicus.
Oleum anisi.
» cacao.
» cajuputi.
» foeniculi.
» jecoris aselli.
» lini.
» menthae piperitae.
» ricini.
» santali.
» sesami.
» terebinthinae depuratum.
Opium.
Oxydum hydrargyricum flavum.
» magnesicum.
» zincicum.
Pastillae chloreti hydrargyrici.
Permanganas kalicus.
Phenacetinum.
Phenolum.
» liquefactum.
Pulvis liquiritiae compositus.
» opii compositus F. I.
Radix ipecacuanhae.
» liquiritiae.
» rhei.
» senegae.
Resina podophylli.
Saccharinum.
Saccharum.
» lactis.
Sal carolinum factitium.
Salicylas antipyrini.
» bismuthicus basicus.
» natricus.
Santoninum.
Sapo aromaticus.
» medicatus.
Secale cornutum.
Semen lini.
Sirupus aurantiorum.
» iodeti ferrosi F. I.
» simplex.
Solitio acetatis plumbici basici.
» ammoniae spirituosa anisata.
» camphorae spirituosa
» chloreti ferrici.
» ferri albuminatia.
» formaldehydi.
» hydratis calcici.
» iodii spirituosa F. I.
Speciës antiaphthosae.
Spiritus.
» aromaticus.
» dilutus.
» fortior.
Succus liquiritiae.
Sulfas atropini.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Sulfas chinini.
» cupricus.
» ferrosus exsiccatus.
» kalico-aluminicus.
» kalicus.
» magnesicus.
» natricus.
» zincicus.
Sulfidum stibicum.
Sulfur depuratum.
Talcum.
Tannalbuminum.
Tannas chinini.
Tanninum.
Tartras kalico-natricus.
» kalico-stibicus.
» kalicus acidus.
Tela.
» cum iodoformo.
Thymolum.
Tinctura chinae composita.
» digitalis F. I.
» ipecacuanhae F. I.
» myrrhae.
» nervina Bestucheffi.
» opii crocata F. I.
» strophanti F. I.
» strychni F. I.
Trochisci santonini.
Tubera saleb.
Unguentum acidi borici.
» hydrargyri F. I.
» oxydi zincici.
» simplex.
Vaselinum album.
» flavum.
Vinum malacense.
» stibiatum F. I.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE: III.

MILITAIR GENEESKUNDIGE DIENST.

(AFDEELING of GEWEST).

Militaire Apotheek te.....

STAAT van verpakkingsmiddelen, waarvoor machtiging tot inlevering of verkoop op publieke vendutie ten voordeele van den Lande wordt verzocht.

Getal in		Benaming.	Approximatieve kosten van opzending naar het Algemeen Magazijn van Geneesmiddelen.	Aanteekeningen.	Beschikking van den Chef over den Geneeskundigen Dienst.
Cijfers.	Letters.				

Te.....,den.....19..

Afgegeven voor: Origineel / Duplicaat.

De Militaire Apotheker. / Officier van gezondheid, beheerder der militaire apotheek,

Gezien:
De Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid,

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 77. HOSPITAALPERSONEEL. ZESMAANDELIJKSCHE EMPLACEMENTSTAAT. BEVORDERING.

Op den 1sten Januari en den 1sten Juli van elk jaar wordt door de Plaatselijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid (dan wel door den Chef van het hospitaal) aan den betrokken Gewestelijken Dienstchef een emplacementstaat in tweevoud van het hospitaalpersoneel aangeboden volgens achterstaand model.

Deze emplacementstaten worden — na door de Gewestelijke Dienstchefs voor gezien geteekend en zoo noodig met hunne aanteekeningen verrijkt te zijn — mij zoo spoedig mogelijk achtereenvolgens toegezonden, zonder van die staten overhalve een verzamelstaat op te maken.

Op deze staten worden vermeld de data van emplacement en dienstexpiratie en het tijdstip, waarop aanspraak wordt verkregen op de bronzen, zilveren of gouden medaille, terwijl voorts wat de Europeesche, Afrikaansche en Amboineesche militairen betreft, hierop wordt aangeteekend, of opname in het aanbevelingsboek voor bevordering reeds heeft plaats gehad en zoo neen, of de militairen al dan niet geschikt zijn voor bevordering en deze verdienen.

Tevens wordt op dezen emplacementstaat in de laatste rubriek vermeld voor welke werkzaamheden de militairen van den hospitaaldienst bijzonder geschikt zijn b. v. in de verbandkamer, in de apotheek, in de besmettelijke afdeeling, microscopiekamer, voor bureauwerkzaamheden enz:. (*)

(*) Hiervan wordt ook aanteekening gehouden bovenaan den ziektestaat en daarbij de datum opgegeven waarop deze bijzondere eigenschappen zijn aangeteekend benevens de naam van de autoriteit, die dit deed.

Deze aanteekening geschiedt ook in de contrôle van het hospitaalpersoneel op het bureau van den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Op den 1sten Juli van elk jaar zal eene voordracht worden ingediend van alle militairen, die voor bevordering in aanmerking worden gebracht, welke vergezeld moet zijn van een afschrift-extract uit het strafboek van af den datum van het laatste reëngagement of dien der laatste bevordering en 's mans extract stamboek.

Bij voordrachten tot bevordering, als bovenbedoeld, zal met de meeste nauwgezetheid en omzichtigheid moeten worden te werk gegaan. In het bijzonder zal op de volgende punten moeten worden gelet:

1e. Militairen, die nog geen jaar buiten cachot — geen half jaar buiten provoost — geen drie maanden buiten politiekamer- of kamerarreststraf zijn, mogen niet voor bevordering in aanmerking worden gebracht. Wordt aan een militair eene der genoemde straffen opgelegd, nadat de voordracht tot bevordering reeds heeft plaats gehad, dan behoort mij hiervan zoo spoedig mogelijk mededeeling te worden gedaan bij staat model N°. 25, behoorende bij de Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 67, ten einde mij in staat te stellen te beoordeelen of de plaatsing op het aanbevelingsboek al dan niet kan worden gehandhaafd. Van mijne beslissing zal op genoemden staat onverwijld kennis worden gegeven.

2e. Personeel, dat zich aan dronkenschap heeft schuldig gemaakt, moet in ieder geval een half jaar buiten straf, arrest uitgezonderd, hebben gediend, voor en aleer het voor bevordering in aanmerking kan worden gebracht. Elke straf, aan een voor bevordering voorgedragene wegens dronkenschap opgelegd, behoort mij onmiddellijk te worden gerapporteerd.

3e. Europeesche soldaten-ziekenverpleger komen alleen dan voor bevordering tot korporaal-ziekenverpleger in aanmerking, wanneer zij door een examen de bewijzen hebben gegeven voldoende kennis te bezitten in:

a. Het lezen, spreken, en begrijpen van de Nederlandsche taal, het in de Maleische taal geven en overbrengen van eenvoudige bevelen.

b. Het leesbaar schrijven van eenvoudige wachtrapporten, zonder al te zinstorende fouten.

c. Het naar een model trekken van een der staten, waarvan de opmaking — volgens de Reglementen op den Inwendigen- of den Garnizoensdienst — tot den werkkring van den korporaal behoort en het opmaken van een eenvoudig wachtrapport.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

d. De vier hoofdregels der cijferkunst met geheele getallen (geheel machinaal). De kennis van de namen en het gebruik van maten en gewichten.

e. Kennis van het Reglement voor de Militaire Ziekeninrichtingen, op den Inwendigen- en den Garnizoensdienst, alles wat handelt over de verplichtingen van den korporaal en den soldaat, zoomede over het waarnemen van diensten, die aan hen kunnen worden opgedragen; de bepalingen betreffende de eerbewijzen.

f. De aspirant moet eenvoudige verbanden kunnen aanleggen en de beginselen van de leer der ontsmetting, zoomede de voorzorgen tegen besmetting van wonden in toepassing weten te brengen.

g. Hij moet voldoende kennis bezitten van de eerste hulp bij ongelukken en van het transport van zieken en gewonden.

i. Hij moet practisch bedreven zijn in de gewoonlijk aan het ziekbed te verleenen hulp.

k. Hij behoort de namen, het gebruik en het onderhoud te kennen van de voornaamste artikelen voor de verpleging van zieken en gewonden, ook voor den dienst te velde.

4°. Exameneischen voor den rang van Sergeant-ziekenopzichter.

a. Voldoende kennis van den verplegingsdienst.

b. Het zonder zinstorende fouten kunnen schrijven met duidelijk leesbare hand van een eenvoudige dictée in de Nederlandsche taal; de kennis van de Maleische taal voor zoover ze voor den dienst noodig is.

c. Het met netheid opmaken van de staten, rapporten en diëetlijsten, welke blijkens reglementen en voorschriften van hem gevorderd kunnen worden.

d. De bewerkingen met geheele getallen en tiendeelige breuken en de kennis van het metrieke stelsel voor zoover een en ander te pas kan komen en het uitvoeren van berekeningen, welke aan een Sergeant-ziekenopzichter kunnen worden opgedragen.

e. Kennis van het reglement voor de Militaire ziekeninrichtingen voor zoover zijn dienst betreft; kennis

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

van den Inwendigen Dienst, ook in zake de handhaving van de tucht en goede orde op de ziekenzalen.

f. Kennis van het reglement op den Garnizoensdienst. Alles wat handelt over de verplichtingen van den Sergeant.

g. Algemeene bekendheid met het Reglement van Krijgstucht.

5°. Exameneischen voor den rang van Sergeant-majoor-ziekenopzichter.

a. Het opmaken van de voor een hospitaal voorgeschrevene periodieke stukken; het aanhouden van stam- en strafboeken, vaardigheid in het raadplegen van algemeene Orders; eenige kennis van de Order over het voeren van briefwisseling.

b. Kennis van het Reglement voor de Militaire Zieken-inrichtingen, vaardigheid in het opmaken van administratieve bescheiden.

c. Kennis van het Reglement op den Inwendigen Dienst.

d. Kennis van het Reglement van Krijgstucht.

6°. Exameneischen voor den rang van Adjudant-onderofficier-ziekenopzichter.

a. Grondige kennis van het Reglement voor de Militaire ziekeninrichtingen.

b. Grondige kennis van het Reglement op den Inwendigen Dienst;

c. Grondige kennis van het Reglement op den Garnizoensdienst.

7°. Na afloop van het examen maakt de Commissie Procesverbaal in duplo op, volgens model Lett. *A*, waarin de geëxamineerden (de geslaagden en niet-geslaagden afzonderlijk) rangs- en ancienniteitsgewijze, worden gerangschikt.

Dit Proces-verbaal wordt den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid aangeboden, die het na voor gezien geteekend te hebben, aan den Chef over den Geneeskundigen Dienst zendt, tegelijk met den Zesmaandelijkschen emplacementstaat op 1 Juli.

In de verschillende vakken kan zoowel mondeling als schriftelijk examen worden afgenomen;

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Voor ieder vak wordt door elk der Commissieleden een cijfer toegekend van 1 tot 10: deze cijfers hebben de volgende beteekenis:

10. uitmuntend,
9. zeer goed,
8. goed,
7. ruim voldoende,
6. voldoende,
5. even voldoende,
4. onvoldoende,
3. gering,
2. slecht,
1. zeer slecht.

De candidaat heeft voldaan als het gemiddelde der door de Commissie toegekende cijfers voor elk vak 5 of meer bedraagt, voor wat het theoretisch gedeelte, en 6 of meer voor wat het practisch gedeelte betreft. Mochten de Commissieleden één-parig van oordeel zijn, dat een candidaat, die niet in alle opzichten aan deze eischen voldaan heeft, nochtans geschikt wordt geacht voor een rang (c. q hoogeren rang), dan zullen zij daarvan op het Proces-verbaal melding maken.

De wijze, waarop de Commissieleden komen tot hun eind-cijfer voor elk vak, wordt van te voren door hen vast-gesteld.

Met 1 October van ieder jaar wordt het aanbevelings-boek voor bevordering ingevuld. Zij die gediplomeerd zijn, komen dan te staan boven de niet gediplomeerden, die in dat jaar zijn voorgedragen, de het langst bij den hospitaal-dienst gediend hebbende gediplomeerde het hoogst. Is de diensttijd van dezen gelijk dan gaat de oudste in leeftijd voor.

Is een niet gediplomeerd ziekenverpleger of ziekenopzichter b. v. in 1907 reeds in het aanbevelingsboek voor bevordering opgenomen maar wordt hij b. v. in 1908 gediplomeerd dan komt hij in dat boek te staan boven de niet-gediplomeerden, die in 1907 daarin zijn opgenomen. Komen eenige niet gediplomeerden op dezelfde voordracht voor, dan gaan even-eens zij, die het langst bij den hospitaaldienst gediend heb-ben, voor en bij gelijken diensttijd de oudste in leeftijd.

Aan Amboineesche soldaten-ziekenverpleger kunnen bij wijze van proef, de werkzaamheden van Europeesch soldaat-ziekenverpleger worden opgedragen. Hebben zij gedurende 6 maanden deze werkzaamheden tot tevredenheid van den Chef der Ziekeninrichting verricht, zoo kunnen zij bij den

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

zesmaandelijkschen emplacementstaat worden voorgedragen voor gelijkstelling (wat werkkring en kans op bevordering betreft) met Europeesch soldaat ziekenverpleger. Bij de voordracht wordt overgelegd het afschrift extract-strafboek van af den datum van het laatste reëngagement.

Blijkt het na de gelijkstelling, dat zij om eenige reden niet in hunnen werkkring voldoen, zoo moet een voorstel gedaan worden om de gelijkstelling in te trekken.

Wanneer de Amboineesche soldaten-ziekenverpleger, na gelijkstelling gedurende minstens 6 maanden achtereen hunnen dienst naar behooren hebben vervuld en overigens voldoen aan de sub 3 gestelde eischen (behalve wat kennis der Nederlandsche taal betreft, waarvoor aan hen geene strenge eischen behoeven gesteld te worden), kunnen zij eveneens op 1 Juli van elk jaar voor bevordering tot korporaal-ziekenverpleger worden voorgedragen.

Amboineesche korporaals-ziekenverpleger mogen alleen dan voor bevordering tot Sergeant-ziekenopzichter worden voorgedragen, als zij minstens 6 maanden op proef met goed gevolg den dienst van Sergeant-ziekenopzichter hebben waargenomen en voldaan hebben aan het examen voor Europeesch Sergeant-ziekenopzichter.

Zoodra mocht blijken, dat militairen, die reeds in het aanbevelingsboek zijn opgenomen, hoewel van goed gedrag, de geschiktheid voor den hoogeren rang verliezen, hetzij door physieken achteruitgang hetzij door afneming van geheugen of begripsvermogen, moeten deze ook tusschentijds voor royeering van het register worden voorgedragen. Hetzelfde behoort te geschieden, wanneer — zooals de ondervinding leert, dat mogelijk is — nader blijkt, dat een voor bevordering voorgedragene met het oog op zijne onvoldoende ontwikkeling daarvoor niet in aanmerking had mogen zijn gebracht.

Militairen, die rechterlijk veroordeeld zijn geweest wegens eenvoudigen diefstal, bedriegelijke oplichting of andere, de goede trouw of eerlijkheid kwetsende misdrijven mogen niet voor bevordering worden voorgedragen.

Wanneer door mij op den emplacementstaat is aangeteekend, dat een militair in het aanbevelingsboek is opgenomen of met Europeesch soldaat-ziekenverpleger gelijkgesteld, behoort hiervan terstond aan den betrokkene te worden kennis gegeven; evenzoo dient aan het voor bevordering voorgedragen personeel onmiddellijk te worden medegedeeld, wanneer het voor royeering in aanmerking komt,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

op de lijst teruggesteld werd of geroyeerd is. Worden Amboineesche soldaten-ziekenverpleger voor intrekking der gelijkstelling met Europeesche voorgedragen, zoo worden zij met mijne beslissing hieromtrent bekend gemaakt.

Om onnoodige reclames te voorkomen, acht ik het gewenscht het hospitaalpersoneel met deze regeling bekend te maken.

Is een militair in het aanbevelingsboek voor bevordering opgenomen of met Europeesch soldaat-ziekenverpleger gelijkgesteld, dan moet zulks uit iederen daarna in te dienen emplacementstaat blijken (*).

De gelijkstelling van Amboineesche soldaten-ziekenverpleger met Europeesch soldaat-ziekenverpleger geschiedt door mij, na kennisneming en gunstige beoordeeling. onmiddellijk, nadat mij uit de toevoeging: »Is geschikt voor gelijkstelling met Europeesch soldaat-ziekenverpleger" gebleken is, dat hij voldaan heeft aan de boven genoemde voorwaarden.

Overgangsbepaling. De voor de inwerkingstelling der Algemeene Order 1901, N°. 38 als Amboineesche ziekenoppasser te boek staande soldaten dienen beschouwd te worden als »aan Europeesch ziekenverpleger gelijkgesteld".

Bij het indienen van den maandelijkschen sterktestaat moet hiermede rekening gehouden en hun aantal daarop vermeld worden.

Door deze Order komen te vervallen: de Orders Militair Geneeskundigen Dienst N°. 41, 61 en 64 de 2e alinea.

Verder vervallen de Circulaires van 30 April 1902, N°. 1084hd, 18 Februari 1903, N°. 442hd en 4 September 1903, N°. 1982hd.

Batavia, den 11en Maart 1908.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

(*) Wordt een dergelijk militair overgeplaatst naar een andere Afdeeling of een ander Gewest, dan moet bij de toezending der Korpsbescheiden zijn nieuwe Korpschef hiervan op de hoogte gesteld worden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

HOSPITAAL DIENST.

(AFDEELING, GEWEST OF PLAATS).

Zesmaandelijksche Emplacementstaat van het personeel van opgemelden dienst op den 1sten.....19.. met aanteekening van den datum van emplacement, dienstexpiratie en aanspraak op de bronzen, zilveren en gouden medaille.

....., den 1sten.....19..

De Plaatselijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid,

De Chef van het hospitaal,

Gezien

De Gewestelijk

Eerstaanwezend Officier van Gezondheid,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Algemeen stamboek nummer.	Namen.	Rangen.	Landaard.	Datum van	
				Emplacement.	Dien expir
					Eu
					Amb
					Inl

Tijdstip waarop aanspraak wordt verkregen op de			Reeds voorgedragen.	Geschikt voor bevordering.	Verdient bevordering.	Gelijkgesteld met Europeesch soldaat zieken-verpleger.	Voor welke bijzondere werkzaamheden geschikt.	Aanmerkingen.
...onzen ...daille.	Zilveren Medaille.	Gouden Medaille.						
...anen.								
...ezen.								
...rs.								

Model letter A behoorende bij Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 77.

Hospitaaldienst te.....

PROCES-VERBAAL van examen voor het verkrijgen van een rang of hoogeren rang.

Alg. Stamb. N°.	Namen.	Rangen.	Anciënniteitsdatum.	Gemiddeld cijfer verkregen bij het examen in: *a, b, c, d* enz. (zie de examenprogramma's).					Totaal aantal punten.	Aanteekening van de Commissie.	Beschikking van den Chef over den Geneeskundigen dienst.
42222	Burgers.	Eur. Korporaal ziekenverpleger.		5.	6.	4.	6.	5.			

Bijlagen:

.....Extracten strafboek.

..... » stamboek.

Opgemaakt voor; (Origineel Duplicaat).

.....den.....19...

De Commissie,

Gezien:

De Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid,

12

N°. 77

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 78. MALARIABESTRIJDING IN HET LEGER.

Naar aanleiding van de Algemeene Order N°. 54 van 1908 wordt het navolgende door mij bepaald:

1°. Het onderzoek bedoeld bij § 2 van die order heeft niet plaats in gewesten als Atjeh, Celebes enz. waar veel excursies plaats hebben en dikwijls een groot gedeelte der troepenmacht reeds prophylactisch chinine ontvangt en bovendien eene geregelde nabehandeling toch niet kan plaats hebben.

Het onderzoek heeft evenmin plaats bij vrouwen en kinderen; zijn deze echter in eene ziekeninrichting of door den officier van gezondheid belast met den garnizoensdienst wegens malariakoortsen behandeld dan wordt zoo noodig ook eene nabehandeling begonnen.

2°. De aanteekening bedoeld bij § 3 van die order wordt niet vermeld door cijfers, maar door de 1e letter van het (de) malariaverschijnsel (en) b. v. miltzwelling door M, leverzwelling door L, bloedarmoede door B, koorts door F. tropica, tertiana of quartana en op deze wijze: b v. 1908 Padang M. L. B. Begin nabehandeling 12 October 1907 bij iemand die milt en leverzwelling heeft en aan bloedarmoede lijdt en bij wien de nabehandeling begonnen is op 12 October 1907.

Deze aanteekeningen moeten ook worden gesteld op de ziektestaten van hen, voor wie de noodzakelijkheid eener nabehandeling is gebleken bij verpleging in de ziekeninrichting.

3°. Daar bij de talrijke overplaatsingen der mindere militairen eene geregelde nabehandeling groote moeielijkheid zou opleveren, acht ik het gewenscht deze bestrijding voor het geheele leger op dezelfde wijze te doen plaats

hebben. Zonder nu evenwel de officieren van gezondheid aan een bepaalde methode te binden, komt mij de volgende wijze in casu het meest doelmatig voor.

De militairen, voor wie eene nabehandeling noodig wordt geacht, ontvangen in alle garnizoenen, zoolang de officier van gezondheid belast met den garnizoensdienst dat noodzakelijk vindt, $^1/_2$ gram sulphas chinini of 0.6 bisulphas chinini 2 maal 's weeks en wel op 2 achtereenvolgende dagen.

Voor deze dagen worden bij voorkeur gekozen de Vrijdag en Zaterdag met het oog op de diensten op de daarop volgende dagen.

4°. De prophylactische verstrekking van chinine bedoeld bij § 9 van die order zal naar de volgende regelen het best plaats hebben:

a. In vredesgarnizoenen waar zeer veel malaria voorkomt of te velde in koortsige streken of in garnizoenen, waar in sommige maanden van het jaar zich veel malaria voordoet dan wel bij koortsepidemiën zal worden gegeven 0.3 sulphas chinini of 0,4 bisulphas-chinini per dag (krachtige prophylaxis).

b. In streken waar malaria in matigen graad endemisch is en te velde in streken waar niet veel malaria voorkomt, twee maal 's weeks $^1/_2$ gram sulphas chinini of eene evenredige hoeveelheid bisulphas chinini (matige prophylaxis).

c. Te velde in streken, waar weinig malaria voorkomt $^1/_2$ gram sulphas chinini om de 5 dagen of eene evenredige hoeveelheid bisulphas chinini (lichte prophylaxis).

5°. Waar tegen deze regeling der prophylaxis bezwaren bestaan zal hiervan mogen worden afgeweken, echter zullen de officieren van gezondheid gehouden zijn te rapporteeren op welke wijze zij dan die prophylaxis willen doen plaats hebben.

Batavia, den 15den Juni 1908.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 79. INVOERING VAN TELKAARTEN.

Ter bevordering van eenheid in de Sanitaire Statistieken van Leger en Vloot in Nederland en de Koloniën werd door de Centrale Commissie voor de Statistiek in Nederland de noodzakelijkheid betoogd ook bij het Nederlandsch-Indische Leger telkaarten in te voeren.

Hiertoe is thans door de Regeering besloten.

Deze telkaarten zullen van af 1 Januari 1909 worden ingevoerd en zullen zijn ingericht zooals op bijlage dezes aangegeven is.

Zij worden gedrukt op carton in twee verschillende kleuren, de eene bestemd voor $\frac{\text{Europeanen}}{\text{Afrikanen}}$ de andere voor $\frac{\text{Inlanders}}{\text{Amboineezen}}$.

Van af bovengenoemden datum moet voor elk militair, die onder behandeling blijft alsmede voor hen, die nieuw worden opgenomen, eene telkaart worden ingevuld overeenkomstig de op de achterzijde gestelde toelichtingen.

De rubriek »ziekte óf gebrek" wordt ingevuld overeenkomstig de nieuwe naamlijst van ziekten en gebreken uitgegeven bij Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 73.

De kaarten worden, voor elken landaard ieder afzonderlijk, doorloopend genummerd tot het einde van het kalenderjaar.

Op deze kaarten mogen de namen der lijders niet worden ingevuld, het stamboeknummer is voldoende voor het beoogde doel.

Voor de in het hospitaal opgenomen of in het garnizoen behandelde Officieren kan worden volstaan met de invulling der rubriek »rang of stand".

Op het einde van elke maand worden de kaarten van de lijders, die uit het hospitaal zijn ontslagen, ingediend aan den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

die ze, na ze zeer nauwkeurig te hebben nagegaan en goedgekeurd, op het einde van elk jaar, zoo spoedig mogelijk aan mij indient.

Na door mij te zijn gecontroleerd worden de kaarten opgezonden aan het Centraal Bureau voor de Statistiek in Nederland.

Door de invoering van deze telkaarten vervallen niet de maandelijksche of driemaandelijksche rapporten, daar deze noodig zijn om tijdig op de hoogte te blijven van de ziekten in de verschillende garnizoenen voorkomende, doch de jaarrapporten zullen van af 1 Januari 1910 vereenvoudigd kunnen worden, wanneer in Indië eenmaal bekend is, welke uitgewerkte gegevens te dien opzichte het Centraal Bureau aan den Geneeskundigen Dienst in Indië kan verstrekken.

Batavia, den 22sten October 1908.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

Ned. Oost-Indië Europeanen. Hospitaaldienst Garnizoensdienst te.....	Jaar, Nummer van het ziekenregister.	Volgnummer der kaart (1)..... Stamboek tegenw..... vorig..... nummer (in het loopende jaar) Geboren..... (dag, maand, jaar) te.....

Tegenwoordig garnizoen.....sedert.....
Vorig(e) garnizoen(en).....(in het loopend jaar).

Wapen (2)..... Dienstvak (3) enz:.....	Rang of stand.....

Onder behandeling gekomen den (4).....
bij aanvang der ziekte:.....
bij evacuatie uit:.....
bij opzending van.....
Uit de behandeling ontslagen den.....
Oorzaak van het ontslag uit de behandeling (5).....

Op 31 December nog in behandeling.....
Overleden den....na geneeskundige behandeling.
zonder geneeskundig behandeld te zijn.

Ziekte of gebrek (6).	Datum van		Nummer.	
	begin.	einde.	groote lijst.	kleine lijst.
Naam (7).....				
.....	....	....	....	....
Vormverandering (8).....				
.....	....	....	....	....
Intercurrente ziekten (9)....				
.....	....	....	....	....

Overige mededeelingen (10) (te vervolgen op de achterzijde).

N. B. Voor de toelichtingen zie achterzijde.

(Handteekening van den Geneesheer),

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Voor elken zieke zoodra hij voor de eerste maal, dan wel opnieuw in behandeling komt, een kaart invullen. Ook bij overlijden zonder voorafgaande geneeskundige behandeling een kaart invullen.

TOELICHTINGEN.

(1) De nummers der kaarten moeten onderling aansluiten en in elk kalenderjaar met N°, 1 beginnen.

(2) Wapen: Infanterie, Cavalerie, Artillerie, Genie, enz:

(3) Dienstvak: Militaire Administratie, Geneeskundige Dienst enz:

(4) Datum van aanvang der ziekte vermelden, ook indien deze in een vorig kalenderjaar valt.

(5) Oorzaak van het ontslag uit de behandeling: b. v. hersteld; ongeschikt verklaard; expiratie van dienst; opzending naar Nederland; plaatsing in een krankzinnigengesticht enz:

(6) Bij venerische ziekten, malaria enz: aangeven of de ziekte is een primair geval (P), dan wel een recidive (R).

(7) Als naam van ziekte of gebrek aan te geven die, welke de aandoening aanduidt, waaraan de patiënt bij het begin der behandeling leed. De invulling behoort te geschieden zoodra omtrent de diagnose voldoende zekerheid is verkregen.

(8) Tot vormverandering wordt gerekend elke ziekte die in het beloop van het oorspronkelijk lijden optreedt en er in oorzakelijk verband mede is.

(9) Intercurrente ziekten zijn die welke gedurende de behandeling optreden, zonder dat een oorzakelijk verband tusschen deze en de oorspronkelijke aandoening wordt aangenomen.

(10) Indien het overlijden tengevolge van een ongeval plaats had den aard van het ongeval vermelden.

(*b. v. V. D. (voor den vijand gewond) Z. V. Zelfverminking*).

Overige mededeelingen (vervolg):

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 80. TELKAARTEN. AANWIJZINGEN VOOR HET INVULLEN DER —

Daar het mij gebleken is dat de invulling der telkaarten (O. M. G. D. N°. 79) niet door alle officieren van gezondheid op dezelfde wijze geschiedt en bij sommigen ter zake enkele onjuiste opvattingen bestaan, zoo acht ik het noodig het navolgende ter algemeene kennis te brengen:

De telkaarten hebben uitsluitend ten doel het verschaffen van betrouwbare gegevens voor de Sanitaire Statistiek van het Leger.

Ze worden aan het eind van elk jaar door mij naar Nederland opgezonden en daar door het *Centraal bureau voor de Statistiek* bewerkt en gepubliceerd.

Afkortingen die voor de ambtenaren van dat bureau onbegrijpelijk zullen zijn (b. v.: t. o. a. m. d.; o. m. a. d. en vele andere), behooren dus vermeden te worden; naar duidelijkheid worde gestreefd.

Zoodra een militair in een ziekeninrichting in behandeling komt, wordt voor hem een telkaart — zooveel mogelijk — ingevuld. In het garnizoen geschiedt dit alleen voor officieren die langer dan drie dagen in behandeling zijn (*).

Een blanco telkaart op den voet volgende, wordt het onderstaande aangeteekend:

Al naar een gele telkaart bestemd is voor een inlander of voor een amboinees, wordt het woord amboinees of inlander doorgeslagen.

Voor in een ziekeninrichting verpleegde militairen wordt het woord »garnizoensdienst" doorgeslagen, voor in het

(*) Onderluitenants die langer dan 3 dagen in behandeling zijn bij den garnizoensarts worden wel vermeld in de garnizoens ziekenrapporten maar voor hen wordt geen telkaart opgemaakt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

garnizoen behandelden sla men het woord »hospitaaldienst" door.

Als jaar worde ingevuld het loopende kalenderjaar, onverschillig of de patient in dit jaar in behandeling kwam, dan wel reeds sedert het voorafgaande jaar behandeld werd.

De vermelding van het nummer van het ziekenregister geschiedt om, wanneer c.q. later nog informaties gevraagd worden, de ziektegeschiedenis van den betrokken patient spoedig en gemakkelijk te kunnen vinden; het verdient aanbeveling om in de laatste kolom van het ziekenregister aanteekening te houden van het volgnummer der telkaart van iederen patient.

De gebruikelijke wijze van nummering in de ziekenregisters, n.l. de op 1 Januari van een jaar in behandeling gebleven zieken te nummeren (met 1 te beginnen) en de in dat jaar in behandeling komende lijders eveneens van een doorloopend volgnummer te voorzien (weder met 1 te beginnen), is zeer praktisch gebleken; het nummer van het ziekenregister van een op 1 Januari restant gebleven lijder wordt op de telkaart dan als volgt vermeld: »1 rest.", »2 rest." enz.

Voor de op 1 Januari in behandeling blijvende lijders wordt een *nieuwe* telkaart opgemaakt voorzien van volgnummer (met 1 te beginnen); deze nummers worden *vervolgd* op de voor iederen in dat jaar bijkomenden lijder in te vullen telkaart.

Voor ziekeninrichting en garnizoen wordt afzonderlijk genummerd, evenzoo voor europeanen en $\frac{\text{inlanders}}{\text{amboineezen}}$ (blauwe en gele telkaarten).

Onder »tegenwoordig garnizoen" wordt verstaan, het garnizoen van waar de lijder afkomstig is en dus ziek werd, — bij geëvacueerden of opgezondenen dus het garnizoen van waar geëvacueerd (opgezonden) werd.

Achter »vorige garnizoenen" worden alleen die van het loopende kalenderjaar vermeld.

»Wapens" zijn: Infanterie (w.o. te rekenen de Militaire School), Cavalerie, Artillerie en Genie.

»Dienstvakken" zijn: militaire Administratie, geneeskundige dienst (w.o. het hospitaalpersoneel), militaire schrijvers, stafmuzikanten, militaire arrest- en provoosthuizen, pupillenschool.

Onder »rang of stand" wordt verstaan de rang of betrekking b.v. fuselier, korporaal, geniewerkman, sergeant ziekenopzichter enz.

De datum van »*onder behandeling gekomen*" zal bij geëva-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

cueeerden of bij officieren die reeds in het garnizoen behandeld werden, zijn de datum waarop de behandeling in een ander garnizoen, c.q. bij den garnizoensarts, aangevangen is; de ontvangen ziektegeschiedenis, c.q. toelichting van den garnizoensarts, geeft daarvoor de noodige gegevens.

Voor de overgroote meerderheid der uit het garnizoen opgenomen lijders (mindere militairen) zal de datum van *opname* wel de datum van »*onder behandeling gekomen*" zijn; twee van de 3 termen »*bij aanvang der ziekte*", »*bij evacuatie uit*" en »*bij opzending van*" moeten worden doorgehaald.

De datum van »ontslag uit de behandeling" wordt steeds ingevuld, ook bij evacuatie.

Als oorzaak van het ontslag uit de behandeling wordt b.v. ook vermeld: evacuatie, ongeschiktverklaring voor alle militaire diensten, terugzending Nederland, ongeschiktverklaring voor enkele diensten.

Bij reëngagement, overplaatsing naar een bijzonder klimaat enz. kan dit vermeld worden, maar nevens het woord »*hersteld*", dat ook toegevoegd wordt bij afkeuring voor enkele diensten.

Het is toch duidelijk, dat slechts als hersteld uitgeschreven in aanmerking komen voor dienst doen in een garnizoen, op een bureau, bij een hospitaal, in eenig bijzonder klimaat of bij reëngagement.

Bij ontslag van nog niet genezen patienten (b.v. officieren) op hun uitdrukkelijk verlangen, kan ingevuld worden »*niet hersteld*" of »*verbeterd*" met de toevoeging »*op verlangen*".

De invulling van de vraag: »op 31 December nog in behandeling?" met »Ja" geschiedt alleen op de telkaarten van lijders die na 31 December van het loopende jaar nog in behandeling blijven.

Voor hen wordt de »*datum van einde*" (der ziekte) *niet* ingevuld, maar worden op 1 Januari nieuwe telkaarten opgemaakt, terwijl de vroegere aan den gewestelijken dienstchef, en door dezen aan mij, gezonden worden.

De namen der ziekten of gebreken worden vermeld in overeenstemming met de »*naamlijst*" en »*alphabetische lijst*" behoorende bij O. M. G. D. N°. 73.

Het verdient aanbeveling zooveel mogelijk ook de specieele diagnose (alphabetische lijst) te vermelden, terwijl opgave der diagnose volgens de naamlijst verplicht is. (O. M. G. D. N°. 79).

Men dient zich te onthouden van het gebruik van synonymen van in de »alphabetische lijst" voorkomende ziektenamen,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

als b.v. lues in plaats van syphilis, ataxie locomotrice in plaats van tabes dorsalis e. a., en zulks ter vereenvoudiging van de taak van hen die met de bewerking der telkaarten belast zijn.

Ingevolge noot (6) der toelichtingen op de achterzijde van de telkaarten behoort ook bij febris intermittens, Beri-beri en dergelijke ziekten aangegeven te worden of de ziekte is een primair geval of een recidief; dit geschiedt door aan den naam der ziekte toe te voegen: (P) of (R).

De nummers 166*a* en 166*b* hebben uitsluitend betrekking op verwondingen voor den vijand bekomen; de overige geschoten —, gesneden wonden enz. behooren thuis onder N°. 166*c*.

»*Ter observatie*" (*bij reëngagement*) worde als ziektenaam alleen ingevuld wanneer geen ziekte (of gebrek) aanwezig was dat behandeld moest worden, of aanleiding gaf tot afkeuring voor alle of enkele diensten, of tot overplaatsing naar een bijzonder klimaat; was dit wel het geval, dan wordt de ziekte vermeld die behandeld werd of aanleiding gaf tot afkeuring of overplaatsing.

Op de telkaarten van lijders die geëvacueerd worden en van garnizoenspatienten (officieren) die in een ziekeninrichting worden opgenomen, moet de »*datum van einde*" der ziekte *niet* ingevuld worden, terwijl op de nieuwe telkaart — opgemaakt in de ziekeninrichting waarheen geëvacueerd werd — als *datum van begin* der ziekte vermeld zal worden de datum waarop, blijkens de ziektegeschiedenis of de door den garnizoensarts verstrekte gegevens, het lijden begon.

De telkaarten van te evacueeren personen worden *niet* naar het evacuatiehospitaal opgezonden.

Onder »*nummer van de groote lijst*" wordt verstaan het nummer van »*A. Naamlijst van ziekten uitgegeven bij O. M. G. D. N°. 73*".

Het nummer dat vóór den naam der ziekte staat wordt ingevuld *zonder meer*, b v. bij ulcus molle 36bis, en *niet* A I 36bis, of I 36bis. Het »*nummer van de kleine lijst*" wordt *niet* ingevuld.

De telkaarten toch zijn gedrukt overeenkomstig een in Nederland bestaand model, waar, in overeenstemming met de »*Dictionnaire des maladies*" vastgesteld door de »*Commission internationale chargeé de reviser les nomenclatures nosologiques*", ook is samengesteld een »verkorte lijst van ziekten" (de zoogenaamde kleine lijst), met het doel ook voor korte tijdsperioden of beperkte kringen een betrouwbare statistiek te kunnen verkrijgen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Achter »*vormverandering*" en »*intercurrente ziekten*" behooren, behalve de namen dier ziekten of gebreken, ook de data van begin en einde en de nummers der groote lijst ingevuld te worden.

»*Overige mededeelingen*" geschieden alleen wanneer ze uit statistisch oogpunt belang hebben; de overige medische bijzonderheden behooren niet op de telkaarten thuis, daar deze laatste *uitsluitend* bestemd zijn tot het verschaffen van statistische gegevens.

De telkaarten worden voorzien van de handteekening van den behandelenden geneesheer.

Ten opzichte van telkaarten voor militairen der Koninklijke Nederlandsche Marine gelden de volgende voorschriften:

Voor elken tot de Koninklijke Nederlandsche Marine behoorenden patient, die ter opname naar een militaire ziekeninrichting gezonden wordt, zal door den commandant van den bodem waartoe hij behoort, aan den Chef der ziekeninrichting verstrekt worden een telkaart, welke zooveel mogelijk — behalve de diagnose — aan boord is ingevuld door den oudstaanwezend officier van gezondheid.

De verstrekking voor personen loopende in de Rolle van het Departement van Marine heeft plaats door den Chef van den plaatselijken dienst te Batavia.

De Chef der ziekeninrichting waarheen de patient geëvacueerd wordt, draagt zorg dat de telkaart verder wordt ingevuld overeenkomstig de toelichtingen gesteld op de achterzijde. De rubriek »*ziekte of gebrek*" wordt ingevuld volgens de diagnose van het ziekenrapport bij de Landmacht in Nederlandsch Indië in gebruik (Naamlijst en alphabetische lijst van ziekten behoorende bij O. M. G. D. N°. 75).

De nummers der »*groote lijst*" en der »*kleine lijst*" worden *niet* ingevuld.

Terstond na het ontslag van den patient, dus ook bij evacuatie (Zie toelichting 4), wordt de zoo ingevulde telkaart teruggezonden aan de autoriteit die de kaart verstrekt heeft.

Bij afwezigheid van die autoriteit wordt de kaart door den Chef der ziekeninrichting, waarin de lijder wordt verpleegd, gezonden aan den Chef van den plaatselijken dienst te Batavia of den commandeerenden officier van den bodem, al naar gelang de man is geplaatst geworden in de rolle van het Departement of in die van een oorlogsschip.

Door de Marine-autoriteiten zijn maatregelen getroffen dat na ontvangen bericht van evacuatie, de toezending van een

PERPUSTAKAAN NASIONAL

nieuwe, zooveel mogelijk ingevulde, telkaart zal geschieden aan den Chef der nieuwe ziekeninrichting.

Den 31ᵉⁿ December worden de telkaarten van het restant patienten ingevuld teruggezonden en moeten daarvoor nieuwe kaarten ontvangen worden.

Batavia, den 23ˢᵗᵉⁿ Maart 1909.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dʳ. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 81. TELKAARTEN.

Wijziging van de Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 80.

De 19de en 20ste alinea's van de Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 80 moeten als volgt gelezen worden:

»De datum van *onder behandeling gekomen* is die van aanvang der behandeling ter plaatse waar de telkaart wordt opgemaakt; bij verpleging in een hospitaal dus die van opname in de ziekeninrichting.

Twee van de 3 termen »*bij aanvang der ziekte*", „*bij evacuatie uit*" en »*bij opzending van*" moeten worden doorgehaald.

BATAVIA, den 11den Mei 1909.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 82. MATERIEEL VOOR DEN GENEESKUNDIGEN DIENST TE VELDE.

Tot dit materieel behooren:

A. een verbandmand;
B. een medicijntasch;
C. een tasch voor officieren van gezondheid;
D. een tasch voor ziekenverplegers;
E. blikken met reserve genees- en verbandmiddelen.

A. VERBANDMAND.

Deze met waterdicht linnen bekleede rottanmand is 78 c.M. lang, 45 c.M. breed en hoog, en voorzien van een hangslot met twee sleutels. Zij bezit een bak ter hoogte van 10 c.M.

De bak bevat:

1. twee geëmailleerd ijzeren verbandbekkens, elk pl. m. 26 c.M. lang;
2. twee elastieke bougies (N° 5 en N° 15) en twee catheters Nelaton (N° 8 en N° 15) in blikken koker;
3. een droppelfleschje (van geel glas) met stop, in zeemleer gewikkeld in blikken kokertje;
4. een doosje zeep;
5. een scheerkwast;
6. een nagelborstel;
7. twee haren penseelen;
8. een thermometer voor diagnostisch onderzoek;
9. twee kaarsen;
10. een doosje lucifers;
11. een doosje met 50 veiligheidsspelden;
12. een brief spelden;
13. drie klosjes sublimaat-zijde (N° 1, 2 en 3);

14. een ellemaat.

De artikelen N° 4 tot en met N° 14 worden in een blikken doos verpakt.

15. een aseptische chloroformkap;
16. tien verbandpakjes (1);
17. tien driehoekige verbanddoeken;
18. twintig katoenen zwachtels, elk 5 M. lang en 8 c.M. breed;
19. vijf buisjes ieder met 10 subl. past. 1 gr.;
vijf buisjes ieder met 10 past. oxycyanet hydrargyri 1 gr.;
20. tien snelverb. Utermöhlen N° 2 (2);
21. tien snelverb. Utermöhlen N° 3;
22. twee pakjes, ieder met 1 M² jodoformgaas;
23. twaalf pakjes, ieder met 1 M² hydrophile-gaas;
24. twee voorschoten Mosetig batist;
25. drie suspensoirs;
26. twee sponsen, samen wegende 50 gram;
27. een caoutchouc-buis, lang 1.5 M. en met een diameter van 1 c.M.;
28. een portefeuille voor papier;

De ruimte onder den bak bevat:

1. twee blikken doozen, elk lang 37 c.M., breed 17 c.M. en hoog 24 c.M., waarvan de eene gevuld is met ongeveer 120 rollen watten (iedere rol weegt 15 gram), de andere met ongeveer 150 zwachtels van hydrophile-gaas (5 M. lang, 6 c.M. breed);
2. twee zinken doozen, elk 36.5 c.M. lang, 12 c.M. breed en hoog, en door twee tusschenschotten in 3 gelijke afdeelingen verdeeld; de eene doos is bestemd voor 75 koordverbanden (3), de andere voor pl. m. 130 tampons;
3. een klein amputatie-toestel;
4. een geëmailleerd ijzeren irrigator;
5. drie spoelen leukoplast;
6. vijf rollen Engelsch pluksel (elke rol 1 M. lang, ½ M. breed);
7. zes goritas;
8. een nauwmondsstopflesch in palmhouten koker met 170 gram fijn gewreven jodoform;
9. een blikken doos met instrumenten, alle met vaseline ingesmeerd, n.l.:
   a. een gewone schaar;
   b. een lange gebogen korentang met gladden bek;

c. een scheermes, Lecoultre;
d. een naaldvoerder, Reiner;
e. vijf pincetten, Péan;
f. twee canulen voor de trachea van N. Z.;
g. een spatel, N. Z.;
h. een troisquart, Fleurant;
i. twee stompe wondhaken;
j. een onderbindings-naald, Cooper;
k. vier tandentangen, n.l. één voor de rechter bovenste, één voor de linker bovenste, één voor de onderste maaltanden en een universaal worteltang;
l. een spuitje subc. voor injectie glazen 2 c. c.;
m. twaalf kromme naalden van verschillende grootte (waaronder ook een paar voor darmhechting) in een metalen doosje;
n. een kleine smalle holle beitel;
o. een sonde Belloc;
p. een lange sonde (model uterus).
q. een N. Z. catheter N° 12;

10. een kistje inhoudende:

In het deksel:

a. een kartonnen doos met 5 ampullae, elk bevattende 50 gram chloroformum .e .chlorale Schering;

In de 4 groote en 3 kleine afdeelingen van het kistje:

b. zestien tuben, ieder met 20 gram boorvaseline (gele);
c. zestien tuben, ieder met 20 gram zinkvaseline (gele);
Lassar'sche pasta of Unguentum Hebrae;
d. vier platte zinken bussen (kurksluiting) ieder met 150 gram balsamum peruvianum;
e. 100 gram dermatol in blik (origineele verpakking), 125 gram carbonas natricus exsiccatus in zinken busje (6) en 12 ampullae, elk met 100 gram sol. Schleichii N° 2 (5) of sol. hydrochloratis eucaini B (voor infiltratie anaesthesie);
f. en *g.* in elk negen buisjes met 12 chinosol-tabletten à 1 gram (4);
h. een vierkante zinken bus (kurksluiting) met 250 c.M³ spiritus fortior, gekleurd door toevoeging van 1 mgrm. methyleenblauw;

11. een blikken doos met 20 poeders elk van 15 gr. boorzuur;
12. zes duizend tabletten bisulfas chinini à 0.2 gr.

De verbandmand weegt leeg 10.8, gevuld pl. m. 44 kilogram. Zij wordt gedragen door middel van twee stroppen van rottan, die om de kist worden gelegd.

De wijze van verpakking der verbandmand is op de binnenzijde van het deksel aangegeven.

Ten behoeve van de geneeskundige Sectiën kan — waar noodig — worden gebruik gemaakt van een stel (4 stuks) kleine verbandmandjes op de volgende wijze met de artikelen uit de groote verbandmand gevuld:

Verbandmandje N° 1.

een blikken doos met ongeveer 120 rollen watten;
een zinken doos met pl. m. 130 tampons;
een blikken doos met Utensiliën;
vijf rollen pluksel, Engelsch;
een flesch, stop, in houten koker met jodoform;
een irrigator, ijzeren geëmailleerd, compleet.

Verbandmandje N° 2.

een blikken doos met ongeveer 150 zwachtels van hydrophilegaas;
een zinken doos met 75 koordverbanden;
een blikken koker met bougies, catheters;
een blikken doos met instrumenten;
twee sponsen;
tien snelverbanden Utermöhlen.

Verbandmandje N° 3.

een chloroformkapje;
twee voorschoten;
een kistje met medicijnen;
een doos met vijf buisjes sublimaat-pastilles;
twee verbandbekkens ijzeren geëmailleerd;
twee pakjes, ieder met 1 M² jodoformgaas;
twaalf pakjes, ieder met 1 M². hydrophilegaas;
drie spoelen leukoplast;
zes gorita's;
vijf buisjes ieder met 10 past: oxycyanet hydrargyri;
tien snelverbanden;
een droppelfleschje;
een blikken doos met 20 poeders van 15 gram boorzuur.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Verbandmandje II° 4.

twee voorschoten van mosetig batist;
een portefeuille voor papier;
een amputatietoestel, kleine;
suspensoirs, driehoeken, katoenen windsels, gorita's;
tien verbandpakjes;
een caoutchouc-buis, lang 1.5 M.

Op boven aangegeven wijze gevuld, wordt het gewicht van deze mandjes — van een hangslot voorzien — respectievelijk 9.5, 9.5, 11.5 en 12 K.G.

B. MEDICIJNTASCH.

Deze bestaat uit een openslaande kleedingtasch met hangslot en twee sleutels en bevat:

a. in de onderste afdeeling:
in het midden:
acht stopflesschen ieder van 200 cM³ waarvan gevuld zijn:
twee met tabletten à 0.2 gr. bisulfas chinini;
twee met cholera-essence;
twee met citroenzuur-oplossing (1 : 2,5);
een met Solutio ammoniae spirituosa anisata;
een met oleum cajuputi;
ter weerszijde:
drie stopflesschen, elk van 50 c.M³ inhoud, bestemd voor:
oleum camphorae steril. (1 : 10), solutio hydrochloratis morphini (1 : 100) en tabletten van 1 gr. oxycyanetum hydrargyri; en
drie droppelfleschjes van 50 c.M³, voor solutio sulfatis atropini (1%), solutio nitratis argentic ½% en Solutio hydrochloratis cocaini (1%);

b. in de bovenste afdeeling:
ter weerszijde:
drie stopflesschen, elk van 50 c.M³ inhoud, bestemd voor:
carbonas ammon:, vinum opii aromaticum, chloras kalicus (in tabletten van ½ gr. in wijdmondsstopflesch), tabletten c. codeino (500 stuks, elk 10 mgrm. codeinum bevattend), tabletten c. cascara sagrad. 200 stuks, 200 stuks tabletten à ¼ gr. perm. kalic.

Het middenvak dezer afdeeling wordt ingenomen door een aan de onderzijde met leer bekleede blikken doos,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

lang 26.5 c.M., breed 14 c.M., hoog 7.5 c.M., met tusschenschotten.

Het grootste vak dezer doos bevat:

in zeemleder.

een maatglas van 25 c.M³ inhoud;
een thermometer voor diagnostisch onderzoek;
een spuit voor injectie subcut. glazen 2 c. c.;
vijftig tabletten à 50 mgr. collargol in glazen buisjes;

In de kleinere vakken zijn 15 poederdoozen, elk ter hoogte van 2½ c.M., gevuld met:

veertig poeders met hydrochloras morphini (ad 10 mgrm.) in twee doozen;
tachtig poeders met Nitras bismuthicus basicus (500 mgrm.) en Pulvis opii (25 mgrm.) in vier doozen;
tachtig poeders met Pulvis opii compositus (ad 200 mgrm.) in vier doozen;
twintig poeders met chloretum hydrargyrosum (ad 500 mgrm.) in een doos;
veertig poeders met Phenacetinum (ad 500 mgrm.) in twee doozen.

In plaats van in poedervorm zullen de betreffende medicamenten zooveel mogelijk als tabletten medegenomen worden.

veertig poeders van ½ gr. aspirine in twee doozen;
twee flacons serum antivénémeux;
twee flacons serum antitétanic;
tien ampoules à 1 c. c. M. Eusemin.

Het gewicht der aldus ingerichte tasch bedraagt ongeveer 10 Kgrm.

C. TASCH VOOR OFFICIEREN VAN GEZONDHEID.

Deze bestaat uit een openslaande kleedingtasch met hangslot en twee sleutels, en bevat:

1. een zinken doos (7), lang 36.5 c.M., breed en hoog 12 c.M., door twee tusschenschotten in drie gelijke afdeelingen verdeeld, bestemd voor:
   a. vijf en twintig koordverbanden (3);
   b. twintig rollen ontvette watten (elke rol weegt 15 gram);
   c. vijf en twintig zwachtels van hydrophile-gaas (5 M. lang, 6 c.M. breed).
2. een blikken doos, lang 24.5 c.M., breed 12.5 c.M. en

hoog 9 c.M., met twee tusschenschotten, inhoudende:
een gewone schaar;
een spuitje subc. injectie glazen 2 c. c.;
een doos met 25 poeders, elk bevattende 10 mgrm. hydrochloras morphini;
twintig stuks chinosol-tabletten (4);
vijf en twintig stuks tabletten oxycyanet: hpdrargyri à 1 gram;.
een caoutchouc-buis als in de verbandkist;
twintig veiligheidsspelden in doos;
een rol leukoplast;
een potje met 50 gram vaselinum;
vijf driehoekige verbanddoeken;
vijf meter grauw verband;
een inhoudsmaatje van 25 c.M³;
twee suspensoirs;

3. vijf spalken van bordpapier;

in leeren vakken:

4. vier ampoules met hydrochloras morphine 1% ster: 1 gr.;
5. vier ampoules met kamferaether 10% ster: 1 gr.;
6. vier ampoules met bihydrochloras chinini 1 gr. op 1 c.M³ water ster:;
7. vier ampoules chinine urethan à ½ gr. chinine;
(Zoolang niet voorradig te vervangen door bihydrochloras chinine).
8. een fleschje met 30 gram dermatolum;

in de overgebleven ruimte:

9. een plat zinken busje (kurksluiting) inhoudende 100 gram balsamum peruvianum;
10. een paar verbandpakjes (1).

Aan de vaste breede zijde der tasch zijn bevestigd twee aluminium-veldflesschen, waarvan de eene naar keuze de andere met buikdrank (8) gevuld is (9).

Het gewicht der aldus ingerichte tasch bedraagt ruim 8 kilogram.

D. TASCH VOOR ZIEKENVERPLEGERS.

Deze bestaat uit een openslaande kleedingtasch met hangslot en twee sleutels, en bevat:

1. een zinken doos (7) met 3 afdeelingen, even groot en op dezelfde wijze gevuld als die in de tasch voor officieren van gezondheid;
2. een blikken doos eveneens van dezelfde afmetingen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

als die in de tasch voor officieren van gezondheid en met denzelfden inhoud, met uitzondering van:
het spuitje voor onderhuidsche injectie, Pravaz;
de poeders met hydrochloras morphini;
de chinosol-tabletten, en
de suspensoirs;

3. vijf spalken van bordpapier;
4. vijf verbandpakjes(1) en een plat zinken buisje (kurksluiting) inhoudende 100 gram balsamum peruvianum.

Aan de vaste breede zijde zijn bevestigd twee aluminium-veldflesschen (9) welke naar verkiezing gevuld kunnen worden met buikdrank (8), thee of een slappe citroenzuur-oplossing (1 : 200).

Het gewicht der aldus ingerichte tasch bedraagt ongeveer 7 kilogram.

E. BLIKKEN MET RESERVE GENEES- EN VERBANDMIDDELEN.

Reserve genees- en verbandmiddelen kunnen doelmatig worden medegevoerd in petroleumblikken, wier inhoud naar omstandigheden kan worden gewijzigd.

De vulling kan b.v. uit het ondervolgende bestaan:
tien snelverbanden van Utermöhlen N° 2;
tien verbandpakjes;
tien driehoekige verbanddoeken;
twintig katoenen zwachtels, elk lang 5 M., breed 8 c.M.;
twee suspensoirs;
een spons;
tien pakjes ontvette watten (elk van 20 gram);
twintig zwachtels van hydrophilegaas (5 M. lang en 6 c.M. breed);
twintig koordverbanden van de Mooy;
twintig tampons;
een spoel leukoplast;
vijf rollen Engelsch pluksel (elke rol lang 1 M., breed ½ M.);
twee buisjes ieder met 12 chinosol-tabletten à 1 gram;
vier buisjes ieder met 12 tabletten oxycyanet. hydrargyri;
een blik met 100 gram dermatol;
een potje met 100 gram boorvaseline;
vier fleschjes chininepillen, elk bevattende 250 pillen van 100 m.g. p. p.;
vijf duizend tabletten bisulfas chinine á 0.2 gr.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Aanteekeningen.

(1) Een verbandpakje bestaat uit:

a. een compres van hydrophile-gaas, 40 c.M. lang en 40 c.M. breed;
b. een zwachtel van hydrophile-gaas, 5 M. lang en 8 c.M. breed;
c. vijftien gram ontvette watten;
d. een driehoekige verbanddoek, waarvan de basis 1.25 M. en de hoogte 0.6 M. is;
e. een veiligheidsspeld (aan den verbanddoek).

Dit alles is opgerold in een stuk waterdichte stof (perkamentpapier) van 30 c.M. lengte en 20 c.M. breedte.

Het verbandpakje heeft een gewicht van 78 gram, eene lengte van 11 c.M., een omvang van 17 c.M., en wordt vóór de aflevering uit de apotheek gesteriliseerd.

(2) De snelverbanden Utermöhlen N° 2 en 3 bestaan uit:

a. een laag ontvette watten;
b. een enkelvoudige laag hydrophile watten, die als geheel gesloten zakje de wattenlaag omhult;
c. een gazen windsel, die in het midden is vastgenaaid op *b*.

a en *b* zijn bij N° 2 20 × 18 c.M.
bij N° 3 28 × 18 c.M.

Het geheel is verpakt in impermeabel papier en in een linnen zakje en is voor de aflevering gesteriliseerd.

(3) Een koordverband van de Mooy bestaat uit:

a. eene enkelvoudige laag hydrophile-gaas;
b. eene laag ontvette watten, en
c. een stuk perkamentpapier.

Deze drie lagen zijn elk 12 c.M. lang en 12 c.M. breed, worden in de opgenoemde volgorde op elkander gelegd en in het midden door een lus met elkander vereenigd. Bij het gebruik worden de verbanden bij het koordje aangevat en op de wond gedrukt, waarna het perkamentpapier, na doorknipping van de lus, wordt verwijderd.

Elk koordverband is verpakt in zoogenaamd vetdicht of ander geschikt papier.

(4) De chinosol tabletten dienen zoowel ter vervanging van carbol als van sublimaat. Eén tablet op te lossen in 1 of 2 liter water.

(5) De Schleich'sche oplossing N° 2 heeft de volgende samenstelling:

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Hydrochloras cocaini, 100 mgrm.
Hydrochloras morphini, 25 mgrm.
Chloretum natricum, 200 mgrm.
Solutio phenoli 5% gtt 11.
Aqua sterilisata, 100 gram.

(6) Van de carbonas natricus wordt bij het steriliseeren der instrumenten een weinig aan het kokend water toegevoegd.

(7) De zinken doozen met hun inhoud worden telkenmale kort voor de aflevering uit de apotheek gesteriliseerd en hierna met een kleefpleisterstrook langs den dekselrand afgesloten.

Zoowel in de tasch voor officieren van gezondheid als in die voor ziekenverplegers wordt de zinken doos beneden geplaatst.

Daarboven bevinden zich de kleinere blikken doos en de verbandpakjes, ter zijde de spalken.

(8) De buikdrank bestaat uit: 25 gram = 30 c.M³ cholera-essence bereid volgens de Order M. G. D. N° 75 op 750 gr. water.

(9) Op de vilten omkleeding der veldflesschen wordt een linnen strookje vastgenaaid, waarop met merkinkt de inhoud is aangegeven.

Door het bovenstaande vervalt de order voor den militair geneeskundigen dienst N° 28.

Batavia, 10 December 1909.
De Chef over den Geneeskundigen Dienst.
Dr. WIJCKERHELD BISDOM

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 84. PHARMACEUTISCHE DIENST. TELKAARTEN. WIJZIGING EN AANVULLING VAN DE ORDERS MILITAIR GENEESKUNDIGE DIENST Nos. 48, 79 en 80.

De navolgende Orders Militair Geneeskundige Dienst worden gewijzigd en aangevuld als hieronder is aangegeven.

Order Militair Geneeskundige Dienst No. 48.

Artikel 2. De aanhef wordt gelezen:

Artikel 2. De Directeur van het scheikundig laboratorium, de administrateur van het algemeen magazijn van geneesmiddelen te Bandoeng en de beheerder van het magazijn van geneesmiddelen te Weltevreden verhouden zich enz:.....

In de 2de alinea van artikel 2 en de laatste alinea van artikel 3 de woorden: »1ste Laborant" te vervangen door het woord: »Directeur".

Order Militair Geneeskundige Dienst No. 79.

In de 10de alinea het woord »jaar" te vervangen door het woord: »halfjaar".

Order Militair Geneeskundige Dienst No. 80.

Na de 5de alinea eene nieuwe alinea op te nemen luidende als volgt:

»Ook van Inlandsche Officieren worden telkaarten afgegegeven, zoowel wanneer zij langer dan 3 dagen in het garnizoen, als wanneer zij in een ziekeninrichting behandeld worden. Hiervoor worden de telkaarten $\frac{\text{Inlanders}}{\text{Amboineezen}}$ gebezigd".

Batavia, den 13den Juni 1910.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

Dr. WIJCKERHELD BISDOM.

Kan ter bijwerking worden uitgeknipt.

Ook van Inlandsche Officieren worden telkaarten afgegeven, zoowel wanneer zij langer dan 3 dagen in het garnizoen, als wanneer zij in een ziekeninrichting behandeld worden. Hiervoor worden de telkaarten $\frac{\text{Inlanders}}{\text{Amboineezen}}$ gebezigd.

O. M. G. D. N°. 84.

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 85. HOSPITAALPERSONEEL. STERKTE STAAT. EMPLACEMENTSTAAT.

Wijziging van de Orders Militair Geneeskundige Dienst N°. 66 en N°. 77.

A. In de Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 66 worden de volgende wijzigingen aangebracht.

1ste. In de bijlage Model B. in het hoofd der rubrieken 15 en 16 de woorden »bannelingen" te vervangen door »gestraften".

2de. In de rubriek »Amboineesche korporaals-ziekenverpleger ter hoogte van »Totaal" der »Formatie" een noot »(1)" te stellen en in de kolom »Toelichtingen" onder aan te plaatsen »(1)" w. o..... Inlandsche korporaals-ziekenverpleger »niet bestemd voor den verplegingsdienst".

B. In de Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 77 wordt het onderstaande gewijzigd:

1ste. De 3de alinea wordt vervangen door:

»Op deze staten worden vermeld de data van em»placement en dienst-expiratie en het tijdstip, waarop »aanspraak wordt verkregen op de bronzen, zilveren en »gouden medaille, terwijl voorts hierop van alle op »die staten genoemde militairen wordt aangeteekend, of »opname in het aanbevelingsboek voor bevordering reeds »heeft plaats gehad en zoo neen, of de militairen al »dan niet geschikt zijn voor bevordering en deze ver»dienen".

2de. Aan het slot van »3de" wordt opgenomen:

»De niet-Europeesche soldaten-ziekenverpleger komen »alleen dan voor bevordering tot korporaal-ziekenver-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

»pleger in aanmerking, wanneer zij door een examen »de bewijzen hebben gegeven, voldoende kennis te be»zitten in:

a. »Het spreken van de Maleische taal, zooals die in »Indië in het algemeen wordt gebruikt.

b. »Het lezen en schrijven der Maleische taal met Latijn»sche karakters.

c. »Het optellen en aftrekken met geheele getallen.

d. »De bepalingen betreffende de militaire eerbewijzen, »de grondslagen der ondergeschiktheid, de tenue en »het uiterlijk voorkomen; een en ander voor zooverre »de korporaal-ziekenverpleger daarmede eenige be»moeienis heeft.

e. »Die bepalingen uit het Reglement voor de Militaire »Ziekeninrichtingen in Nederlandsch-Indië, waarmede »een niet-Europeesche korporaal-ziekenverpleger eenige »bemoeienis heeft.

f. »Verbandleer en eerste hulp bij plotselinge ongelukken.

g. »Het naar een model trekken van eenvoudige staten, »voor zooverre dit een niet-Europeesche korporaal»ziekenverpleger in zijn werkkring kan te pas komen".

3de. In de laatste alinea van bladzijde 5 wordt de eerste regel gelezen:

»Aan niet-Europeesche soldaten-ziekenverpleger kun»nen, bij".

4de. Achter 1ste alinea van bladzijde 6 te laten volgen:

»In bijzondere gevallen kunnen dergelijke personen »na de hierboven genoemde proef met gunstig gevolg »te hebben afgelegd middels een voordracht in tweevoud »(Zie Model Letter B) onder bijvoeging van een afschrift »extract-strafboek, tusschentijds voor zoodanige gelijk»stelling in aanmerking worden gebracht".

5de. De 3de alinea van boven van bladzijde 6 wordt gelezen als volgt:

»Wanneer de niet-Europeesche soldaten-ziekenverple»ger, na gelijkstelling gedurende minstens 6 maanden »achtereen hunnen dienst naar behooren hebben ver»vuld en overigens voldaan hebben aan de eischen van »het in 3de genoemde examen voor Europeesche kor»poraals-ziekenverpleger (behalve wat kennis der Neder-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

»landsche taal betreft, waarvoor aan hen geen strenge »eischen behoeven gesteld te worden), kunnen zij even- »eens op 1 Juli van elk jaar voor bevordering tot »korporaal-ziekenverpleger worden voorgedragen".

6de. De 4de alinea van boven van bladzijde 6 wordt gelezen als volgt:

»Niet-Europeesche korporaals-ziekenverpleger, die vóór »hunne bevordering tot dien rang, wat hun dienst be- »treft, met Europeesche soldaat-ziekenverpleger waren »gelijk gesteld, worden, als zij minstens 6 maanden op »proef met goed gevolg den dienst van Sergeant zieken- »opzichter hebben waargenomen en overigens voldaan »hebben aan het examen onder «4de" bedoeld, op den »1sten Juli van elk jaar voor bevordering tot Sergeant- »ziekenopzichter in aanmerking gebracht, als ook hun »gedrag in alle opzichten onberispelijk is".

Batavia, 24 September 1910.

De Chef over den Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Behoort bij Order M. G. D. N°. 85

Model Letter B.

HOSPITAALDIENST.....(*a*).

VOORDRACHT van Amboineesche soldaten-ziekenverpleger, die blijken hebben gegeven de geschiktheid te bezitten om, voor wat betreft de dienstwerkzaamheden, met Europeeschen soldaat-ziekenverpleger te worden gelijk gesteld.

Algemeen Stamboek N°.	Namen.	Rangen.	Beschikking van den Chef over den Geneeskundigen Dienst.

....., den.....19..

.....(*b*).....

(*a*) Plaats, Afdeeling of Gewest.

(*b*) De Chef der Ziekeninrichting, of de Gewest: Eerstaanw: Officier van Gezondheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 86. ZIEKTENBOEKJES.

Wijziging der Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 55.

Intrekking der Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 36.

De Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 55 wordt gewijzigd als volgt:

I. In het hoofd wordt voor »ziektestaten" gelezen: »Ziektenboekjes".

II. De 1ste regel der eerste alinea wordt gelezen:

»Ten einde de ziektenboekjes, bedoeld bij Algemeene »Order 1911 N°. 25".

III. In den laatsten regel der eerste alinea wordt in plaats van »kolom 5" gelezen: »der kolommen 5 en 6 op bladzijde 6 en volgende".

IV. In den 7den regel van de tweede alinea wordt het woord »daarachter" vervangen door de woorden:

»in kolom 6".

V. In de vijfde alinea wordt in plaats van de woorden »achter het nummer der diagnose" gesteld:

»in kolom 6".

VI. Na evengenoemde alinea worden twee nieuwe alinea's ingelascht, luidende:

»Ter toelichting van het gestelde in kolom 4 wordt »in kolom 6 naar omstandigheden het volgende ingevuld: »Hersteld", »Afgekeurd", »Tijdelijk ongeschikt voor den dienst te velde", »Overleden" enz.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»In kolom 6 worden eventueel (b. v. bij het ontstaan »in en door den dienst) eveneens kort de oorzaken, »waardoor en de omstandigheden waaronder de ziekten, »gebreken of verwondingen zijn ontstaan, omschreven".

VII. In de laatste alinea wordt in plaats van »ziektestaten" gelezen »ziektenboekjes".

De Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 36 wordt ingetrokken.

Batavia, den 24sten Mei 1911.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Kan ter bijwerking worden uitgeknipt.

Ter toelichting van het gestelde in kolom 4 wordt in kolom 6 naar omstandigheden het volgende ingevuld: »Hersteld", »Afgekeurd", »Tijdelijk ongeschikt voor den dienst te velde", »Overleden" enz.

In kolom 6 worden eventueel (b. v. bij het ontstaan in en door den dienst) eveneens kort de oorzaken, waardoor en de omstandigheden waaronder de ziekten, gebreken of verwondingen zijn ontstaan, omschreven.

O. M. G. D. N°. 86.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 87. GARNIZOENSDIENST. PLAATSELIJKE DIENSTREGELING.

Plaatselijke regeling van den dienst.

In verband met artikel 9 van het Reglement op den Militair Geneeskundigen Dienst (Algemeene Order 1909 No. 48) wordt bepaald, dat op plaatsen, waar meer dan één Officier van Gezondheid is bescheiden de Eerstaanwezend Officier van Gezondheid niet met den garnizoensdienst mag worden belast.

Moet in bijzondere gevallen van dezen regel worden afgeweken, dan doet de Plaatselijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid terzake een voorstel aan zijn Gewestelijken dienstchef.

Zijn beide laatstgenoemde functiën in één persoon vereenigd, dan wordt het voorstel aan den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst ingediend.

In afwachting der beslissing is de Plaatselijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid bevoegd eene voorloopige regeling te treffen.

Batavia, den 23sten Juni 1911.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 88. I. PERIODIEKE STUKKEN.
II. WIJZIGING EN AANVULLING VAN EENIGE ORDERS VOOR DEN MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

I. Met verwijzing naar de Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 67 wordt het volgende bepaald:

a. De emplacementstaat der Officieren en Apothekersadsistenten wordt voortaan j a a r l i j k s op den 1sten Januari ingediend.

Op den 1sten van iedere volgende maand van het jaar behoeven slechts de in de afgeloopen maand plaats gehad hebbende veranderingen te worden vermeld.

Zijn er geene veranderingen dan wordt dus op 1 Februari enz. op de advieslijst het woord »geene" gesteld.

b. De indiening van nihil opgaven van verkoopingen van 's Landsgoederen kan in den vervolge achterwege blijven.

c. De gedragstaat der militaire Apothekersadsistenten wordt voortaan j a a r l i j k s en wel op 1 Januari door de Plaatselijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid aan hun Gewestelijken Dienstchef ingediend en door dezen aan mij.

Bij noodzakelijkheid wordt een tusschentijdsche gedragstaat van de(n) betrokken(e) Apothekersadsistent(en) opgemaakt (Zie O. M. G. D. N°. 22, alinea 3).

d. De opgaaf van het gemiddeld aantal militaire lijders in de militaire ziekeninrichtingen met vermelding van de gemiddelde sterkte der garnizoenen (I. A. N°. 23 der opgave van in te dienen periodieke stukken) vervalt.

e. De indiening van den emplacementstaat van het hospitaalpersoneel behoort in den vervolge j a a r l i j k s en wel op den 1sten Juli te geschieden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

II. In verband met het bovenstaande ondergaan de volgende Orders voor den Militair Geneeskundigen Dienst eene wijziging.

a. Order N°. 22:

1. de 7de regel van de 1ste alinea wordt gelezen: »den »eersten Januari van elk jaar, aan mij in te dienen »een staat",
2. Aan deze Order wordt eene nieuwe alinea toegevoegd luidende:

»Tusschentijds wordt een gedragstaat ingediend, »indien de beoordeeling in den loop van het jaar »eene zoodanige verandering ondergaat, dat daardoor »wijziging in de invulling der voorlaatste kolom noodig »wordt, en overigens, wanneer in den toestand van »den onderofficier zoodanige verandering is gekomen, »dat met het opmaken van den gedragstaat niet kan »worden gewacht tot het voorgeschreven tijdstip."

b. Order N°. 77:

de eerste regel van de 1ste alinea wordt gelezen: »op den 1sten Juli van elk jaar wordt",

Naar aanleiding van de Algemeene Order van 1911 N°. 7 wordt de derde regel van de 3de alinea van de in sub *b* genoemde korps-order gelezen: »wordt verkregen »op de Bronzen en zilveren medaille, Zilveren gesp en »Gouden medaille."

Het titelblad van het aan meergemelde Order gevoegd model wordt gewijzigd:

»Emplacementstaat van het personeel van opgemelden »dienst op den 1sten Juli..... met aanteekening van »den datum van emplacement, dienstexpiratie en aan»spraak op de Bronzen en Zilveren medaille, Zilveren gesp »en Gouden medaille".

In den staat tusschen de rubrieken 8 en 9 een kolom in te lasschen met het hoofd »Zilveren gesp."

Ten slotte moet op grond van de op het Reglement voor de Militaire Ziekeninrichtingen in Nederl. Indië aangebrachte wijziging, de 6de alinea van bladzijde 6 van die Order worden gelezen:

»Militairen, die rechterlijk veroordeeld zijn geweest »wegens diefstal, oplichting of andere de goede trouw

»of eerlijkheid kwetsende misdrijven, mogen slechts bij »uitzondering, en niet dan nadat zij zich gedurende ge»ruimen tijd na beëindiging van hun straftijd voorbeeldig »hebben gedragen, voor bevordering worden in aanmer»king gebracht."

Batavia, den 25sten Juli 1911.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Kan ter bijwerking worden uitgeknipt.

Tusschentijds wordt een gedragstaat ingediend, indien de beoordeeling in den loop van het jaar eene zoodanige verandering ondergaat, dat daardoor wijziging in de invulling der voorlaatste kolom noodig wordt, en overigens, wanneer in den toestand van den onderofficier zoodanige verandering is gekomen, dat met het opmaken van den gedragstaat niet kan worden gewacht tot het voorgeschreven tijdstip.

O. M. G. D. N°. 88.

Emplacementstaat van het personeel van opgemelden dienst op den 1sten Juli..... met aanteekening van den datum van emplacement, dienstexpiratie en aanspraak op de Bronzen en Zilveren medaille, Zilveren gesp en Gouden medaille.

O. M. G. D. N°. 88.

Militairen, die rechterlijk veroordeeld zijn geweest wegens diefstal, oplichting of andere de goede trouw of eerlijkheid kwetsende misdrijven, mogen slechts bij uitzondering, en niet dan nadat zij zich gedurende geruimen tijd na beëindiging van hun straftijd voorbeeldig hebben gedragen, voor bevordering worden in aanmerking gebracht.

O. M. G. D. N°. 88.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 89. GENEESKUNDIGE CERTIFICATEN VOOR OFFICIEREN EN SCHEPELINGEN DER KONINKLIJKE MARINE.

Aangezien de verordeningen, die bij het afgeven van certificaten ten behoeve van Officieren en schepelingen der Koninklijke Marine moeten worden in acht genomen, in enkele opzichten afwijken van de ter zake voor het Leger geldende voorschriften, worden de punten van verschil, voor zoover de kennis daarvan voor de geneeskundige commissiën van belang is, bij deze bekend gemaakt.

I. Wanneer Officieren of schepelingen (Europeanen zoowel als Inlanders) na afloop der behandeling in een militair hospitaal niet in staat zijn hun dienst te hervatten, kunnen zij niet ongeschikt worden verklaard voor een bepaalden tak van dienst, nóch voor een onderdeel daarvan, nóch ook tijdelijk ongeschikt voor alle diensten.

II. Officieren en Europeesche schepelingen, die in het sub I bedoelde geval verkeeren, kunnen evenmin hier te lande worden afgekeurd. Zij worden beschouwd ongeschikt te zijn voor den dienst in de tropen.

Op het ten hunnen behoeve door de geneeskundige commissie af te geven certificaat moet worden verklaard:

»dat het dringend noodzakelijk is, dat de belanghebbende »ter beproeving van verdere herstelling naar Nederland »wordt opgezonden".

Is bij de afgifte van een certificaat een zeer spoedig vertrek uit Indië dringend noodzakelijk, dan wordt tusschen de woorden »herstelling" en »naar" het woord »onverwijld" ingelascht.

Op het certificaat moeten worden vermeld:

Naam en voornamen voluit,
graad,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

aard der ziekten of gebreken,
oorzaak en tijdstip van hun ontstaan (dag en jaar),
duur der behandeling.

III. Op de certificaten, afgegeven ten behoeve van Officieren en Europeesche schepelingen, moet de verklaring, dat de ziekten of gebreken al dan niet ontstaan zijn in en door den dienst, achterwege blijven.

IV. Evenmin worden op deze certificaten aanteekeningen vermeld als bedoeld in de artikelen 9; 10; 11 en 15, 2de alinea der Algemeene Order 1909 N°. 88.

V. Op de geneeskundige certificaten, afgegeven ten behoeve van Inlandsche schepelingen, die in het geval sub I verkeeren, wordt de verklaring gesteld:

»afgekeurd voor den dienst onder opmerking, dat.....";
waarbij naar gelang der omstandigheden wordt vermeld:

1ste. in hoeverre de ziels- en lichaamsgebreken zijn veroorzaakt door gevorderde of bevolen diensten;

2de. of de verwonding of verminking in den strijd is bekomen of wel veroorzaakt door gevorderde of bevolen diensten;

3de. of de verwonding, de verminking, de ziels- of lichaamsgebreken het gevolg zijn van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag.

Wijders moet blijken, in hoeverre de verwonding, de verminking of de lichaamsgebreken gepaard gaan:

a. met het verlies of gemis van het noodzakelijk gebruik van een der ledematen;

b. met het verlies of gemis van het noodzakelijk gebruik van twee of meer ledematen;

c. met het volkomen onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in beide oogen. (1)

Door ledematen worden bepaaldelijk verstaan: handen en voeten, onverschillig of zich aan het verlies daarvan al dan niet dat van armen en beenen paart.

---

(1) Bij volkomen onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen van één oog of bij daling van het gezichtsvermogen tot $^1/_{60}$ of minder op één of beide oogen, zonder dat er van een volkomen onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen sprake is, wordt bedoelde aanteekening niet gesteld.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Op het certificaat moet achter den aard der ziekte worden vermeld of deze betreft eene »verminking" dan wel een »lichaamsgebrek", terwijl in de sub *a*, *b* en *c* genoemde zinsneden geen wijzigingen mogen worden gebracht door tusschenvoeging of weglating van woorden.

BATAVIA, den 10den Augustus 1911.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

GENEESKUNDIG CERTIFICAAT.

De ondergeteekenden, uitmakende de Commissie tot onderzoek en afkeuring van militairen te .....
verklaren hierbij op den eed aan den Lande gedaan,
dat (1) .....
dienende als (2) .....
aan boord Hr. Ms. .....
lijdende is (3) .....
.....
ten gevolge van (4) .....
ontstaan den (5) .....
en waarvoor hij gedurende den tijd van (6) .....
..... is behandeld.

Waarom het dringend noodzakkelijk is, dat hij ter beproeving van verdere herstelling (*) naar Nederland opgezonden wordt. (**)

Aldus opgemaakt in onze zitting:
te ....., den .....

De Voorzitter,

De Leden,

(*) Zie O. M. G. D. N°. 89 sub II alinea 3.
(**) Indien Inlanders door eene Commissie worden afgekeurd, vervalt de laatste alinea en komt daarvoor in de plaats »afgekeurd voor den dienst onder opmerking dat ..... (Zie O. M. G. D. N°. 89, sub V).
(1) Naam en voornamen voluit geschreven.
(2) Vermelden den graad.
(3) Omschrijving der ziekten en gebreken.
(4) Oorzaak van het ontstaan der ziekten en gebreken (klimaatsinvloeden, infectie, verwonding, val enz:).
(5) Tijd van het ontstaan, dag en jaar.
(6) In te vullen het aantal weken of maanden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 90. CURSUS VOOR VOORTGEZETTE MILITAIR GENEESKUNDIGE STUDIE.

§ 1. Door den Commandant van het Leger is bepaald, dat te Batavia een Cursus voor voortgezette Militair Geneeskundige studie zal worden gehouden.

§ 2. Het doel van dien cursus is de Officieren van Gezondheid, die, om welke redenen dan ook, daartoe op andere wijze niet in de gelegenheid waren, in staat te stellen op de hoogte te komen van den vooruitgang op het gebied der medische wetenschappen met name van dat deel, hetwelk voor den militairen arts van belang is en om zich nader vertrouwd te maken met die onderdeelen der geneeskundige vakken, waarvan de kennis voor den aanstaanden Hoofdofficier onmisbaar is.

§ 3. De cursus wordt éénmaal per jaar gehouden en duurt vier maanden. Het tijdstip wordt door den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst vastgesteld en tijdig aan de betrokken Officieren van Gezondheid medegedeeld.

§ 4. (1) Op den cursus worden de volgende vakken behandeld:

Militaire Hygiëne.
Militaire Chirurgie.
Interne Geneeskunde.
Oogheelkunde.
Neus-, keel- en ooronderzoek.

(2) De deelnemers volgen tevens den zoogenaamden Tactischen Cursus en de theoretische lessen aan den Tropencursus.

(3) Zij, die den Tactischen Cursus reeds vroeger volgden, kunnen op hun verzoek door den Chef van den Militair Ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

neeskundigen Dienst van het hernieuwd deelnemen aan dezen cursus worden vrijgesteld.

§ 5. (1) De Cursus voor voortgezette Militair Geneeskundige studie staat onder toezicht van den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst.

(2) De leeraren worden op zijn voordracht door den Commandant van het Leger benoemd.

(3) De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst regelt in overleg met de leeraren meer in bijzonderheden de onderwerpen, welke zullen worden behandeld, en stelt in verband daarmede een rooster van werkzaamheden vast.

§ 6. (1) In verband met het in § 2 omschreven doel is de Cursus voor voortgezette Militair Geneeskundige studie in de eerste plaats bestemd voor de oudere Officieren van Gezondheid der 1ste klasse.

(2) Het volgen van den cursus is geheel vrijwillig. Zij, die bij den cursus wenschen te worden gedetacheerd, richten in de eerste week der maand Januari langs den hierarchieken weg een daartoe strekkend verzoek aan hun Gewestelijken Dienstchef.

(3) Op den eersten Februari dienen de Gewestelijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid aan den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst een staat in van de Officieren van Gezondheid, die tot den cursus wenschen te worden toegelaten.

(4) De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst wijst daarvan hoogstens vier Officieren aan.

(5) De overigen kunnen een volgenden keer hun verzoek herhalen.

§ 7. Aan ieder subaltern Officier van Gezondheid, die met het geven van onderwijs aan den hierbedoelden cursus wordt belast, wordt gedurende den tijd, waarin die cursus wordt gehouden, eene toelage toegekend van *f* 100.— (één honderd gulden) 's maands, met dien verstande, dat deze toelage ook wordt genoten na bevordering tot Hoofdofficier, wanneer de betrokkene gedurende den loopenden cursus als leeraar blijft gehandhaafd.

§ 8. De Officieren van Gezondheid, die voor detacheering bij dezen cursus in aanmerking zijn gebracht, worden, voor zoover zij niet te Batavia of te Meester-Cornelis in garnizoen zijn, tijdens den duur van den cursus beschouwd als te Ba-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

tavia in Commissie te zijn, onder voortdurend genot van daggeld.

§ 9. Voor de nadere regeling wordt verwezen naar de geheime circulaire van 15 November 1911, N° 758/20.

BATAVIA, den 15den November 1911.
De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,
J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 91. EISCHEN VOOR DEN HOOFDOFFICIERS-RANG.

Ingevolge opdracht van den Commandant van het Leger wordt het volgende bekend gemaakt.

A. Aan Officieren van Gezondheid der 1ste klasse wordt in het algemeen de geschiktheid voor den naast hoogeren rang slechts toegekend, wanneer zij o. m.:

1°. als Chef van een hospitaal of als Gewestelijk Eerstaanwezende hebben voldaan;

2°. de vereischte wetenschappelijke en practische kennis bezitten om jongere Officieren van Gezondheid in medischen zin te leiden, ook bij zittingen der geneeskundige commissiën;

3°. hebben getoond oordeelkundig te kunnen omgaan met ondergeschikten en een open oog te hebben voor de belangen van patiënten;

4°. over zooveel medisch-tactische kennis beschikken als noodig is:

a. voor het vervullen van de betrekkingen, die in geval van Oorlog tegen een buitenlandschen vijand aan een Dirigeerend Officier van Gezondheid kunnen worden opgedragen;

b. om als Chefarts bij eene expeditie tegen een Inlandschen vijand te kunnen optreden;

5°. op de hoogte zijn van de hygiëne in het algemeen en van de militaire hygiëne in het bijzonder; zoomede van de troepenverpleging in vredes- en oorlogstijd.

B. In bijzondere gevallen kan aan een Officier van Gezondheid der 1ste klasse, die in een of ander speciaal en voor het Leger belangrijk onderdeel der geneeskunde uitmunt, de geschiktheid voor den naast hoogeren rang worden

toegekend, ook zonder dat hij aan de sub A genoemde eischen voldoet.

C. Aan Dirigeerende Officieren van Gezondheid der 2de klasse wordt als eisch voor den naast hoogeren rang gesteld, dat zij:

1°. goed hoofdofficier zijn, van wien leiding uitgaat en aan wien de betrekking van Dienstchef in een belangrijk gewest kan worden toevertrouwd;

2°. de vereischte medisch-tactische kennis bezitten om de betrekkingen te vervullen, welke hun in den hoogeren rang in geval van Oorlog tegen een buitenlandschen vijand kunnen worden opgedragen.

D. Aan Dirigeerende Officieren van Gezondheid der 1ste klasse wordt als eisch voor den hoogeren rang onder meer gesteld dat zij:

1°. in alle opzichten zeer goed hebben voldaan als Dienstchef in een belangrijk gewest;

2°. geacht worden zich te eigenen voor de betrekking van Hoofdofficier bij het Hoofdbureau van den Militair Geneeskundigen Dienst;

3°. uitmunten door karakter en vakkennis, w. o. te verstaan, dat zij, zonder tot in alle onderdeelen bekend te zijn met de meer speciale vakken en hunne techniek, op de hoogte zijn van den stand der geneeskundige wetenschappen in het algemeen en der hygiëne in het bijzonder (vooral bouw- en woninghygiëne, de aetiologie, verspreidingswijze en prophylaxe der besmettelijke en parasitaire ziekten);

4°. zooveel kennis van den Pharmaceutischen en Veterinairen Dienst bezitten, dat zij in staat zijn zich een zelfstandig oordeel te vormen over den arbeid der militaire Apothekers en Paardenartsen;

5°. over zoodanige medisch-tactische kennis beschikken, dat zij in geval van Oorlog tegen een buitenlandschen vijand in staat worden geacht als Chefarts van het Veldleger op te treden.

E. Alle ter zake bestaande voorschriften, circulaires en aanschrijvingen komen hiermede te vervallen.

Batavia, 19 November 1911.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 92. GENEESMIDDELEN. MELDEN. PAARDEN.

Intrekking van de Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 83 en wijziging van de Orders Militair Geneeskundige Dienst N°. 25 en 34.

A. Order Militair Geneeskundige Dienst No. 25.

De eerste alinea wordt vervangen door:

»De Officieren van Gezondheid en Militaire Apothekers »zijn verplicht zich bij aankomst op en vertrek van plaat»sen, waar zij langer dan 24 uren vertoeven, te melden »bij den Eerstaanwezend Officier van Gezondheid; de mili»taire Paardenartsen bij den Gewestelijk Eerstaanwezend »Officier van Gezondheid en den Plaatselijk Eerstaanwezend »Paardenarts. Indien een der gewestelijke of plaatselijke »autoriteiten bovengenoemd lager of jonger in rang is dan »de meldende officier dan wel bij ongesteldheid, kan de »melding schriftelijk geschieden".

In te lasschen tusschen 2e en 3e alinea:

De Militaire Apothekers en Apothekers-adsistenten behooren zich steeds te melden bij den Directeur van het Scheikundig Laboratorium, wanneer zij langer dan 24 uren te Batavia verblijven.

B. Order Militair Geneeskundige Dienst No. 34.

In de eerste alinea, sub 1ste, achter de woorden: »aanwezig is" in te lasschen:

»en niet door een Gouvernements-Veearts in den Militai»ren Veterinairen Dienst wordt voorzien".

De Order Militair Geneeskundige Dienst N°. 83 wordt ingetrokken.

BATAVIA, den 9den Januari 1912.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Kan ter bijwerking worden uitgeknipt.

De Officieren van Gezondheid en Militaire Apothekers zijn verplicht zich bij aankomst op en vertrek van plaatsen, waar zij langer dan 24 uren vertoeven, te melden bij den Eerstaanwezend Officier van Gezondheid; de militaire Paardenartsen bij den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid en den Plaatselijk Eerstaanwezend Paardenarts. Indien een der gewestelijke of plaatselijke autoriteiten bovengenoemd lager of jonger in rang is dan de meldende officier dan wel bij ongesteldheid, kan de melding schriftelijk geschieden.

O. M. G. D. N°. 92.

De Militaire Apothekers en Apothekers-adsistenten behooren zich steeds te melden bij den Directeur van het Scheikundig Laboratorium, wanneer zij langer dan 24 uren te Batavia verblijven.

O. M. G. D. N°. 92.

en niet door een Gouvernements-Veeärts in den Militairen Veterinairen Dienst wordt voorzien.

O. M. G. D. N°. 92.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 93. VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE RECONVALESCENTEN EN TIJDELIJK VOOR DEN VELDDIENST ONGESCHIKT VERKLAARDE MILITAIREN.

Ingevolge opdracht van den Commandant van het Leger wordt in aansluiting aan de Algemeene Order 1912 N°. 15 het volgende bekend gemaakt.

Militairen beneden den rang van Onderluitenant worden reconvalescent verklaard, wanneer het is te voorzien, dat zij, na in zoover van ziekte te zijn hersteld, dat zij geen hospitaal behandeling meer behoeven, toch nog geruimen tijd noodig zullen hebben om wederom zoodanig op krachten te komen, dat zij tegen de vermoeienissen van den gewonen dagelijkschen dienst zijn bestand.

Het doel der reconvalescent-verklaring is deze militairen door doelmatige training zoo spoedig mogelijk weer de verloren geschiktheid voor den dienst in het algemeen te hergeven.

In de eerste plaats komen voor reconvalescent-verklaring in aanmerking militairen, die een acute zware ziekte, als long- of borstvliesontsteking, malaria, typhus, diarrhée, cholera hebben doorstaan, ernstig verwond zijn geworden of eene belangrijke heelkundige kunstbewerking hebben ondergaan, en voorts nog zij, die na vermoeienissen a. a., aan stoornissen der hartswerking lijden.

Alle reconvalescenten worden na aankomst bij eene reconvalescenten-afdeeling ingedeeld in de 2de categorie.

De diensten van de tot deze categorie behoorende militairen zullen bij gunstig weer bestaan in ochtendwandelingen in vlak terrein van aanvankelijk één uur, gaandeweg opklimmend tot twee uren, steeds rekening houdend met de krachten en den toestand der betrokken personen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het diensttableau wordt aangevuld met weinig inspanning vereischende diensten in de kazerne als theorie, lichte corveeën enz.

Is hun toestand van dien aard, dat zij tot meerdere inspanning in staat worden geacht, dan gaan de reconvalescenten over naar de 1ste categorie.

Bij deze categorie worden in het tableau van werkzaamheden aanvankelijk slechts opgenomen: gymnastische oefeningen, wandelingen in golvend terrein en kleine marschen; deze oefeningen worden geleidelijk verzwaard tot normale dienstverrichtingen.

Wachtdienst en groote marschen mogen echter van deze militairen niet worden gevorderd.

De reconvalescenten worden om de veertien dagen door den garnizoensdokter gekeurd, die daarbij nagaat, welke militairen van de 2de naar de 1ste categorie kunnen overgaan en welke van deze wederom geschikt zijn voor den dienst in het algemeen, bij hun Wapen of Dienstvak.

Alle terzake bestaande voorschriften en aanschrijvingen komen in verband hiermede te vervallen

Batavia, den 25sten Maart 1912.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 94. BESMETTELIJKE VEEZIEKTEN. HONDSDOLHEID. MILITAIRE PAARDENARTSEN.

Verplichting o. m. van de militaire paardenartsen tot aangifte van door hen geconstateerde of vermoede gevallen van besmettelijke veeziekte of hondsdolheid.

I. Bij ordonnantie van 13 Augustus 1912 (Staatsblad No. 432) is o. m. bepaald:

Artikel 18.

(1) De veeartsenijkundigen, die bij door hen waargenomen vee het bestaan ontdekken van eene besmettelijke ziekte, dan wel feiten of verschijnselen constateeren, op grond waarvan dat vee als van besmettelijke ziekte verdacht moet worden beschouwd, zijn verplicht van hunne bevinding zoo spoedig mogelijk en in elk geval binnen vier en twintig uren mededeeling te doen aan het betrokken Hoofd van plaatselijk bestuur.

(2) Dezelfde verplichting bestaat, indien honden, katten, of apen door hen lijdende worden bevonden aan of verdacht worden van hondsdolheid.

Artikel 34.

In deze verordening worden verstaan:

onder veeartsenijkundigen en deskundigen:

a. personen, die in het bezit zijn van een bewijs van in Nederland of Nederlandsch-Indië met goed gevolg afgelegd examen voor veearts;

b. enz.

onder vee:

de eenhoevige en de herkauwende diëren en de varkens.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Artikel 35.

De Gouverneur-Generaal bepaalt:

a. enz:

b. welke veeziekten voor de toepassing dezer ordonnantie en van de krachtens deze ordonnantie uit te vaardigen bepalingen als besmettelijk worden aangemerkt en welke diersoorten geacht worden voor elk dier ziekte vatbaar te zijn.

Artikel 36.

Als verdacht van aan eene besmettelijke veeziekte te lijden worden beschouwd:

1. dieren, die verschijnselen vertoonen, welke het uitbreken eener besmettelijke ziekte doen vermoeden;
2. dieren, die dergelijke verschijnselen nog niet vertoonen, maar waarvan niettemin vermoed wordt, dat zij de smetstof in zich hebben opgenomen.

II. Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 15 Augustus 1912 N°. 39 (Staatsblad N°. 435) is o. m. bepaald dat:

B. de volgende veeziekten als besmettelijk worden aangemerkt en daarvoor geacht vatbaar te zijn de achter elk dier ziekten vermelde diersoorten:

a. Veepest bij herkauwende dieren en varkens;
b. Anthrax (miltvuur) bij alle vee;
c. Septichaemia epizoötica (pluriformis) bij herkauwende dieren en varkens;
d. Aphtae epizoötica (mond- en klauwzeer) bij herkauwende dieren en varkens;
e. Malleus (kwade droes) bij eenhoevige dieren;
f. Saccharomycose bij eenhoevige dieren;
g. Scabiës (schurft) bij eenhoevige en herkauwende dieren;
h. Surra bij alle vee;
i. Dourine (kwaadaardige dekziekte) bij eenhoevige dieren;
j. Piroplasmose bij herkauwende dieren;
k. Tuberculose bij runderen en buffels;
l. Rabiës (hondsdolheid) bij alle vee;
m. Lymphangitis infectuosa (farcin du boeuf) bij runderen;
n. Pleuro-pneumonia contagiosa (besmettelijke longziekte) bij runderen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Genoemde ordonnantie en haar uitvoeringsbepaling treden in werking op 1 Januari 1913.

Met ingang van dien datum, vervalt de Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 52.

BATAVIA, den 4den October 1912.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

ERRATA.

Order Militair Geneeskundigen Dienst N°. 55.

Voorlaatste alinea staat »ziektestaten" moet zijn »ziektenboekjes"

Order Militair Geneeskundigen Dienst N°. 93.

In het hoofd vervallen de woorden:

»en tijdelijk voor den velddienst ongeschikt verklaarde militairen".

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 95. CURSUS VOOR GEDIPLOMEERDE ZIEKENVERPLEGERS VAN HET NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER.

I. Aan de ziekeninrichtingen te Batavia, Tjimahi, Magelang, Soerabaia, Willem I, Malang, Padang en Koeta-Radja wordt een cursus voor gediplomeerde ziekenverplegers gehouden.

2. Het doel van dien cursus is om uit het beschikbaar hospitaalpersoneel een kern van geoefende verplegers te vormen.

3. Het aantal leerlingen van elken cursus wordt bepaald op:

één Europeesch gegradueerde en minstens zes ongegradueerde ziekenverplegers, onder wie hoogstens twee burgerverplegers (verpleegsters) mogen zijn.

4. De eischen van toelating zijn:

I. voor gegradueerden.

a. Lust om tot gediplomeerd verpleger te worden opgeleid.

b. IJver; een strafregister, dat hen van bevordering niet uitsluit.

c. een nog voldoenden diensttijd (minstens één jaar).

II. voor niet gegradueerden.

a. Voldoen aan de eischen sub I *a.*, *b.* en *c.*

b. Practische geschiktheid, gebleken bij het door de Officieren van Gezondheid aan het op de zalen werkzaam personeel gegeven practisch onderricht in de verzorging van zieken.

c. Het lezen, spreken en begrijpen van de Nederlandsche taal.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

d. Het duidelijk leesbaar schrijven van een eenvoudig dictée zonder daarbij al te zinstorende fouten te maken.

III. voor Burger-verplegers (verpleegsters).

a. Lust om tot gediplomeerd verpleger (verpleegster) te worden opgeleid.

b. zeer goed gedrag.

c. voldoen aan de eischen sub II *b*, *c* en *d*.

5. De cursus begint 1 October en eindigt medio September.

6. De opleiding omvat in hoofdzaak de praktische vorming op de ziekenzalen, aangevuld door theoretische lessen.

Zij betreft de ondervolgende onderwerpen:

a. Eerste beginselen omtrent bouw en verrichtingen van het menschelijk lichaam en omtrent gezondheidsleer (*).

b. ziekenverpleging; (*).

c. verbandleer en eerste hulp bij ongelukken;

d. Kennis van chirurgische instrumenten, artikelen voor ziekenverpleging en ambulance-materieel.

e. Ontsmettingsleer.

f. Ziekenvervoer.

g. De voor den ziekenverpleger van belang zijnde bepalingen van de Conventie van Genève.

h. Kennis der toepassing van de »Gebruiksaanwijzing van geneesmiddelen".

7. Als leidraad bij het onderwijs moet worden gevolgd voor de vakken *a.* tot en met *e.* de »Handleiding ten gebruike bij den Cursus voor gediplomeerde verplegers van het Nederlandsch-Indische Leger", terwijl door een meer uitvoerige uiteenzetting, dan het bestek van dat werk toeliet, de daarin vermelde leerstof den leerlingen duidelijk moet worden gemaakt.

Voor de vakken *f.* en *g.* de »Handleiding voor den ziekenverpleger te velde".

8. Met het geven van onderwijs wordt bij elken cursus één ervaren officier van gezondheid belast, die op voordracht

(*) Voor de verpleegsters ook een beknopt overzicht van de anatomie der vrouwelijke geslachtsorganen; verpleging van vrouwelijke patienten (het verrichten van vaginaal-uitspoelingen, inbrengen van tampons enz.).

PERPUSTAKAAN NASIONAL

van den betrokken Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid door den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst tot leeraar wordt benoemd.

Het is niet geoorloofd personen van het hospitaalpersoneel met het onderricht of een deel daarvan te belasten; hoogstens mogen onder toezicht en verantwoordelijkheid van bedoelden leeraar enkele praktische onderwerpen door een geschikt gediplomeerd ziekenverpleger met de leerlingen worden behandeld, zooals het aanleggen van verbanden, het transporteeren van zieken, het inrichten van spoorwagens voor ziekenvervoer, de benaming van instrumenten en dergelijke.

9. Zij, die als leerling aan den cursus wenschen deel te nemen, doen daartoe in de eerste week der maand Juli het verzoek aan hun onmiddellijken dienstchef, die dat verzoek aan den gewestelijken dienstchef overbrengt.

10. Uiterlijk op den 1sten Augustus van elk jaar dienen alle Chefs van ziekeninrichtingen aan de Gewestelijk Eerstaanwezende Officieren van Gezondheid en dezen zoo spoedig mogelijk aan den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst een staat in tweevoud in, volgens model bijlage I van deze order van alle personen, die tot den cursus wenschen te worden toegelaten en naar hunne meening voldoen aan de eischen, omschreven in punt 4 voornoemd.

11. Na beëindiging van den cursus wordt een examen afgenomen door eene commissie, bestaande uit 3 Officieren van Gezondheid.

Het examen kan gedeeltelijk schriftelijk worden afgelegd.

12. Indien door den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst niet speciaal een voorzitter wordt aangewezen, treedt de Eerstaanwezend Officier van Gezondheid als zoodanig op.

Leden dier commissie zijn de in artikel 8 bedoelde leeraar en een door den Gewestelijken dienstchef te benoemen Officier van Gezondheid.

13. Voor elk der in punt 6 genoemde onderwerpen wordt door ieder der Commissieleden een cijfer toegekend van 1 tot en met 10; deze cijfers hebben de volgende beteekenis:

10 uitmuntend, 9 zeer goed, 8 goed, 7 ruim voldoende, 6 voldoende, 5 evenvoldoende, 4 onvoldoende, 3 gering, 2 slecht, 1 zeer slecht.

De candidaat heeft voldaan, indien het gemiddelde der door de Commissie toegekende cijfers voor elk vak 5 of meer bedraagt, voor wat de vakken genoemd sub *a*, *d*, en *g*, van

punt 6, en 6 of meer voor wat de overige vakken, in dat punt genoemd, betreft.

Mochten de commissieleden éénparig van oordeel zijn, dat een candidaat, die niet in alle opzichten aan deze eischen heeft voldaan, nochtans in aanmerking komt om den cursus geheel of gedeeltelijk voor de tweede maal te volgen, dan zullen zij daarvan melding maken op het in punt 14 bedoeld Proces-verbaal.

14. Na afloop van het examen maakt de Commissie een Proces-verbaal in tweevoud op volgens model bijlage II, waarin de geëxamineerden rangs- en ancienniteitsgewijze worden gerangschikt.

15. Dit proces-verbaal wordt den Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid aangeboden, die het, na voor gezien geteekend, aan den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst zendt.

De processen-verbaal moeten uiterlijk ultimo September van elk jaar op het Hoofdbureau van den Militair Geneeskundigen Dienst worden ontvangen.

16. Alle terzake bestaande voorschriften en aanschrijvingen komen in verband met het vorenstaande te vervallen.

Batavia, den 2den December 1912.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst.

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE I.

Militair Geneeskundige Dienst. te.....

NOMINATIEVE opgave van het militair- en burgerpersoneel, dat in aanmerking komt, om aan den Cursus voor ziekenverplegers deel te nemen.

Algemeen Stamboek No.	Namen.	Rang of Stand.	Sedert wanneer bij den hospitaaldienst.	Datum van dienstexpiratie.	Toelichtingen.	Beschikking van den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst.

Gezien:
De Gewestelijk Eerstaanwezend Officier van Gezondheid,

....., den..... 19...
Afgegeven voor.....
De Chef van het hospitaal
eerstaanwezend officier van gezondheid.

BIJLAGE H.

Militair Geneeskundige Dienst. te.....

PROCES-VERBAAL van examen, afgenomen aan de leerlingen van den Cursus voor Ziekenverplegers te..... door de Commissie bestaande uit.....

Nummer bij de rangschikking verkregen.	Algemeen stamboek nummer.	Namen en Voorletters.	Rang of Stand.	Gemiddeld cijfer (*) verkregen bij het examen in:										Totaal aantal punten.	Practische bedrevenheid.	Voldaan of niet voldaan.	Voor welke taak bijzonder geschikt.	Is het wenschelijk om hem den cursus geheel of gedeeltelijk nogmaals te doen volgen.	Beschikking van den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst.
				Eerste beginselen omtrent bouw en verrichtingen van het menschelijk lichaam en omtrent gezondheidsleer. *a*	Ziekenverpleging (**). *b*	Verbandleer en eerste hulp bij ongelukken. *c*	Kennis van chirurgische instrumenten, artikelen voor ziekenverpleging en ambulance-materieel. *d*	Ontsmettingsleer. *e*	Ziekenvervoer. *f*	De voor den ziekenverpleger van belang zijnde bepalingen van de conventie van Genève. *g*	Kennis der toepassing van de „Gebruiksaanwijzing van Geneesmiddelen". *h*						

(*) In te vullen met cijfers van 10—1.

10 = uitmuntend.
9 = zeer goed.
8 = goed.
7 = ruim voldoende.
6 = voldoende.
5 = ovenvoldoende.
4 = onvoldoende.
3 = gering.
2 = slecht.
1 = zeer slecht.

(**) Voor de verpleegsters ook een beknopt overzicht van de anatomie der vrouwelijke geslachtsorganen, verpleging van vrouwelijke patienten (het verrichten van vaginaal-uitspoelingen, inbrengen van tampons enz.).

Gezien:
De Gewestelijk Eerstaanwezend
Officier van Gezondheid,

....., den .....19...
De Commissie voornoemd,
Opgemaakt voor.....

6

No. 98

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 96. CONTRÔLE OFFICIERSDIENSTRIJPAARDEN.

Ten einde steeds te kunnen nagaan, welke officieren van den geneeskundigen dienst in het bezit zijn van een in de contrôle ingeschreven dienstrijpaard, wordt mits deze bepaald, dat omtrent inschrijvingen in en afvoeringen uit die contrôle van paarden, niet van het Wapen der Cavalerie afkomstig, zoo spoedig mogelijk langs den hierarchieken weg moet worden bericht, en, voor zoover het inschrijvingen betreft, onder overlegging van een extract, als bedoeld bij artikel 23 van de Algemeene Order 1909 N°. 122.

De circulaire dd. 28 November 1912 N°. 4141/61 komt hierdoor te vervallen.

BATAVIA, den 11den Januari 1913.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst.

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 97. VOORSCHRIFT BETREFFENDE DE NABEHANDELING (TOEZICHT) VAN LIJDERS AAN VENERISCHE ZIEKTEN.

Ten einde meer uniformiteit te verkrijgen in de nabehandeling van de militairen, die in eene ziekeninrichting wegens syphilis, ulcus molle of urethritis zijn verpleegd, zooals bedoeld in artikel 162 R. I. I. en in de daarmee gelijkluidende artikelen van de gelijknamige reglementen der andere Wapens, wordt het volgende bepaald.

Van alle militairen, wegens een der bovengenoemde ziekten in eene ziekeninrichting verpleegd, behoort op het uitgangsbiljet de aanteekening voor te komen, welke ingevolge de 6de alinea van meergenoemd artikel in de controle moet worden gesteld; van in de ziekenzalen verpleegden worden deze aanteekeningen bij wekelijksche opgaven aan de betrokken autoriteit toegezonden. Bedoelde aanteekeningen mogen niet in de ziektenboekjes worden opgenomen.

De Chef der ziekeninrichting houdt van deze militairen en van die aanteekeningen eene lijst aan, waarop tevens het korps en de compagnie (c. q. eskadron, batterij enz.) worden vermeld.

Iederen Zaterdag zendt hij eene opgave van de bijgeschreven militairen aan den Officier van Gezondheid, die met de nabehandeling (toezicht) is belast.

Deze neemt de namen en de aanteekeningen compagniesgewijs in een register over.

Bij de nabehandeling (toezicht) vergelijkt de Officier van Gezondheid de staten (bedoeld in bovenaangehaald artikel 162) met zijn register en schrijft hierin de nieuw aangekomenen bij.

Van de militairen, die zonder geldige reden zijn weggebleven, maakt hij melding op de staten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Zoodra de behandelende geneesheer de behandeling of het toezicht niet meer noodig acht, teekent hij ook dit op de staten aan en slaat hij tevens de namen dier militairen in zijn register door.

Wanneer de patienten niet of ongeregeld verschijnen, wendt de behandelende geneesheer zich tot den Plaatselijk Eerst-aanwezend Officier van Gezondheid, die daaromtrent met den Korpscommandant in overleg treedt.

Streng moet de hand worden gehouden aan het bepaalde in de 4de alinea van meergenoemd artikel 162; het is b. v. volstrekt niet noodzakelijk, dat alle militairen, die met kwik-praeparaten worden behandeld, daarvoor in een ziekeninrichting worden opgenomen; een poliklinische behandeling zal veelal tot het beoogde resultaat leiden.

Batavia, den 30sten Januari 1913.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 98. BESMETTELIJKE VEEZIEKTEN.

Wijziging en aanvulling van de Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 94.

a. Sub II. Het hoofd te lezen:

»II. Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 13 Augustus 1912 N°. 39 (Staatsblad N°. 435), zooals dat is aangevuld bij besluit van 16 Januari 1913 N°. 46 (Staatsblad N°. 120) is o. m. bepaald dat":

b. na »*n*" sub B op te nemen:

»*o.* varkenspest bij varkens;
p. besmettelijke borstziekte bij varkens".

BATAVIA, den 27sten Maart 1913.
De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,
J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Kan ter bijwerking worden uitgeknipt.

II. Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië van 13 Augustus 1912 N°. 39 (Staatsblad N°. 435), zooals dat is aangevuld bij besluit van 16 Januari 1913 N°. 46 (Staatsblad N°. 120) is o. m. bepaald dat:

O. M. G. D. N°. 98.

o. varkenspest bij varkens;
p. besmettelijke borstziekte bij varkens.

O. M. G. D. N°. 98.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 99. LEIDRAAD TOT HET OPMAKEN VAN PROCESSEN-VERBAAL VAN GERECHTELIJK SCHEIKUNDIGE ONDERZOEKINGEN.

Intrekking der Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N°. 31.

De deskundige, door de bevoegde autoriteit gerequireerd tot het instellen van een gerechtelijk-scheikundig onderzoek, moet hiervan een proces-verbaal opmaken. Dit proces-verbaal, hetwelk als een geheim stuk moet worden beschouwd, behoort te bevatten een duidelijke, getrouwe en nauwkeurige beschrijving, zoowel van al de te onderzoeken stoffen als van het onderzoek zelf, zonder te vervallen in onnoodige uitvoerigheid of in wetenschappelijke bespiegelingen.

Bij het opmaken daarvan moeten zekere vormen en bepaalde regelen worden in acht genomen.

Aan het hoofd van het gepagineerde proces-verbaal wordt vermeld door welke autoriteit de deskundige is gerequireerd, met opgave van den datum van de mondelinge of schriftelijke opdracht (eventueel onder aanhaling van het N°. en het aantal bijlagen van deze laatste) van den datum van ontvangst der onderzoekingsvoorwerpen en van dien, waarop het onderzoek een aanvang heeft genomen. Zoo mogelijk worden ook in het kort de aanleiding tot het onderzoek en andere medegedeelde bijzonderheden weergegeven.

Daarop volgt eene nauwkeurige, doch vooral niet onnoodig wijdloopige beschrijving van de bevinding omtrent de wijze, waarop de stoffen zijn ingepakt en verzonden, van den uitwendigen toestand, waarin een en ander werd ontvangen en van al de bijzonderheden, die dienen kunnen en wellicht later noodig zijn, om hunne indentiteit te bewijzen; verder van de hoeveelheid, den aard en den toestand der corpora delicti, waarop het scheikundig onderzoek moet worden inge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

steld. In het bijzonder dient vermeld te worden, of de zegels al dan niet geschonden, c. q. de verpakking en de verzegeling van dien aard zijn, dat zonder deze te verbreken, het al dan niet mogelijk is geweest den inhoud te bereiken.

Daarna gaat men over tot de beschrijving van het eigenlijke onderzoek aan de opstelling waarvan eveneens de grootste zorg dient te worden besteed, zoodat èn rechter èn superarbiter beiden uit het verslag den indruk kunnen ontvangen van den ernst en de nauwgezetheid, waarmede aan de opdracht werd voldaan.

Het eigenlijk scheikundig onderzoek, dat in verband met de geringe stabiliteit van sommige vergiften en de mogelijkheid van gebrekkige conserveering zoo spoedig mogelijk — althans als een voorloopig onderzoek — dient te worden aangevangen, behoort zooveel mogelijk voorafgegaan te worden door een minutieus, mechanisch (makroskopisch), eventueel ook mikroskopisch onderzoek, welke beide laatste onderzoekingsmethoden in vele gevallen reeds een middel aan de hand kunnen doen tot afzondering en herkenning van abnormale bijmengselen en daardoor het scheikundig onderzoek vereenvoudigen en bespoedigen.

Afgescheiden van de resultaten van dit mechanisch en mikroskopisch onderzoek dient het scheikundig onderzoek zich systematisch uit te strekken tot alle bekende en op het tegenwoordige standpunt der wetenschap aantoonbare vergiften, respectievelijk vervalschingen, enz. Alleen indien geldige redenen kunnen worden aangevoerd — welke redenen behoorlijk in het proces-verbaal dienen te worden vermeld — om het onderzoek eenigermate te bekorten, mag hiertoe worden overgegaan. Ditzelfde geldt ook voor de quantitatieve bepaling van het eventueel gevonden vergift, als zijnde voor de rechterlijke uitspraak vaak van groot gewicht.

Bij het onderzoek zal tevens aandacht dienen te worden geschonken aan stoffen, die hoewel geen vergiften in den zin der strafwet, nochtans in de inlandsche maatschappij bij pogingen tot giftmoord worden aangewend.

Het volledig onderzoek moet nauwkeurig worden beschreven met logische opeenvolging der verrichtingen en uiteenzetting der verschijnselen en bijzonderheden, welke zich bij het onderzoek hebben voorgedaan, beknopt en zakelijk, zonder overbodige uitvoerigheid, vrij van beschouwingen en voorloopige (ook negatieve) conclusies, echter met voldoende juistheid, opdat niet al te groote beknoptheid aanleiding geve tot verkeerd begrip of onjuiste gevolgtrekking. De superarbiter dient op grond van het uitgebrachte verslag evenzeer

PERPUSTAKAAN NASIONAL

overtuigd te zijn van de al dan niet aanwezigheid van vergiften en vervalschingen, als de expert door de resultaten van zijn onderzoek.

Het spreekt van zelf, dat de wijze van onderzoek in sommige opzichten kan verschillen bij verschillende deskundigen, doch niettemin is het een vereischte, dat ieder onderzoek berust op algemeen erkende wetenschappelijke grondslagen.

Van de indentiteitsreacties op een gevonden vergift behooren zoo niet alle of de meeste, dan toch die te worden vermeld, welke het best in staat zijn de aanwezigheid er van boven elken twijfel te stellen.

Eindelijk beschrijft men de conclusie, met vermelding van de bij het onderzoek verkregen resultaten, welke die conclusie zeker of althans waarschijnlijk maken. Hierbij moet worden geconstateerd: dat al dan niet met zekerheid een of meer der bekende en op het tegenwoordig standpunt der wetenschap opspoorbare vergiften of vervalschingen enz. zijn aangetoond kunnen worden; verder den aard en de hoeveelheid der gevonden vergiftige zelfstandigheden; hunne dosis letalis enz.; een en ander, zoo daartoe eenige aanleiding kan bestaan, aangevuld met bijzonderheden omtrent hun voorkomen, gebruik, werking (dosis toxica) enz., die voor den rechter van belang kunnen worden geacht.

Aan het slot wordt nog vermeld, dat men zich door nauwkeurig onderzoek en contrôleproeven overtuigd heeft van de zuiverheid en deugdelijkheid van alle gebruikte instrumenten, utensiliën en reagentia; dat het onderzoek van het begin tot het einde is verricht, dan wel het onderzoekingsmateriaal bij afbreking van het onderzoek telkens is opgeborgen in een goed te sluiten vertrek, dat bij afwezigheid van den deskundige, wien het onderzoek is opgedragen, voor niemand anders toegankelijk was, en dat het proces-verbaal is opgemaakt naar waarheid en op den eed aan den lande gedaan.

De Order voor den Militair Geneeskundigen Dienst N° 31 komt hierdoor te vervallen.

Batavia, den 15den April 1913.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 100. HONDSDOLHEID. OPZENDING VAN MATERIAAL NAAR HET INSTITUUT PASTEUR TE WELTEVREDEN.

Indien personen door aan hondsdolheid lijdende of daarvan verdachte dieren zijn gebeten, moet, zoo mogelijk, zoowel voor histologisch onderzoek als voor proefentingen, de noodige hersensubstantie, behoorlijk geconserveerd, aan het Instituut Pasteur te Weltevreden worden opgezonden.

Wanneer deze opzending niet ambtshalve door den betrokken Gouvernementsveearts kan geschieden, bij de beoordeeling waarvan in het oog moet worden gehouden, dat spoedige opzending noodzakelijk is, zal zulks in de eerste plaats door de zorg van den eerstaanwezend paardenarts en in de 2de plaats door die van den eerstaanwezend officier van gezondheid plaats vinden, waarbij, zoo noodig, wat betreft verpakking enz. de beheerders der militaire apotheken de hulpzame hand zullen bieden.

Daar de ervaring heeft geleerd, dat cadavers of deelen er van (als afgesneden koppen) over eenigen afstand, b. v. van Tjimahi of Bandoeng, per spoor verzonden in den regel het Instituut Pasteur niet binnen de 24 uren na den dood van het dier bereiken en derhalve in voor het doel ongeschikten toestand aankomen, zal de opzending daarvan alleen geschieden, wanneer absolute zekerheid bestaat van aankomst binnen genoemden termijn, b. v. wanneer een betrouwbaar persoon het cadaver of deel daarvan als passagiersgoed medeneemt en zich persoonlijk met de bezorging belast.

Bestaat deze zekerheid niet, dan dient op de volgende wijze te worden gehandeld:

De schedel van het dier moet worden geopend en bepaalde gedeelten van de hersenen worden uitgeprepareerd. Aan te bevelen is daarbij om het geheele cadaver gedurende minstens

PERPUSTAKAAN NASIONAL

15 minuten in een creolineoplossing (5%), in een grooten emmer of ton, onder te dompelen, waardoor vlooien en dergelijke onschadelijk worden gemaakt en het stuiven van de haren bij het doen van de sectie wordt verhinderd.

Na het afprepareeren van de huid en de spieren van den schedel, waarbij het aan te bevelen is deze door een helper, wiens handen met in sublimaatoplossing doordrenkte doeken omwikkeld zijn, te laten vasthouden, dient door enkele zaagsneden de schedel te worden geopend en de schedelkap te worden afgenomen.

Van de nu bloot liggende hersenen moet, met kort te voren geflambeerde en weder afgekoelde instrumenten (het onderdompelen in, of goed bevochtigen met alcohol of spiritus van die deelen der instrumenten, die met de hersenen in aanraking zullen komen en het aansteken van den aanhangenden alcohol of spiritus is voor het flambeeren voldoende) een stukje ter grootte van een dobbelsteen (met het oog op het steriel uitprepareeren is het nemen van te groote stukken niet gewenscht) uit één der hersenhemisferen worden uitgesneden en dit s t e r i e l in een wijdmondsch stopfleschje met zuivere glycerine worden gedaan. (Het te voren steriliseeren van fleschje en glycerine is wel aan te raden, doch niet bepaald noodigd). De andere hersenhemisfeer moet vervolgens in haar geheel uit den schedel worden genomen, (steriel werken is hierbij overbodig) en hieruit de pes hippocampi worden uitgeprepareerd en in alcohol 60 à 70%, liefst met bijvoeging van een weinig chloroform, worden geconserveerd. Gemakshalve kan ook de geheele hemisfeer worden toegezonden. Deze mag dan evenwel bij het uitnemen niet worden beleedigd; zij moet zooveel mogelijk in haar geheel blijven.

Ten einde te voorkomen, dat door schudden gedurende de verzending de hersendeelen uit elkander vallen, is het aan te bevelen de flesschen geheel met de conservatievloeistoffen (glycerine respectievelijk alcohol) te vullen, hierin dus slechts weinig lucht te laten, waardoor bij schudden geen golfbeweging kan ontstaan.

Indien nu deze beide hersendeelen naar het Instituut Pasteur worden gezonden, kan aldaar een volledig, zoowel microscopisch als biologisch, onderzoek worden verricht.

BATAVIA, den 9den Juli 1913.

De Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 101. ALPHABETISCHE NAAMLIJST VAN ZIEKTEN EN GEBREKEN. NAAMLIJST EN VERKORTE NAAMLIJST VAN ZIEKTEN. ZIEKENRAPPORTEN (WIJZIGING VAN DE SERIES MORBORUM VAN STAAT I DER ———).

Intrekking van de order voor den militair geneeskundigen dienst N^{r} 73.

Bij beschikking van 12 November 1913 werd door den Commandant van het Leger goedgekeurd om Staat I van de maandelijksche of driemaandelijksche (en jaarlijksche) ziekenrapporten in overeenstemming te brengen met de ingevolge het in 1910 te Parijs gehouden internationaal congres herziene nomenclatuur van ziekten en gebreken.

De nieuwe naamlijst is in de bijlage van deze order opgenomen.

De order voor den militair geneeskundigen dienst N^{r} 73 en de daarbij behoorende bijlage komen met ingang van 1 Januari 1914 te vervallen.

BATAVIA, den 14^{den} November 1913.

De Chef van den
militair geneeskundigen dienst,
J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 102. EISCHEN VOOR DEN HOOFDOFFICIERS-RANG.

Ingevolge opdracht van den Commandant van het Leger wordt het volgende bekend gemaakt.

I. OFFICIEREN VAN GEZONDHEID.

A. Aan officieren van gezondheid der 1ste klasse wordt in het algemeen de geschiktheid voor den naast hoogeren rang slechts toegekend, wanneer zij o. m.:

1ste. als gewestelijk of plaatselijk eerstaanwezende goed hebben voldaan;

2de. de vereischte wetenschappelijke en praktische kennis bezitten, om jongere officieren van gezondheid te leiden, ook bij zittingen der geneeskundige commissiën;

3de. over zooveel medisch-tactische kennis beschikken als noodig is:

a. voor het vervullen van de betrekkingen, die in geval van oorlog tegen een Buitenlandschen vijand aan een dirigeerend officier van gezondheid kunnen worden opgedragen;

b. om als chefarts bij eene expeditie tegen een Inlandschen vijand te kunnen optreden;

4de. op de hoogte zijn van de hygiëne in het algemeen en van de militaire hygiëne in het bijzonder; zoomede van de troepenverpleging in vredes- en oorlogstijd.

B. In bijzondere gevallen kan aan een officier van gezondheid der 1ste klasse, die in een of ander speciaal en voor het leger belangrijk onderdeel der geneeskunde uitmunt, de geschiktheid voor den naast hoogeren rang worden toegekend, ook zonder dat hij aan de sub A genoemde eischen voldoet.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

C. Aan dirigeerende officieren van gezondheid der 2de klasse wordt als eisch voor den naast hoogeren rang o. m. gesteld, dat zij:

1ste. goed hoofdofficier zijn, van wien leiding uitgaat en aan wien de betrekking van dienstchef in een belangrijk gewest kan worden toevertrouwd;

2de. de vereischte medisch-tactische kennis bezitten om de betrekkingen te vervullen, welke hun in den hoogeren rang in geval van oorlog tegen een Buitenlandschen vijand kunnen worden opgedragen.

D. Aan dirigeerende officieren van gezondheid der 1ste klasse wordt als eisch voor den hoogeren rang o. m. gesteld, dat zij:

1ste. in alle opzichten zeer goed hebben voldaan als dienstchef in een belangrijk gewest;

2de. geacht worden zich te eigenen voor de betrekking van hoofdofficier bij het hoofdbureau van den militair geneeskundigen dienst;

3de. uitmunten door karakter en vakkennis, w. o. te verstaan, dat zij, zonder tot in alle onderdeelen bekend te zijn met de meer speciale vakken en hunne techniek, op de hoogte zijn van den stand der geneeskundige wetenschappen in het algemeen en der hygiëne in het bijzonder (vooral bouw- en woninghygiëne, de aetiologie, verspreidingswijze en prophylaxe der besmettelijke en parasitaire ziekten);

4de. zooveel kennis van den pharmaceutischen en veterinairen dienst bezitten, dat zij in staat zijn zich een zelfstandig oordeel te vormen over den arbeid der militaire apothekers en paardenartsen;

5de. over zoodanige medisch-tactische kennis beschikken, dat zij in geval van oorlog tegen een Buitenlandschen vijand in staat worden geacht als chefarts van het veldleger op te treden.

E. In bijzondere gevallen kan aan een dirigeerend officier van gzeondheid der 1ste klasse, die als gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid in een belangrijk gewest in alle opzichten zeer goed voldoet en uitmunt door karakter en vakkennis, de geschiktheid voor den hoogeren rang worden toegekend, ook zonder dat hij voldoet aan alle andere sub D gestelde eischen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

II. MILITAIRE APOTHEKERS.

A. Aan militaire apothekers der 1ste klasse wordt in het algemeen de geschiktheid voor den naast hoogeren rang slechts toegekend, wanneer zij o. m.:

1ste. als eerstaanwezend militair apotheker goed hebben voldaan en geacht worden op de hoogte te zijn van magazijnsbeheer;

2de. de vereischte wetenschappelijke en praktische kennis bezitten om jongere militaire apothekers te leiden;

3de. op de hoogte zijn van de uitrustingen der verschillende tot den militair geneeskundigen dienst behoorende formatiën in geval van oorlog tegen een B. V. en bij expeditiën tegen een I. V.

B. Aan dirigeerende apothekers der 2de klasse wordt als eisch voor den naast hoogeren rang o. m. gesteld, dat zij:

1ste. in de betrekking van directeur van het scheikundig laboratorium, dan wel directeur van het algemeen magazijn van geneesmiddelen zeer goed hebben voldaan;

2de. geacht worden zich te eigenen voor de betrekking van inspecteur-pharmaceut.

III. MILITAIRE PAARDENARTSEN.

Aan militaire paardenartsen der 1ste klasse wordt in het algemeen de geschiktheid voor den naast hoogeren rang slechts toegekend, wanneer zij o. m.:

1ste. als eerstaanwezend paardenarts goed hebben voldaan;

2de. de vereischte wetenschappelijke en praktische kennis bezitten om jongere paardenartsen te leiden;

3de. geacht worden niet alleen op de hoogte te zijn van den stand der veeartsenijkundige wetenschappen in het algemeen, doch in het bijzonder bekend te zijn met de aetiologie, verspreidingswijze en prophylaxe der besmettelijke en parasitaire veeziekten;

4de. geacht worden zich te eigenen voor de betrekking van inspecteur-paardenarts;

5de. op de hoogte zijn van hetgeen betrekking heeft op den veterinairen dienst in geval van oorlog tegen een B. V. en bij expeditiën tegen een I. V.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

IV.

De order voor den militair geneeskundigen dienst N° 91 vervalt.

BATAVIA, den 29sten November 1913.

De Chef van den
militair geneeskundigen dienst,
J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 103. MAANDELIJKSCHE-, DRIEMAANDELIJKSCHE-, JAARLIJKSCHE- EN TUSSCHENTIJDSCHE ZIEKENRAPPORTEN.

Wijziging en aanvulling van de order voor den militair geneeskundigen dienst N°. 54.

De order voor den militair geneeskundigen dienst N°. 54 wordt gewijzigd en aangevuld als volgt:

De 8ste alinea wordt gelezen:

»De jaarlijksche ziekenrapporten moeten op den 15den Februari van elk jaar in het bezit zijn van den Chef van den militair geneeskundigen dienst."

De 9de alinea wordt gelezen:

»In het jaarlijksch ziekenrapport van het garnizoen worden opgenomen, alle in het garnizoensziekenregister voorkomende militairen, met uitzondering van hen, wier verdere behandeling in de militaire ziekeninrichting of de zanderinrichting ter plaatse wordt voortgezet en van die militairen, die uit de militaire ziekeninrichting ter plaatse in nabehandeling bij den garnizoensarts komen en zulks ter voorkoming van dubbeltellingen."

Tusschen de 9de en 10de alinea wordt eene nieuwe alinea ingelascht, luidende:

»In het garnizoens ziekenregister worden opgenomen, 1° de officieren en militairen beneden dien rang, die langer dan drie dagen door den garnizoensarts behandeld en gedurende dien tijd aan den dienst ontrokken

zijn geweest (1), 2° zij die uit de militaire ziekeninrichting ter plaatse in nabehandeling bij den garnizoensarts overkomen, met uitzondering van lijders aan syphilis en venerische ziekten, en 3° alle militairen, die in het garnizoen overlijden, na of zonder geneeskundige behandeling."

De 10de alinea vervalt.

Batavia, den 28sten Maart 1914.

De Chef van den
militair geneeskundigen dienst,
J. BIJKER.

(1) »Met militairen, die aan den dienst onttrokken zijn (zie ook de circulaire van 4 Maart 1914 N°. 16/tk) worden bedoeld, de militairen, die aan geen enkelen dienst deelnemen."

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Kan ter bijwerking worden uitgeknipt.

De jaarlijksche ziekenrapporten moeten op den 15den Februari van elk jaar in het bezit zijn van den Chef van den militair geneeskundigen dienst.

O. M. G. D. N°. 103.

In het jaarlijksch ziekenrapport van het garnizoen worden opgenomen, alle in het garnizoensziekenregister voorkomende militairen, met uitzondering van hen, wier verdere behandeling in de militaire ziekeninrichting of de zanderinrichting ter plaatse wordt voortgezet en van die militairen, die uit de militaire ziekeninrichting ter plaatse in nabehandeling bij den garnizoensarts komen en zulks ter voorkoming van dubbeltellingen.

O. M. G. D. N°. 103.

In het garnizoens-ziekenregister worden opgenomen, 1° de officieren en militairen beneden dien rang, die langer dan drie dagen door den garnizoensarts behandeld en gedurende dien tijd aan den dienst onttrokken zijn geweest (1), 2° zij die uit de militaire ziekeninrichting ter plaatse in nabehandeling bij den garnizoensarts overkomen, met uitzondering van lijders aan syphilis en venerische ziekten, en 3° alle militairen, die in het garnizoen overlijden, na of zonder geneeskundige behandeling.

O. M. G. D N°. 103.

(1) Met militairen, die aan den dienst onttrokken zijn (zie ook de circulaire van 4 Maart 1914 N°. 16/tk) worden bedoeld, de militairen, die aan geen enkelen dienst deelnemen.

O. M. G. D. N°. 103.

PERPUSTAKAAN NASIONAL



PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Wetenschappen Batavia

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 104. TELKAARTEN.

Instructie voor het opmaken, invullen en indienen van ——.

Intrekking der orders voor den militair geneeskundigen dienst N°. 79, 80 en 81 en gedeeltelijke intrekking der order voor den militair geneeskundigen dienst N°. 84.

De invoering van telkaarten bij het Nederlandsch-Indische Leger heeft tot doel de eenheid in de Sanitaire Statistieken van Leger en Vloot in Nederland en de Koloniën te bevorderen.

De telkaarten zijn ingericht, zooals op de bijlage dezes is aangegeven.

De blauwe zijn bestemd voor Europeanen (en Afrikanen), de gele voor $\frac{\text{Amboineezen}}{\text{Inlanders}}$.

Al naar gelang een gele kaart bestemd is voor een Amboinees of een Inlander, wordt het woord »Inlander" of »Amboinees" doorgehaald.

Voor iederen militair (dus ook officier), die in eene militaire ziekeninrichting wordt opgenomen, wordt eene telkaart opgemaakt.

In het garnizoen wordt zulks gedaan, indien hij langer dan drie achtereenvolgende dagen door den garnizoens-arts behandeld- en gedurende dien tijd aan den dienst onttrokken is, (1) (dit geldt ook voor onderluitenants en militairen beneden dien rang).

(1) Met »aan den dienst onttrokken zijn" wordt bedoeld, het aan geen enkelen dienst deelnemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Militairen, verpleegd in niet-militaire ziekeninrichtingen, worden v. z. m. beschouwd als garnizoenspatienten.

Ten aanzien van op excursie of expeditie zijnde militairen zullen telkens afzonderlijke voorschriften worden gegeven.

Voor iederen zieke wordt, tot zijn ontslag uit de behandeling, (c. q. het einde van het kalenderjaar, zie later) één (doorloopende) telkaart opgemaakt.

Bij overlijden moet zonder uitzondering een telkaart worden opgemaakt.

Bij het invullen der telkaarten moet uitsluitend gebruik worden gemaakt van de in »Staat III" van de »Naamlijst van ziekten" aangegeven ziektenamen.

Verkortingen, behoudens die, welke zijn aangegeven (P.; R.; V. D. V.; Z. V.;), of synoniemen, mogen op de telkaarten niet voorkomen.

Voor het »invullen der telkaart" wordt verwezen naar de »Toelichtingen", op de keerzijde daarvan voorkomende.

Het »afsluiten der telkaart", d. i. het »invullen" van de rubriek »datum van einde" der ziekte, geschiedt:

1°. wanneer patient zijn dienst geheel of gedeeltelijk hervat, uitgezonderd bij overgang in Zanderbehandeling en behandeling in het instituut Pasteur;

2°. bij herstel;

3°. bij afkeuring; (blijft patient echter na afkeuring nog onder behandeling, dan zal de datum van einde der ziekte eerst worden ingevuld, wanneer zijne afvoering uit de sterkte van het Leger bekend wordt);

4°. bij ongeschiktverklaring voor enkele diensten;

5°. bij vermissing; (in dit geval zal echter worden gewacht met afsluiten, totdat het tijdstip van indienen der kaart is verschenen, omdat 't meermalen is voorgekomen, dat de vermiste na enkele dagen werd opgevat en weder ter verdere behandeling in 't hospitaal werd opgenomen);

6°. bij pro-memorievoering;

7°. bij ontslag uit de behandeling, van patienten, aan wien

PERPUSTAKAAN NASIONAL

een certificaat voor binnenlandsch verlof tot herstel van gezondheid is uitgereikt;

8°. bij overlijden.

De telkaart wordt niet afgesloten:

1°. bij evacuatie of opzending;

2°. bij opzending naar een krankzinnigengesticht;

3°. bij overgang van de behandeling in het garnizoen naar die in een ziekeninrichting of omgekeerd;

4°. bij overgang in Zanderbehandeling of bij overgang in behandeling in 't Instituut Pasteur;

5°. van een patient, die op »31 December" onder behandeling blijft.

De telkaart wordt opgezonden:

1°. bij evacuatie of opzending, aan den Chef der ziekeninrichting of garnizoens-arts, waarheen patient wordt geëvacueerd (opgezonden);

2°. bij opzending naar een krankzinnigengesticht, aan den Voorzitter der Geneeskundige Commissie, waarvoor die militair moet verschijnen, zoodra door eene commissie een oordeel moet worden uitgesproken;

3°. bij overgang van de behandeling in 't garnizoen naar die in een ziekeninrichting, of omgekeerd, aan den Chef dier ziekeninrichting c. q. garnizoensarts;

4°. bij overgang in Zanderbehandeling en naar 't Instituut Pasteur behoort de telkaart te worden gezonden aan (of blijft hij onder berusting van) den Chef van de ziekeninrichting, ter plaatse waar de Zanderinrichting enz. gelegen is.

De afgesloten telkaarten worden maandelijks ingediend aan den Gewestelijk eerstaanwezend officier van gezondheid, die ze, na ze zeer nauwkeurig te hebben nagegaan en goedgekeurd, zoo spoedig mogelijk den Chef van den Militair Geneeskundigen Dienst doet toekomen.

Voor de op 31 December in behandeling blijvende lijders (de in de krankzinnigengestichten verblijvende militairen inbegrepen) wordt een nieuwe telkaart opgemaakt,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

terwijl de oude (restant) kaart tegelijk met de afgesloten kaarten over December worden ingediend.

Ten opzichte van de telkaarten voor militairen der Koninklijke Nederlandsche Marine gelden de volgende voorschriften:

Voor iederen tot de Koninklijke Nederlandsche Marine behoorenden patient, die ter opname naar een militaire ziekeninrichting gezonden wordt, zal door den Commandant van den bodem waartoe hij behoort, aan den Chef der ziekeninrichting verstrekt worden een telkaart, welke zooveel mogelijk — behalve de diagnose — aan boord is ingevuld door den oudstaanwezend officier van gezondheid.

De verstrekking voor personen, loopende in de Rolle van het Departement van Marine heeft plaats door den Chef van den plaatselijken dienst te Batavia.

De Chef der ziekeninrichting, waarheen de patient geëvacueerd wordt, draagt zorg, dat de telkaart verder wordt ingevuld overeenkomstig de toelichtingen, gesteld op de achterzijde. De rubriek »ziekte of gebrek" wordt ingevuld, zooals dat op de telkaarten van de Landmacht geschiedt; ook de nummers voorkomende achter de ziektenamen in staat III van de naamlijst van ziekten, uitgegeven bij order militair geneeskundige dienst N°. 101, worden in de aangegeven volgorde in de daarvoor bestemde kolommen ingeschreven.

Terstond na het ontslag van den patient, dus ook bij evacuatie (zie toelichting 4), wordt de zoo ingevulde telkaart teruggezonden aan de autoriteit die de kaart verstrekt heeft.

Bij afwezigheid van die autoriteit wordt de kaart door den chef der ziekeninrichting, waarin de lijder wordt verpleegd, gezonden aan den chef van den Plaatselijken dienst te Batavia of den Commandeerenden Officier van den bodem, al naar gelang de man is geplaatst geworden in de rolle van het departement of in die van een oorlogschip.

Door de Marine-autoriteiten zijn maatregelen getroffen dat na ontvangen bericht van evacuatie, de toezending van een nieuwe, zooveel mogelijk ingevulde, telkaart zal geschieden aan den chef der nieuwe ziekeninrichting.

Den 31^{en} December worden de telkaarten van het restant patienten ingevuld teruggezonden en moeten daarvoor nieuwe kaarten ontvangen worden.

Met het oog op de groote waarde eener deugdelijke militair-sanitaire statistiek behoort de noodige nauwgezetheid bij de bewerking der telkaarten te worden in acht genomen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De Orders voor den militair geneeskundigen dienst, N°. 79, 80 en 81 komen te vervallen.

Van de order voor den militair geneeskundigen dienst N°. 84 vervallen de wijzigingen en aanvullingen betrekking hebbende op de orders voor den militair geneeskundigen dienst N°. 79 en 80.

Batavia, den 18den April 1914.

De Chef van den militair geneeskundigen dienst,

J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJ OVERLIJDEN MOET ZONDER UITZONDERING EENE TELKAART WORDEN OPGEMAAKT.

Ned. Oost-Indië Europeanen. Behandeld in: (1) de ziekeninrichting / het garnizoen.	Kalenderjaar: ..... N°. ..... van het ziekenregister (2).	Volgnummer der kaart (2). Stamboek nummer { tegenw .... / vorig ..... } (in het loopende jaar). Geboren, te ..... den ....

Tegenwoordig garnizoen (3) ..... sedert .....
Vorig(e) garnizoen(en) ..... (in het loopende jaar).
Wapen: .....
Dienstvak: ..... Rang of stand.....

Onder behandeling gekomen den (4).....
Opgezonden naar .... den .....
Geëvacueerd naar ..... den .....
Geëvacueerd naar ..... den .....
Uit de behandeling ontslagen den ..... wegens (5).....
Afgekeurd wegens: (6) .....
.....
Aantal verpleegdagen: (7) (.....).
Overleden den ..... aan (8).... { na geneeskundig behandeld te zijn. / zonder geneeskundig behandeld te zijn. }
Op 31 December nog in behandeling? (9).....

Ziekte of gebrek (uit staat III).	datum van der ziekte: begin	datum van der ziekte: einde	Nummer van de naamlijst I.	Nummer van de verkorte naaml.
Naam (10*a*)				
.....				
.....				
Vormverandering: (10*b*).....				
.....				
.....				
Intercurrente ziekten: (10*c*)...				
.....				
.....				

Overige mededeelingen: (11)

Handteekening van den geneesheer (die patient 't laatst behandelde).

PERPUSTAKAAN NASIONAL

TOELICHTINGEN.

(1) Komt patient 't eerst onder behandeling bij den garnizoens-arts, dan wordt »de ziekeninrichting" doorgeslagen; wordt hij direct in het hospitaal opgenomen, dan vervalt »het garnizoen".

(2) In te vullen daar waar de telkaart wordt opgemaakt; de volgnummers moeten in elk kalenderjaar met 1 beginnen en onderling aansluiten. Voor Europ. en Amboineezen (Inl.) wordt afzonderlijk genummerd.

(3) 't Garnizoen, waar de zieke het eerst onder geneeskundige behandeling kwam.

(4) Den datum van aanvang der geneeskundige behandeling.

(5) Herstel; Afkeuring (hieronder ook te verstaan de officieren en onderluitenants met buitenlandsch verlof wegens ziekte); ongeschiktverklaring voor enkele diensten, met vermelding voor welke; Vermissing; Afvoering uit de sterkte van het Leger; »Voor memorie" -voering; Ongeschiktverklaring voor den dienst in Nederlandsch-Indië. De invulling geschiedt tegelijk met het afsluiten der telkaart.

(6) In te vullen de nummers en bewoordingen, voorkomende in den Staat behoorende bij het Reglement op het geneeskundig onderzoek voor den Kolonialen militairen dienst (Algemeene Order 1909 N°. 27).

(7) In te vullen (in cijfers) daar, waar de telkaart wordt afgesloten, het aantal dagen van en met den eersten tot en met den laatsten dag der geneeskundige behandeling, ook al is die behandeling door reizen bij evacuatie, vermissing, of verpleging in eene particuliere ziekeninrichting onderbroken geweest.

(8) Is de doodsoorzaak een andere dan de ziekte, waarvoor patient geneeskundig behandeld werd, dan wordt zulks als »vormverandering" of »intercurrente ziekte" vermeld (Zie noten 10*b* en 10*c*). Bij overlijden zonder voorafgaande geneeskundige behandeling wordt de doodsoorzaak (blijkende uit gehouden sectie, getuigenverklaringen) vermeld achter »Naam" in de kolom »Ziekte of gebrek".

Een der hoofden »na (respectievelijk: zonder) geneeskundig behandeld te zijn", moet worden doorgeslagen.

(9) Wordt op de telkaart van den lijder, die op 31 December onder behandeling is gebleven, met »ja" ingevuld.

(10*a*) Zoodra omtrent de diagnose voldoende zekerheid is verkregen, in te vullen den naam der ziekte of van het gebrek, waaraan patient bij het *begin* der behandeling leed. Komt een militair met twee of meer ziekten of gebreken onder behandeling, dan wordt slechts die ziekte of dat gebrek vermeld, hetwelk voor de wetenschappelijke statistiek

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

het meest van belang te achten is. Bij ongeval, de aard er van te vermelden (v. d. V. voor den vijand, Z. V. zelfverminking) enz.; bij febris intermittens, beri-beri en morbi gonorrh. aan te geven, of het een P. (primair) of een R. (recidief)-geval is.

(10*b*) Vormverandering: de ziekte, welke in het beloop van het oorspronkelijk lijden optreedt en er in oorzakelijk verband mede is.

(10*c*) Intercurrente ziekten: de ziekten, welke gedurende de behandeling optreden, zonder dat een oorzakelijk verband tusschen deze en de oorspronkelijke aandoening wordt aangenomen.

(11) In deze rubriek bij zelfmoord of poging daartoe zooveel mogelijk te vermelden het daartoe aangewende middel, eveneens de vermoedelijke aanleiding. Hieronder ook andere mededeelingen te doen, mits deze voor de statistiek van belang zijn.

Vervolg. Overige mededeelingen (11).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

B967.

ORDER

VOOR DEN

MILITAIR GENEESKUNDIGEN DIENST.

No. 105. GENEESKUNDIGE CERTIFICATEN.

Niet alle geneeskundige commissiën gaan op de zelfde wijze te werk bij het invullen der certificaten; ten einde hierin meer eenheid te brengen wordt het volgende bepaald.

I. Als algemeene regel geldt, dat zoo nauwkeurig mogelijk de modellen moeten worden gevolgd, die behooren bij de algemeene order 1912 N° 3; bij de invulling van punt 8 respectievelijk 11 van de modellen A en B moet de volgorde in acht worden genomen der daarin genoemde artikelen.

Verwijzingen naar verklaringen van korpscommandanten behoeven in het certificaat niet te worden opgenomen.

II. Voor de omschrijving van den aard der ziekte of van het gebrek wordt zooveel mogelijk woordelijk gevolgd kolom II van den staat behoorende bij het reglement op het geneeskundig onderzoek voor den koloniale militairen dienst. (Algemeene Order 1909 N° 27).

Toelichtingen als „na val van een paard", „na klewanghouw" en dergelijke b.v. bij slecht genezen beenbreuken (N° 24) of „na gonorrhoe" bij gewrichtsverstijving (N° 32) kunnen achterwege blijven.

Zoo kan een militair ongeschikt worden verklaard wegens krankzinnigheid (N° 65); is hij lijdende aan onherstelbare krankzinnigheid, dan wordt zulks aan het slot van het certificaat vermeld (zie voorlaatste zinsnede van artikel 3 § 2 letter *d* van de algemeene order 1906 N° 33 en 1910 N° 35); bij onvoldoende gezichtsscherpte kan naar een der mutatiën, voorkomende onder N° 150 van bovenvermelde kolom II, worden verwezen; is de gezichtsscherpte onherstelbaar gedaald tot 1/60 of daar beneden,

dan moet zulks onder punt 8 respectievelijk 11 (zie ook artikel 18 van de algemeene order 1912 N° 3) voorkomen.

Voor wat betreft het bepaalde in artikel 21 van de algemeene order 1912 N° 3 wordt ook verwezen naar dezerzijdsche circulaire van 31 Juli 1912 N° 2976/10.

III. Wat aangaat de invulling van de punten 6 en 7 respectievelijk 9 en 10 van de modellen A en B kunnen de volgende mutatiën voorkomen:

A. Voor niet-Europeesche militairen, ingevolge algemeene order 1910 N° 35:

a. lichaamsgebrek (zielsziekte), het gevolg van verwonding, verminking of letsel in den strijd bekomen; de toelichting in en door den dienst kan uiteraard vervallen;

b. lichaamsgebrek (zielsziekte), het gevolg van verwonding, verminking of letsel ontstaan in en door den dienst;

c. lichaamsgebrek (zielsziekte), ontstaan in en door den dienst;

d. lichaamsgebrek (zielsziekte), niet ontstaan in en door den dienst, al of niet aangevuld met de aanteekening ingevolge artikel 22 van de algemeene order 1912 N° 3.

B. Voor officieren en onderluitenants geldt het zelfde als hiervoren onder A aangegeven, met dit verschil, dat het woord „letsel" niet mag worden gebruikt, (zie ook voorlaatste alinea van artikel 7 van de algemeene order 1912 N° 3).

C. Voor Europeesche militairen, onderworpen aan het pensioenreglement, ingevolge algemeene order 1906 N° 33:

a. lichaamsgebrek (zielsziekte), het gevolg van verwonding, verminking of letsel in den strijd bekomen (zie sub A punt *a*);

b. lichaamsgebrek (zielsziekte), ontstaan in en door den dienst;

c. zie sub A punt *d*.

D. Voor Europeesche militairen, onderworpen aan het gagementsreglement, geldt het zelfde als hiervoren onder C aangegeven, met dit verschil, dat het woord „letsel" niet mag worden gebruikt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

De verklaring of de Europeesche militair, onderworpen aan het pensioenreglement, tijdelijk of voortdurend geheel of ten deele buiten staat moet geacht worden om in zijn levensonderhoud te voorzien (1) is overbodig in de gevallen sub C *a* en *b*.

Voor den niet-Europeeschen militair wordt de geschiktheid om door handenarbeid in zijn levensonderhoud te voorzien (1) alleen in beschouwing genomen voor het geval het lichaamsgebrek een liesbreuk is en dat gebrek is ontstaan in en door den dienst. (Algemeene order 1910 N° 35 artikel 3 § 2 sub *b* juncto algemeene order 1910 N° 17 art. 17 sub 1e *b*).

IV. Bij ongeschiktverklaring van een militair voor den dienst bij zijn wapen of dienstvak k a n het afgegeven certificaat leiden tot het verleenen van pensioen of van onderstand voor ééns, indien hij b.v. niet kan voldoen aan het voor den bureaudienst vastgestelde examen, of niet genegen is bij den hospitaaldienst over te gaan. Het certificaat zal met het oog daarop, al naar de omstandigheden, moeten luiden:

voor Europeesche militairen, onderworpen aan het pensioenreglement:

ongeschikt voor de verdere waarneming van den dienst bij zijn wapen (dienstvak) zoowel in als buiten Europa, of wel in Nederlandsch-Indië;

voor Europeesche militairen, onderworpen aan het gagementsreglement:

voortdurend (of tijdelijk) ongeschikt voor de verdere waarneming van den dienst bij zijn wapen;

voor niet Europeesche militairen:

ongeschikt voor de verdere waarneming van den dienst bij zijn wapen.

De aanteekening voor welk wapen (dienstvak) of onderdeel daarvan de onderzochte nog geschikt wordt geacht, (het woord „lichamelijk" kan uiteraard worden weggelaten) wordt gesteld in punt 8 respectievelijk 11 van de modellen A en B (zie artikel 23 van de algemeene order 1912 N° 3).

(1) Deze verklaringen en die betreffende het verkeeren in hulpbehoevenden lichamelijken toestand (artikel 3 § 2 sub *d* van de algemeene order 1906 N°. 33 respectievelijk 1910 N°. 35) wel uit elkaar te houden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Aanteekeningen omtrent de (tijdelijke) ongeschiktheid voor den dienst te velde behooren op de certificaten, welke kunnen leiden tot pensioen of onderstand, niet voor te komen.

Ten slotte zij nog aangeteekend, dat voortdurende ongeschiktheid voor den dienst te velde overgang bij den bureau- of den hospitaaldienst niet behoeft uit te sluiten (zie artikel 29 en 31 van de algemeene order 1909 N° 89), en dat bij aanwijzing van een bepaald klimaat de militair uit dien hoofde als tijdelijk ongeschikt voor den dienst te velde moet worden beschouwd. (Zie artikel 2, 12 en 21 van de algemeene order 1909 N° 89).

Batavia, den 28sten Juni 1914.
De Chef van den
militair geneeskundigen dienst,
J. BIJKER.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL

11.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

